

การจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข
(ฉบับสมบูรณ์)

นางสาวจุฬาลักษณ์ ตีระชาญวุฒิ

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565

หัวข้อเอกัตศึกษา การจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข

โดย นางสาวจุฬาลักษณ์ ตรีชาญวุฒี

รหัสประจำตัว 648 01971 34

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา ภาษีอากร

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติกา วิทยาวรากุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์อวิรุทธ์ ชาญชัยกิตติกร

ปีการศึกษา 2565

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติกา วิทยาวรากุล)

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์อวิรุทธ์ ชาญชัยกิตติกร)

บทคัดย่อ

แม้ว่าปัจจุบันคนจะหันมานิยมเลี้ยงสุนัขไว้เป็นเพื่อนคลายเหงา โดยถือว่าสุนัขเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว แต่ยังคงเกิดปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในเรื่องความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ความหวาดกลัวของประชาชนต่อสุนัขที่มีพฤติกรรมดุร้าย ผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตใจ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากมลพิษทางกลิ่นและเสียงจากการเลี้ยงสุนัข อีกทั้งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ทำให้ภาครัฐมีค่าใช้จ่ายที่ต้องจัดการปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัข ในขณะที่มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ยังมีข้อบกพร่องและไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาการจัดเก็บภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่าแต่ละเมืองมีอำนาจในการออกมาตรการทางภาษีและมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษีเพื่อบังคับใช้ในท้องถิ่นของตน โดยเงินภาษีที่จัดเก็บได้นั้น นอกจากจะเป็นรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อชดเชยรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสุนัขแล้ว แต่ละเมืองยังนำเงินภาษีที่ได้ไปใช้เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพให้สุนัขในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น ผู้เขียนจึงนำเสนอแนวทางของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี มาเสนอแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย โดยกำหนดโครงสร้างการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้องกับหลักการบริหารภาษีที่ดีและเข้ากับสถานการณ์การเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย และเสนอให้นำมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษีที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม โดยใช้ประกอบกับมาตรการทางภาษีเพื่อให้การควบคุมการเลี้ยงสุนัขเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเอกัตศึกษาระดับนี้ล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาของอาจารย์ ผศ.ดร.โชติกา วิทยาวารกุล ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์อำนวยการ ชาญชัยกิตติกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่เสียสละเวลาอันมีค่าของท่าน เพื่อให้คำปรึกษาประเด็นปัญหาของการศึกษาประเด็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม ประเด็นที่ต้องแก้ไข ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมไปถึงชี้แนะแนวทางให้เอกัตศึกษาระดับนี้เสร็จอย่างสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณอาจารย์ ผศ.ดร.โชติกา วิทยาวารกุล และอาจารย์อำนวยการ ชาญชัยกิตติกร เป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ข้าพเจ้ายังขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา กฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ทั้งด้านหลักกฎหมาย และด้านเศรษฐกิจให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้านำความรู้ทั้งหมดที่ได้รับจากอาจารย์ทุกท่านไปประยุกต์ใช้ในโลกรปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการทำงาน และหากข้าพเจ้ามีโอกาสดำเนินงานเพื่อส่วนรวม ข้าพเจ้านำความรู้ทางด้านกฎหมาย และเศรษฐกิจไปประยุกต์ใช้ให้มีประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบิดามารดาที่ได้สนับสนุนและให้กำลังใจอันสำคัญยิ่งตลอดมา ตลอดจนพี่ชาย นายแพทย์กิจพัฒน์ ตรีชาญวุฒม์ และพี่สาว นางสาวสินีลักษณ์ ตรีชาญวุฒม์ ที่ให้การสนับสนุนและคำแนะนำในทางที่ดีในทุก ๆ ด้าน และเพื่อนนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษาและจัดทำเอกัตศึกษาเล่มนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นางสาวจิรัชยา ผู้พัฒน์ นางสาวสุชาดา ญัฎฐาชัย นายสมพล โตถาวร นายภัทร คำสวัสดิ์ และนายณัฐพล อุลิตร จนทำให้ผู้เขียนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียน และการจัดทำเอกัตเล่มนี้มาได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกัตศึกษาระดับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ ตลอดจนสามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อประยุกต์ใช้ในการศึกษาหาความรู้หรือนำไปเป็นแนวทางในการเสนอแนะมาตรการทางภาษีสนับต่อไป หากเอกัตศึกษาระดับนี้มีข้อบกพร่องประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้และขออภัยมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจุฬาลักษณ์ ตรีชาญวุฒม์

สารบัญ

บทคัดย่อ	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	4
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 มาตรการทางภาษีกับการควบคุมการเลี้ยงสัตว์: กรณีการเลี้ยงสุนัข	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเก็บภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสัตว์.....	6
2.2 สถานการณ์การเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย.....	8
2.3 ปัญหาและผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัข	10
2.3.1 ปัญหาจากการเลี้ยงสุนัข.....	10
2.3.2 ผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัข	12
2.4 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข	17
2.4.1 การจดทะเบียนสุนัข	17
2.4.2 การควบคุมการเลี้ยงสุนัข	19
2.5 สภาพปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	22
บทที่ 3 มาตรการจัดเก็บภาษีสุนัขและมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในต่างประเทศ	25
3.1 มาตรการทางภาษี.....	25
3.1.1 วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี.....	26
3.1.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี	26
3.1.3 ความรับผิดชอบทางภาษี (Tax point).....	27
3.1.4 รอบระยะเวลาในการเสียภาษี.....	27

3.1.5 อัตราภาษี.....	28
3.1.6 กำหนดชำระภาษี.....	28
3.1.7 การยกเว้นหรือลดภาษี.....	29
3.1.8 เครดิตภาษี.....	30
3.1.9 ภาษีสุ่ม.....	31
3.2 มาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษี.....	36
3.2.1 การจดทะเบียนสุ่ม.....	36
3.2.2 การควบคุมการเลี้ยงสุ่ม.....	38
3.2.3 การประกันภัยสัตว์เลี้ยง.....	44
บทที่ 4 แนวทางในการกำหนดมาตรการทางภาษี และมาตรการที่มีใช้มาตรการทางภาษี เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุ่มในประเทศไทย.....	46
4.1 ข้อพิจารณาหรือหลักการในการกำหนดมาตรการทางภาษี.....	46
4.1.1 ความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุ่มและสิทธิของผู้อื่นที่อาจได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงสุ่ม.....	46
4.1.2 หลักการบริหารภาษีที่ดี.....	48
4.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีสุ่ม.....	49
4.1.4 ผู้มีอำนาจจัดเก็บภาษีควรเป็นส่วนกลางหรือท้องถิ่น.....	51
4.2 โครงสร้างการจัดเก็บภาษีสุ่ม.....	52
4.2.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี.....	52
4.2.2 ความรับผิดชอบทางภาษี.....	53
4.2.3 การกำหนดอัตราภาษี.....	54
4.2.4 รอบระยะเวลาในการเสียภาษีและกำหนดชำระภาษี.....	54
4.2.5 ข้อยกเว้นการเสียภาษี.....	55
4.3 มาตรการอื่น ๆ.....	56
4.3.1 การทำคำขอจดทะเบียนสุ่ม.....	57
4.3.2 การควบคุมการเลี้ยงสุ่ม.....	58
4.3.3 การประกันภัยสัตว์เลี้ยง.....	61
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	63
5.1 บทสรุป.....	63
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	70

ภาคผนวก 76

 ภาคผนวก ก. Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001..... 77

 ภาคผนวก ข. Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995..... 82

 ภาคผนวก ค. สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์, ค่าใช้จ่ายที่กรมปศุสัตว์ต้องใช้ในกรณี จดทะเบียนหรือฝังไมโครชิป, จัดซื้อค่ายาควักซินป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า, ค่าทำหมันให้แก่สุนัขในประเทศไทย และข้อมูลสถิติการสำรวจประชากรสุนัขในประเทศไทย 90

ประวัติผู้เขียนเอกัตศึกษา 94

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	เปรียบเทียบมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขในประเทศเยอรมนี ระหว่างกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก	35
ตารางที่ 2	ค่าสินไหมทดแทนจากการถูกสุนัขกัด.....	45

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 จำนวนประชากรสุนัขในประเทศไทย, สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์.....	9
ภาพที่ 2 Dog Tag (Hundesteuermarke).....	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน คนนิยมเลี้ยงสุนัขไว้เป็นเพื่อนคลายเหงา โดยถือว่าสุนัขเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว การเลี้ยงดูสุนัขจึงต้องมีความเอาใจใส่ดูแลจากผู้เลี้ยง ทั้งในเรื่องของอาหาร สถานที่ การให้วัคซีนป้องกันโรค และการดูแลรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย ซึ่งไม่แตกต่างจากมนุษย์เท่าไรนัก ซึ่งผู้เลี้ยงจะต้องศึกษาประเภทของสุนัขก่อนที่จะนำมาเลี้ยง เพราะแต่ละสายพันธุ์ย่อมมีข้อแตกต่างกันในเรื่องของพฤติกรรม วิธีการเลี้ยงดู และสถานที่เลี้ยง

อย่างไรก็ตาม ยังคงเกิดปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขที่มีเจ้าของ ไม่ว่าจะป็นอันตรายที่เกิดจากสุนัขกัด ซึ่งเห็นได้จากสื่อสิ่งพิมพ์และโทรทัศน์ที่มีการรายงานข่าวผู้ที่ถูกสุนัขทำร้ายแม้กระทั่งเจ้าของเองหรือไปทำร้ายผู้อื่น จนได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก จากกรณีที่มีข่าวว่า “ใจแอนท์” สุนัขพันธุ์อเมริกันพิตบูลแบนด็อก เพศผู้ วัย 2 ปี กัดเจ้าของจนได้รับบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตในเวลาต่อมา¹ หรือกรณีที่เจ้าของปล่อยปละละเลยจนทำให้สุนัขพันธุ์บางแก้วไปไล่กัดเด็กหญิง 3 ขวบ จนเสียชีวิตคาที่² หรือกรณีที่เจ้าของสุนัข ปล่อยสุนัขวิ่งชนคนล้มจนขาหักที่อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต แต่เจ้าของสุนัขกลับไม่รับผิดชอบ และทำทนายให้ผู้เสียหายต้องไปฟ้องร้องค่าเสียหายเอง³

จากข้อเท็จจริงที่เห็นในข่าวข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าสาเหตุหลักของปัญหาดังกล่าวมาจากการปล่อยปละละเลยของเจ้าของสุนัข ทำให้สุนัขที่ปราศจากการควบคุมออกมาสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นในที่สาธารณะ รวมถึงการเลี้ยงสุนัขที่ไม่เหมาะสม เช่น ล่ามโซ่สุนัขที่มีนิสัยดุร้ายตลอดเวลา จนทำให้สุนัขเกิดความเครียด คลุ้มคลั่ง และอยากทำร้ายคนที่มาเข้าใกล้แม้กระทั่งเจ้าของ⁴ จนเกิดเป็นปัญหาสังคมในแง่ของความปลอดภัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่มีสุนัขเหล่านั้น

นอกจากนี้ สุนัขยังก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง เช่น การที่สุนัขส่งเสียงเห่าเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะในเวลากลางคืน จนรบกวนการนอนหลับของเพื่อนบ้าน ทำให้ผู้ที่ได้รับความ

¹ PPTV Online, เจ้าของ “ใจแอนท์” เสียชีวิตแล้ว หลังถูกกัดเจ็บสาหัส [ออนไลน์], 16 เมษายน 2564. แหล่งที่มา: <https://www.pptvhd36.com/news/อาชญากรรม/145687>, [27 สิงหาคม 2565]

² เดลินิวส์, หมาดุพิตเด็ก3ขวบดับ เจ้าของบ๊วยพวกจรจัด [ออนไลน์], 18 ธันวาคม 2562. แหล่งที่มา: <https://www.dailynews.co.th/regional/747621>, [27 สิงหาคม 2565]

³ ไทยรัฐออนไลน์, สุนัขวิ่งชนหญิงล้มขาหัก เจ้าของเสียรับโทษ [ออนไลน์], 8 มกราคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/clip/387715>, [27 สิงหาคม 2565]

⁴ MGR Online, อีกแล้ว! สุนัขพันธุ์พิตบูลคลุ้มคลั่งหลุดโซ่ กัดเจ้าของแผลเหวอะหวะ ต้องเรียก จนท.ยิงยาสลบก่อนเอาเข้ากรง [ออนไลน์], 5 พฤษภาคม 2561, แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/south/detail/961000044396>, [21 ตุลาคม 2565]

เดือดร้อนต้องร้องทุกข์กับทางเจ้าหน้าที่เทศบาลเพื่อให้จัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับเจ้าของสุนัข⁵ และการที่เจ้าของสุนัขเลี้ยงสุนัขจำนวนมาก โดยจัดสถานที่เลี้ยงไม่เหมาะสม คับแคบเกินไป และปล่อยให้สุนัขมีการขับถ่ายมูลในทางเดินตามที่สาธารณะหรือหน้าบ้านคนอื่นโดยไม่ขจัดมูลดังกล่าวนั้น ก่อให้เกิดเหตุรำคาญต่อประชาชนอย่างมากในเรื่องของกลิ่นเหม็นจากมูลสุนัข และสร้างความสกปรก ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจจะเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคได้ ประชาชนที่เดือดร้อนจึงต้องร้องเรียนปัญหาดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้แก้ไขเพื่อระงับเหตุรำคาญ⁶

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้รัฐต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดการกรณีเหตุรำคาญจากการเลี้ยงสุนัข ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยแสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านสุขลักษณะการเลี้ยง และมาตรการในการป้องกันเหตุรำคาญที่อาจเกิดจากกลิ่นเหม็นของมูลสุนัข และเสียงดังจากการเห่าของสุนัข เพื่อเป็นหลักประกันว่า จะไม่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง⁷ นอกจากนี้ รัฐยังมีค่าใช้จ่ายในการดูแลและจัดสวัสดิภาพให้กับสุนัข เช่น ค่าจดทะเบียนและฝังไมโครชิป และค่าใช้จ่ายในการควบคุมโรคระบาดในสัตว์ เช่น ค่าวัคซีน ค่ายารักษาโรค ค่าใช้จ่ายในการทำหมัน และค่าใช้จ่ายบุคลากรทางการแพทย์⁸ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมีรายได้เพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการดังกล่าว

มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่เพียงพอที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว แม้ว่าจะมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2547 แต่กฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญในการป้องกันการทารุณกรรมเป็นหลัก แม้จะมีการกำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ของตนให้เหมาะสม⁹ และห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร¹⁰ อีกทั้งมีมาตรการลงโทษผู้ครอบครองสุนัขที่ปล่อยปละละเลยจนสุนัขหลุดออกไปทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น แต่ยังคงเกิดปัญหาคนถูกสุนัขทำร้ายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ประชาชนที่เป็นผู้เสียหายต้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของสุนัขเป็นคดีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 และดำเนินคดีทางอาญากับเจ้าของสุนัขที่ปล่อยปละละเลยให้สุนัขของตนนั้นเที่ยวไปโดยลำพังในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และหากประชาชนป้องกันตัวโดยทำร้ายสุนัขเกินกว่าเหตุเนื่องจาก

⁵ เทศบาลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี, เลียงหมาเห่าสร้างความรำคาญ [ออนไลน์], 17 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา:

<http://www.bangsrimuang.go.th/board/topic/1500>, [1 ธันวาคม 2565]

⁶ กองกฎหมาย กรมอนามัย, คำวินิจฉัยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่ 16/2564 ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 [ออนไลน์], 9 กุมภาพันธ์ 2564, แหล่งที่มา: <https://laws.anamai.moph.go.th/th/appeal-decision/>, [1 ธันวาคม 2565]

⁷ กองกฎหมาย กรมอนามัย, บันทึกการตอบข้อ - ทารุณกรรมอนามัย เรื่อง แนวทางการพิจารณาเหตุรำคาญจากการเลี้ยงสุนัข [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER17/DRAWER002/GENERAL/DATA0004/00004543.PDF>, [1 ธันวาคม 2565]

⁸ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์, ค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานกรมปศุสัตว์ต้องใช้ในกรณีจดทะเบียนหรือฝังไมโครชิป, จัดซื้อค่ายาวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และค่าทำหมันให้แก่สุนัขในประเทศไทย

⁹ พระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2547, มาตรา 22

¹⁰ พระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2547, มาตรา 23

เกิดความเกรงกลัวว่าสุนัขจะมาทำร้ายตน ประชาชนก็ต้องรับโทษจากการกระทำทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2547 ด้วย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพียงแต่ให้อำนาจส่วนราชการท้องถิ่นออกข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขในแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสมโดยอาศัยอำนาจของมาตรา 29 โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข เช่น การจดทะเบียนสุนัข การจัดสถานที่ที่เหมาะสม การควบคุมการปล่อยสุนัขในที่สาธารณะและกำหนดลักษณะสุนัขที่ต้องควบคุมพิเศษ หากผู้ใดฝ่าฝืนก็จะมีโทษตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อีกทั้งยังมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขปรากฏในพระราชบัญญัติฉบับอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เป็นต้น ทำให้ข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขในแต่ละท้องถิ่นมีเนื้อหาไม่ครอบคลุม เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอาศัยอำนาจจากกฎหมายหลายฉบับเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข และเพื่อคุ้มครองประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบมาจากการเลี้ยงสุนัข

ในส่วนของมาตรการทางภาษี ประเทศไทยยังไม่มีการจัดเก็บภาษีจากการครอบครองสุนัขเป็นรายตัวต่อปี เหมือนกับในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบทวีปยุโรปที่มีการจัดเก็บภาษีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว เช่น ประเทศเยอรมนี ซึ่งมีมาตรการเรียกเก็บภาษีการครอบครองสุนัขเป็นรายตัวต่อปี โดยมีอัตราภาษีแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ เช่น รัฐฮัมบูร์ก (Hamburg) มีการจัดเก็บภาษีจากเจ้าของสุนัขในอัตรา 90 ยูโรต่อปี หรือประมาณ 3,200 บาท ถ้าครอบครองสุนัขที่จัดอยู่ในประเภทสุนัขอันตราย จะถูกจัดเก็บในอัตราที่สูงมากถึง 600 ยูโรต่อปี¹¹ หรือประมาณ 21,900 บาทต่อปี ในขณะที่รัฐเบอร์ลิน (Berlin) มีการจัดเก็บภาษีสุนัขตัวแรกเริ่มต้นที่ 120 ยูโรต่อปี หรือประมาณ 4,380 บาทต่อปี และจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นในตัวถัดไปในอัตรา 180 ยูโรต่อปี¹² หรือประมาณ 6,570 บาทต่อปี วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีการครอบครองสุนัขในประเทศเยอรมนี คือ เพื่อให้ผู้ครอบครองมีการจัดการด้านความปลอดภัยและมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัข โดยใช้บังคับร่วมกันกับมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษี ทำให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัขมากยิ่งขึ้น และการจัดเก็บภาษีชนิดนี้จะเป็นประโยชน์ในระยะยาว ทั้งเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนในท้องถิ่น และการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงที่ครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า มาตรการทางกฎหมายข้างต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันของประเทศไทยยังไม่เข้มงวดและมีไม่เพียงพอที่จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเจ้าของสุนัขให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบของการดูแลสัตว์เลี้ยงของตนและความรับผิดชอบต่อผู้อื่น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดเก็บภาษีเพื่อจำกัดการเลี้ยงสุนัขด้วย งานวิจัยเล่มนี้จึง

¹¹ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg , 24 January 1995, § 6

¹² Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 4

มุ่งศึกษาถึงแนวทางในการจัดเก็บภาษีสุนัขในต่างประเทศ เพื่อเสนอมาตรการทางภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย
- (2) เพื่อให้ทราบมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับกรณีครอบครองสุนัขของประเทศเยอรมนี
- (3) เพื่อให้ได้มาตรการจัดเก็บภาษีจากผู้ครอบครองสุนัขเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสัตว์เลี้ยงยังมีข้อบกพร่องและไม่เพียงพอ ทำให้มีการเลี้ยงสุนัขอย่างขาดความรับผิดชอบ สุนัขอาจก่อเหตุรำคาญและเป็นอันตรายต่อสังคม ดังนั้น ควรมีการจัดเก็บภาษีสุนัขจากเจ้าของสุนัขเพื่อจำกัดการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย และควรมีการนำมาตรการอื่นมาบังคับใช้ร่วมกับมาตรการภาษี เช่น การทำประกันภัยสัตว์เลี้ยง ซึ่งจะช่วยควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

ศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่มีอยู่ในปัจจุบันของประเทศไทย และศึกษาการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขจากกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศเยอรมนี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และเสนอแนะการจัดเก็บภาษีสุนัขจากเจ้าของสุนัขเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย เนื่องจากประเทศเยอรมนีเป็นต้นแบบการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขในแถบประเทศทวีปยุโรป โดยมีการบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานานจนถึงปัจจุบัน และมีประโยชน์ในด้านประสิทธิภาพการใช้ เพราะจากสถิติของหน่วยบริการควบคุมสุนัขของตำรวจเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี มีการรายงานเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสุนัขกัด พบว่าสุนัขที่ไปก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญมีค่อนข้างน้อย¹³ และประเทศเยอรมนีมีฐานข้อมูลที่เข้าถึงง่าย อีกทั้งมีมาตรการทางกฎหมายที่มีใช้มาตรการทางภาษีที่ครอบคลุมในเรื่องการควบคุมการเลี้ยงสุนัข

¹³ Hamburg.de, Hamburger Statistik gem. § 26 Hundegesetz (HundeG) über Beißvorfälle im Jahr 2021 (สถิติของฮัมบูร์กตาม § 26 Dogs Act (HundeG) เกี่ยวกับเหตุการณ์กัดในปี 2564) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.hamburg.de/contentblob/15859338/4c987b422f12955c1b28e83996bbb700/data/hundegesetz-statistik-2021.pdf>, [19 ธันวาคม 2565]

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยดำเนินการค้นคว้ารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ อาทิ ข้อกฎหมาย บทความ วิทยานิพนธ์ หลักกฎหมายภาษีอากร โดยมีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการศึกษา เรียบเรียง และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อเสนอแนวทางการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขอย่างเหมาะสมเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) เพื่อให้ทราบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย
- (2) เพื่อให้ทราบมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับกรณียุโรปครองสุนัขในประเทศเยอรมนี
- (3) เพื่อให้ได้มาตรการจัดเก็บภาษีจากผู้ครอบครองสุนัขเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

บทที่ 2

มาตรการทางภาษีกับการควบคุมการเลี้ยงสัตว์: กรณีการเลี้ยงสุนัข

ปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย ย่อมส่งผลกระทบในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายเข้ามาควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยในบทนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการเก็บภาษีเพื่อควบคุมสัตว์เลี้ยง สถานการณ์ของผู้ครอบครองสุนัขในประเทศไทย และปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขและผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขไม่เหมาะสม พร้อมกับวิเคราะห์สภาพปัญหาของมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเก็บภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสัตว์

มาตรการเก็บภาษีสัตว์เลี้ยง ได้ถูกนำมาใช้ประเทศในทวีปยุโรปมานานแล้วตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 ซึ่งมีบางประเทศที่มีการยกเลิกแนวคิดการจัดเก็บภาษีสัตว์เลี้ยงกับเจ้าของสุนัขไปแล้ว อย่างเช่น ประเทศอังกฤษ เคยมีแนวคิดในการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข เพราะมองว่าสุนัขเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายไปกับปริมาณอาหารให้แก่สุนัขโดยไร้ประโยชน์ ดังนั้น การจัดเก็บภาษีสุนัขจึงถูกจัดว่าเป็นภาษีฟุ่มเฟือย (Luxury Tax) ประเภทหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการจำกัดปริมาณสุนัขเพื่อลดจำนวนผู้ป่วยที่ติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าและลดปัญหาสุนัขทำร้ายฝูงแกะที่สร้างความเสียหายต่อเกษตรกร โดยรัฐจะนำเงินภาษีมาสนับสนุนให้แก่ประชาชนผู้ยากไร้ที่ต้องเผชิญปัญหาผลผลิตไม่ดีและปัญหาราคาอาหารแพงที่เป็นผลจากสงครามกับประเทศฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม มีแนวความคิดที่ไม่เห็นด้วยกับการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข เนื่องจากมองว่าเจ้าของสุนัขต้องปฏิบัติกับสุนัขเหมือนกับเป็นสิ่งของ เพราะสุนัขเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย และในกฎหมายภาษีสุนัขได้อนุญาตให้มีการทารุณกรรมสัตว์โดยที่ไม่มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองสัตว์ ทำให้เกิดการเรียกร้องสิทธิของสัตว์ และกฎหมายไม่มีการกำหนดว่าสุนัขชนิดใดที่เจ้าของสุนัขจะต้องถูกจัดเก็บภาษีฟุ่มเฟือย และสุนัขชนิดใดที่ได้รับการยกเว้นภาษีดังกล่าว อันนำมาสู่การยกเลิกการจัดเก็บภาษีสุนัข¹

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันยังคงมีประเทศที่บังคับใช้มาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัข เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละเทศบาลดำเนินการบริหารจัดการเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขเป็นรายตัวต่อปี เพื่อจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข ซึ่งอัตราภาษีจะแตกต่างกันไปในแต่ละเทศบาลและจำนวนสุนัขที่เลี้ยง หากเลี้ยงสุนัขมากกว่า 1 ตัว จะต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้น² เนื่องจากการเลี้ยงสุนัขก่อให้เกิดภาระทางสังคมที่รัฐจะต้องนำเงินภาษีมาชดเชยค่าใช้จ่ายในการจัดการดูแลสวัสดิภาพสัตว์ ไม่ว่าจะเป็น การนำเงินภาษีไปซื้อถุงใส่อุจจาระของสุนัขแจกไว้ตามสวนสาธารณะ และการนำเงินภาษีไปช่วยเหลือสนับสนุนสถานสงเคราะห์สัตว์ นอกจากนี้ เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลสุนัขในสถานสงเคราะห์สัตว์ รัฐจึงสนับสนุนให้ประชาชนรับสุนัขจากสถานสงเคราะห์ไปเลี้ยง โดยให้สิทธิลดอัตราภาษี ทำให้เสียภาษีน้อยกว่าการซื้อสุนัขมาเลี้ยง

¹ Lynn Festa, *Person, Animal, Thing: The 1796 Dog Tax and the Right to Superfluous Things* [ออนไลน์], Rutgers University, แหล่งที่มา: <https://english.rutgers.edu/images/documents/faculty/festa-ja-2009.pdf>, [1 ธันวาคม 2565]

² Amsterdam Hangout, *Do I Have To Pay A Dog Tax In The Netherlands?* [ออนไลน์], 29 สิงหาคม 2562, แหล่งที่มา: <https://amsterdamhangout.com/do-i-have-to-pay-a-dog-tax-in-the-netherlands/>, [1 ธันวาคม 2565]

อย่างไรก็ตาม ในประเทศเนเธอร์แลนด์มีการยกเลิกการจัดเก็บภาษีสุนัขในเมืองแล้วกว่า 30 แห่ง เช่น Amsterdam, Rotterdam, Leiden, Almere, Zeist และ Delft เป็นต้น จากการศึกษาของศูนย์วิจัยของ University of Groningen พบว่าสาเหตุหลักมาจากการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขนั้นมีความยุ่งยากเกินไป ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการบังคับใช้สูง และมีความเชื่อว่าการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขนั้นไม่ยุติธรรมต่อเจ้าของสัตว์เลี้ยงอื่น เช่น แมว เพราะไม่ต้องมีการจ่ายภาษีสำหรับสัตว์เลี้ยงของตน แต่ปัจจุบันยังมีเทศบาลกว่า 200 แห่ง ที่ยังคงมีการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขเป็นรายได้ของแต่ละท้องถิ่น³

สำหรับประเทศเยอรมนี ก็มีการจัดเก็บภาษีมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า และนำเงินภาษีที่ได้มาชดเชยรายจ่ายอันเนื่องมาจากสงครามในสมัยนั้น⁴ แต่ปัจจุบันมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขยังคงมีการใช้มาจนถึงปัจจุบัน แต่มีวัตถุประสงค์เปลี่ยนไป คือ เพื่อเป็นการควบคุมการเลี้ยงสุนัข และหารายได้ให้กับแต่ละรัฐ⁵ โดยมีการออกกฎหมายให้อำนาจแต่ละรัฐในการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขเป็นรายตัวต่อปี และมีมาตรการการยกเว้นภาษี เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้แก่เจ้าของสุนัขรับสุนัขจากศูนย์พักพิงสัตว์หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ไปเลี้ยง และเงินที่ได้จากการจัดเก็บภาษีจะถูกนำไปชดเชยค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การรณรงค์ให้ผู้เลี้ยงทำหมันสุนัขและฝังไมโครชิป และการพัฒนาปรับปรุงสถานสงเคราะห์ เป็นต้น⁶ นอกจากนี้ แนวคิดในการจัดเก็บภาษีของประเทศเยอรมนี นอกจากจะเป็นการจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัขแล้ว ยังมีแนวความคิดว่าการเลี้ยงสัตว์เป็นเรื่องของความฟุ่มเฟือย ดังนั้น หากเจ้าของเลี้ยงสัตว์มากกว่า 1 ตัว ควรต้องแบกรับภาระภาษีที่สูงขึ้นตามไปด้วย⁷

สำหรับแนวคิดการจัดเก็บภาษีของประเทศไทยนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เคยเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... ต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2561 แต่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่มีผลบังคับใช้ เนื่องจากนายกรัฐมนตรียังเห็นว่าอาจก่อให้เกิดภาระกับประชาชนมากเกินไป ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจที่จะออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะสุนัขและแมว นำสัตว์มาขึ้นทะเบียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดค่าขึ้นทะเบียนสุนัขหรือแมว ประกอบด้วย ค่าค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียนฉบับละ 50 บาท ค่าสมุดประจำตัวสัตว์ฉบับละ 100 บาท และค่าเครื่องหมายประจำสัตว์(ไมโครชิป) ตัวละ 300 บาท ซึ่งเมื่อรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการขึ้นทะเบียนสูงสุดอยู่ที่ตัวละประมาณ 450 บาท หากเจ้าของสุนัขฝ่าฝืนไม่นำสุนัขไปขึ้น

³ NL Times, **Thirty Dutch municipalities scrap dog tax** [ออนไลน์], 27 มีนาคม 2562, แหล่งที่มา: <https://nltimes.nl/2019/03/27/thirty-dutch-municipalities-scrap-dog-tax/>, [1 ธันวาคม 2565]

⁴ The Local.de, **Why did Berlin dog owners pay over €11 million in 'dog tax' last year?** [ออนไลน์], 2 พฤศจิกายน 2561, แหล่งที่มา: <https://www.thelocal.de/20171102/why-did-berlin-dog-owners-pay-over-11-million-in-dog-tax-last-year/>, [1 ธันวาคม 2565]

⁵ Dogstyler, **German dog tax – FAQ** [ออนไลน์], 16 เมษายน 2564, แหล่งที่มา: <https://dogstyler-shop.de/en/magazine/knowledge/german-dog-tax-faq>, [19 ธันวาคม 2565]

⁶ PPTV HD36, **เก็บภาษีสัตว์เลี้ยงเรื่องใหม่ของไทย เรื่องเก่าในต่างประเทศ** [ออนไลน์], 11 ตุลาคม 2561, แหล่งที่มา: <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/90966>, [30 ตุลาคม 2565]

⁷ Luko, **What's the purpose of the dog tax?** [ออนไลน์], 19 กรกฎาคม 2565, แหล่งที่มา: <https://de.luko.eu/en/advice/guide/dog-tax-registering/>, [30 ตุลาคม 2565]

ทะเบียน จะมีโทษปรับสูงสุด 25,000 บาท⁸ ซึ่งมีข้อสังเกตว่า แนวคิดที่รัฐต้องการให้มีการจดทะเบียนสุนัขและแมวนั้น เจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... เพื่อต้องการนำสุนัขและแมวขึ้นทะเบียนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า แต่ปัญหาคือค่าธรรมเนียมที่จะจัดเก็บค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสัตว์พาหนะ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 กำหนดค่าจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณสำหรับช้าง 5 บาทต่อตัว และม้า โค กระบือ ล่อ ลา ในอัตรา 50 สตางค์ต่อตัว ซึ่งมีอัตราค่าธรรมเนียมต่อตัวที่ต่ำมาก⁹

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ก่อให้เกิดกระแสถกเถียงในหมู่ของคนรักสัตว์ เนื่องจากรัฐไม่ได้มีการชี้แจงว่าจำนวนเงินที่ได้จากการจัดเก็บค่าลงทะเบียนสัตว์ จะนำไปใช้ทำอะไร ซึ่งไม่เหมือนกับในต่างประเทศที่มีการระบุชัดเจนว่าจะนำเงินภาษีไปใช้สนับสนุนการจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ในแต่ละท้องถิ่นให้ดีขึ้น และสร้างความตระหนักให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงดูแลรับผิดชอบสัตว์เลี้ยงมากขึ้น¹⁰

นอกจากนี้ รศ.น.สพ.ปานเทพ รัตนากร คณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้สนับสนุนแนวคิดการจัดเก็บภาษีสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย โดยเห็นว่ามาตรการทางภาษีจะช่วยจัดระเบียบผู้เลี้ยงสัตว์ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม “การจัดเก็บภาษีสัตว์เลี้ยงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยจัดระเบียบการเลี้ยงสัตว์ และคนเลี้ยงต้องรับผิดชอบต่อสังคม และเมื่อเราจะทำอะไรต้องมีสิ่งที่จะต้องยอมเพื่อเสียสละให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และควรนำร่องในจังหวัดที่มีความพร้อมก่อนขยายไปยังเมืองใหญ่และชนบท เพราะหากประกาศบังคับใช้ทั้งหมด ก็อาจไม่มีความพร้อมในการดำเนินการ”¹¹ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดเก็บภาษีสัตว์เลี้ยงในต่างประเทศตามที่ได้กล่าวข้างต้น ดังนั้น หากประเทศไทยต้องการจะจัดเก็บการเลี้ยงภาษีสุนัข ก็ควรต้องระบุให้ชัดเจนว่าในแต่ละท้องถิ่นจะนำเงินที่ได้ไปใช้ดำเนินการในด้านใดบ้าง

2.2 สถานการณ์การเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

เดิมคนมักจะเลี้ยงสุนัขไว้เพื่อเฝ้าบ้านเท่านั้น แต่ในปัจจุบันนิยมเลี้ยงสุนัขไว้เป็นเพื่อนหรือเพื่อนนันทนาการมากกว่าการเลี้ยงสุนัขเพื่อการใช้งานในรูปแบบอื่น ๆ ทำให้คนเกิดความรักความผูกพันจากนิสัยอันซื่อสัตย์จงรักภักดีของสุนัขที่มีต่อเจ้าของ และสุนัขยังช่วยคลายความเครียดหลังจากที่เลิกงานกลับมาบ้าน และยังเป็นเพื่อนในยามเหงาได้ บางคนเลี้ยงสุนัขไว้เสมือนหนึ่งเป็นลูก ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจที่ตึงเครียดในปัจจุบัน ทำให้แนวโน้มในการอยู่เป็นโสดของคนหนุ่มสาวมีมากขึ้น บางคนจึงนิยมที่จะเลือกเลี้ยงสุนัขแทนที่จะมีครอบครัวหรือมีบุตร หรือ

⁸ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....

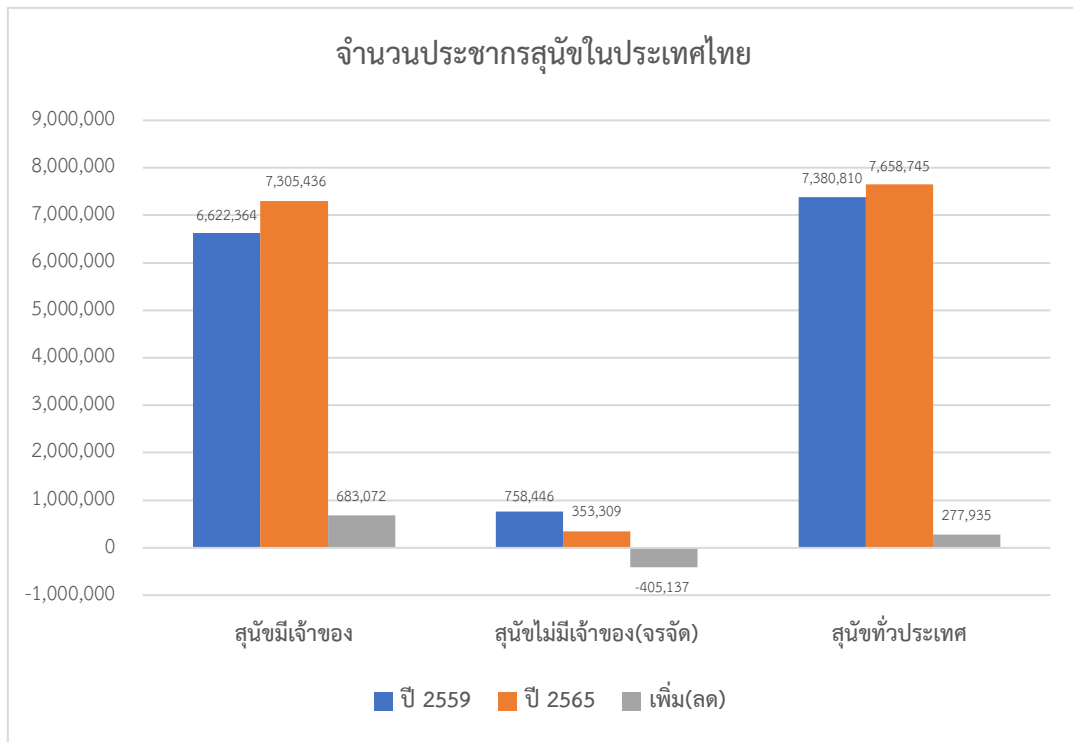
⁹ มาดมพ ประมวลกฎหมาย, กฎหมายว่าด้วยการขึ้นทะเบียนและเสียภาษีสุนัข (The Law on Registration and Taxation of Dogs), มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปี 2561, หน้า

¹⁰ BBC News ไทย, ขึ้นทะเบียนหมา-แมว : ผู้เลี้ยงขอความชัดเจนจากรัฐบาลเรื่องแผนช่วยเหลือสัตว์ กรมปศุสัตว์ชี้เป็นก้าวแรกแก้ปัญหาสัตว์จรจัด [ออนไลน์], 11 ตุลาคม 2561, แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/thailand-45823462>, [30 ตุลาคม 2565]

¹¹ Thai PBS, เก็บภาษีเลี้ยงหมา-แมว ใครเห็นด้วย? [ออนไลน์], 19 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/271102>, [30 ตุลาคม 2565]

แม้กระทั่งผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เพียงลำพังก็นิยมเลี้ยงสุนัขไว้เป็นเพื่อน¹² และด้วยสถานการณ์โควิด-19 ที่ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้วิถีชีวิตคนเปลี่ยนไป ต้องใช้ชีวิตอยู่กับบ้านมากขึ้น และเดินทางออกนอกบ้านเท่าที่จำเป็น สุนัขจึงมีส่วนเข้ามาเติมเต็มชีวิตของผู้คนเหล่านี้มากขึ้น

จากการสำรวจประชากรสุนัขของสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ โดยกรมปศุสัตว์ ที่ได้ทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2559 แสดงข้อมูลประชากรสุนัขทั่วประเทศมีจำนวนประมาณ 7,380,810 ตัว โดยแบ่งออกเป็นสุนัขมีเจ้าของประมาณ 6,622,364 ตัว และสุนัขไม่มีเจ้าของ(จรจัด) ประมาณ 758,446 ตัว¹³ และในการสำรวจประชากรสุนัขทั่วประเทศครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2565 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2565) พบว่าประเทศไทยมีจำนวนประชากรสุนัขประมาณ 7,658,745 ตัว โดยแบ่งออกเป็นสุนัขที่มีเจ้าของประมาณ 7,305,436 ตัว และสุนัขไม่มีเจ้าของ(จรจัด) ประมาณ 353,309 ตัว¹⁴

ภาพที่ 1 จำนวนประชากรสุนัขในประเทศไทย, สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์¹⁵

จากข้อมูลทางสถิติ (ภาพที่ 1) แสดงให้เห็นจำนวนประชากรสุนัขในภาพรวมของประเทศ ปี พ.ศ. 2565 มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ประมาณ 277,935 ตัว โดยแบ่งออกเป็นจำนวนสุนัขที่มีเจ้าของ เพิ่มขึ้นประมาณ 683,072 ตัว ในขณะที่จำนวนสุนัขไม่มีเจ้าของ(จรจัด) ลดลงประมาณ 405,137 ตัว ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า จำนวน

¹² ณัฐฐิณี แฉล้มวงศ์, “แรงจูงใจที่มีต่อการเลี้ยงสุนัขเพื่อนันทนาการของประชาชนในกรุงเทพมหานคร”, (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552), หน้า 1

¹³ ศรีณยู ภักดิ์วิงษ์, “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี”, (การค้นคว้าอิสระ ปริญญาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560), หน้า 3

¹⁴ สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์, ข้อมูลทางสถิติการสำรวจประชากรสุนัขในประเทศไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 7 ตุลาคม 2565)

¹⁵ เรื่องเดียวกัน

ประชากรสุนัขที่เพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 จึงชี้ให้เห็นว่าสถานการณ์การเลี้ยงสุนัขของประเทศไทย ประชาชนมีความนิยมเลี้ยงสุนัขเพิ่มมากขึ้น เช่น เลี้ยงไว้เป็นเพื่อน เลี้ยงไว้เพื่อคลายเหงา หรือเฝ้าบ้าน เป็นต้น

2.3 ปัญหาและผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัข

การเลี้ยงสุนัขนั้นมีหลายปัจจัยสำคัญที่ผู้ครอบครองจะต้องคำนึงถึงและรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยงของตน ได้แก่ ข้อมูลของสายพันธุ์สุนัขที่ต้องการเลี้ยง สถานที่ และการจัดสวัสดิภาพให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสม เพื่อให้สุนัขมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ เรื่องเวลาก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะสัตว์เลี้ยงไม่สามารถดูแลตัวเองได้ในทุกเรื่อง ผู้เลี้ยงจึงต้องมีเวลาในการดูแลทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจของสัตว์ เช่น มีเวลาในการพาสุนัขไปเดินเล่น การดูแลด้านความสะอาดและสุขลักษณะ การนำสุนัขไปพบสัตวแพทย์เพื่อรับวัคซีนป้องกันโรคและถ่ายพยาธิอย่างสม่ำเสมอเพื่อสวัสดิภาพและสุขภาพโดยรวม อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังคงเกิดปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขและก่อให้เกิดผลกระทบตามมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ปัญหาจากการเลี้ยงสุนัข

2.3.1.1 ปัญหาการเลี้ยงสุนัขแบบปล่อยปละละเลย

ปัญหาผู้ครอบครองเลี้ยงสุนัขแบบปล่อยปละละเลย ขาดความรับผิดชอบต่อสุนัขในความครอบครอง เช่น การปล่อยสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยไม่มีผู้ควบคุมดูแล หรือสุนัขแอบหลุดออกไปเอง จนสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากข่าวเมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2565 สุนัขสายพันธุ์พิตบูล หลุดออกมาไล่กัดพระสงฆ์ขณะที่กำลังเดินบิณฑบาตจนล้มได้รับบาดเจ็บ¹⁶ ซึ่งปัญหาดังกล่าวไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้น แต่เป็นปัญหาสังคมที่มีมานานแล้ว โดยในช่วงปี พ.ศ. 2561 ก็เกิดเหตุการณ์ในลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยผู้เสียหายเป็นพระสงฆ์และอยู่ในขณะกำลังเดินบิณฑบาตตอนเช้า แต่ถูกสุนัขสายพันธุ์พิตบูลเกือบ 10 ตัว รุมขย้ำ จนต้องถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลและถูกเย็บกว่า 20 เข็ม โดยเจ้าของสุนัขอ้างว่าได้ขังสุนัขไว้ในบ้านแล้ว แต่วันเกิดเหตุไม่อยู่บ้าน สุนัขจึงมุดรั้วออกมาเดินนอกบ้านจนเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น¹⁷

2.3.1.2 ปัญหาการควบคุมการเลี้ยงสุนัขไม่เหมาะสม

(1) การจัดสถานที่เลี้ยงไม่เหมาะสมกับสัตว์เลี้ยง เช่น สถานที่คับแคบ มีขนาดไม่เพียงพอ หรือมีแสงสว่างและการระบายอากาศที่ไม่ดี ทำให้สุนัขเกิดความเครียด มีสุขภาพอนามัยที่ไม่ดี หรือถูกขังในกรงตลอดเวลา ซึ่งพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขแบบนี้จะส่งผลให้สุนัขมีนิสัยดุและก้าวร้าว เนื่องจากสุนัขนั้นเป็นสัตว์สังคม การที่สุนัข

¹⁶ ไทยรัฐออนไลน์, ร้องเลี้ยงหมาพิตบูล หลุดไล่กัดพระขณะบิณฑบาต ล้มลึงบาดเจ็บ [ออนไลน์], 4 มกราคม 2565. แหล่งที่มา:

<https://www.thairath.co.th/news/local/central/2279505>, [6 มกราคม 2565]

¹⁷ ข่าว 8, หม่าพิตบูลเกือบ 10 ตัว รุมขย้ำพระสงฆ์ขณะเดินบิณฑบาต [ออนไลน์], 16 พฤษภาคม 2561. แหล่งที่มา:

https://www.thaich8.com/news_detail/65740, [6 มกราคม 2565]

ไม่ได้พบปะผู้คน หรือสุนัขตัวอื่น ๆ บวกกับการที่ถูกกักขัง หรือล่ามไว้ตลอดเวลา จะทำให้สุนัขเกิดความระแวงต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว เนื่องจากอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความกดดัน ทำให้สุนัขเกิดความเครียด เมื่อได้รับอิสระ สุนัขอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าวและดุร้ายได้¹⁸

(2) การนำสุนัขออกมานอกสถานที่เลี้ยง ไปในที่สาธารณะต่าง ๆ โดยปราศจากการใส่สายจูงให้สุนัข หรือใส่ที่ครอบปากสำหรับสุนัขที่มีสายพันธุ์ดุร้ายหรือมีประวัติพยายามทำร้ายคน ทำให้ไม่สามารถควบคุมสุนัขของตนเองได้ในขณะที่สุนัขมีพฤติกรรมดุร้าย โไล่ทำร้ายคนหรือสัตว์อื่นที่เข้ามาใกล้จนได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากสุนัขนั้นไม่มีประวัติได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เมื่อสุนัขไปกัดหรือทำร้ายผู้อื่นหรือสัตว์อื่น อาจก่อให้เกิดปัญหาโรคติดต่อจากสุนัขสู่คนได้อีกด้วย

(3) ปัญหาทางเสียง กลิ่นไม่พึงประสงค์ และการขับถ่ายไม่เป็นที่ หากผู้ครอบครองสุนัขไม่เข้าใจวิธีการเลี้ยงและลักษณะนิสัยของสุนัขอย่างถูกต้องเหมาะสม และขาดความรับผิดชอบต่อสาธารณชนในการเลี้ยงสุนัข เช่น ปล่อยให้สุนัขส่งเสียงรบกวนเพื่อนบ้านเป็นระยะเวลาานาน โดยไม่มีการหาสาเหตุหรือแก้ไข หรือเจ้าของสุนัขไม่รักษาความสะอาดของสัตว์เลี้ยงจนทำให้ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนเพื่อนบ้าน หรือการปล่อยให้สุนัขไปขับถ่ายหน้าบ้านคนอื่น จะเห็นได้ว่าปัญหาเหล่านี้สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง จนกลายเป็นปัญหาขัดแย้งกันระหว่างเจ้าของสุนัขและเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่สุนัขเห่าหอนยามวิกาลจนเกิดเสียงดังรบกวน ดังที่เกิดกับนักแสดงชื่อดังซึ่งได้รับความเดือดร้อนจากสุนัขบ้านข้างเคียงส่งเสียงเห่าหอนดังรบกวนในยามวิกาลทุก ๆ คืนตั้งแต่เวลา 22.30 ถึง 06.00 นาฬิกา เป็นระยะเวลาานาน ทำให้ต้องพังกายนอนหลับจนบั่นทอนสุขภาพกายและสุขภาพจิต¹⁹

(4) การจัดการเวลาในการอยู่ร่วมกับสุนัข ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้สุนัขมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมีงานวิจัยระบุว่าสุนัขที่ผู้เลี้ยงใช้เวลาอยู่ร่วมกันมากจะทำให้สุนัขมีการปรับตัวเข้าสังคมได้มากกว่า และสามารถฝึกได้ง่ายกว่าสุนัขที่อยู่ร่วมกับเจ้าของน้อย²⁰ ซึ่งในสังคมวัยทำงานปัจจุบัน เจ้าของสุนัขมักไม่มีเวลาดูแลความเป็นอยู่ หรือไม่มีเวลาพาสุนัขไปออกกำลังกาย หรือฝึกปรับพฤติกรรมให้สุนัขเชื่อฟังคำสั่ง ทำให้สุนัขแสดง

¹⁸ Jojo House Dog Master, เข้าใจปัญหา และ วิธีรับมือ เมื่อสุนัขมีพฤติกรรมก้าวร้าว กัดเจ้าของ! [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.jojohouse.com/ปัญหาสุนัขกัดเจ้าของ/>, [23 พฤศจิกายน 2565]

¹⁹ เรื่องเล่าเช้านี้, สุดทน! 'หนูเหมมม' โรซันโรงพัก หมาเพื่อนบ้านเห่ายามวิกาลบั่นทอนสุขภาพ ต้องพังกายนอนหลับตลอด 6 ปี [ออนไลน์], 22 มกราคม 2564, แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=YOUhGWUv42g>, [22 กันยายน 2565]

²⁰ ภาวดี ทิพัฒน์กาญจน์, ชัชวาล ใจซื่อกุล และขวัญรัฐ ส่วนพงษ์, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสุนัขและผู้เลี้ยง, การประชุมภาคใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยมหาดไทย, 23 มิถุนายน 2559, [22 กันยายน 2565]

พฤติกรรมก้าวร้าวและดุร้าย เนื่องจากไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ โไลผู้เข้ามาในอาณาเขตของตนเอง กัดคนอื่น และอาจกัดแม้กระทั่งเจ้าของได้²¹

2.3.1.3 ปัญหาด้านภาระค่าใช้จ่าย

ปัญหาด้านภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้นตามวัยของสุนัข เช่น ค่าอาหาร ค่ายาและวัคซีน ค่าอุปกรณ์และเครื่องใช้ ค่าทำหมัน เป็นต้น และการเพิ่มจำนวนของสุนัขโดยไม่มีการนำสุนัขของตนไปคุมกำเนิด จนทำให้มีการขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนขึ้น ประกอบกับได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจตั้งแต่มีการระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้เจ้าของสุนัขไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลสุนัขได้ จึงนำสุนัขของตนมาปล่อยทิ้งในที่สาธารณะ หรือตามวัดต่าง ๆ จนกลายเป็นปัญหาสุนัขไม่มีเจ้าของ (สุนัขจรจัด) เพิ่มขึ้นในสังคมไทย ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมตามมาในด้านสุขอนามัย ด้านความปลอดภัย และด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

จากปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยที่ได้กล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความปลอดภัยและสุขอนามัย อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งผู้เขียนจะขออธิบายดังต่อไปนี้

2.3.2 ผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัข

2.3.2.1 ผลกระทบต่อสังคม

(1) ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ปัญหาการควบคุมการเลี้ยงสุนัขไม่เหมาะสม เป็นสาเหตุที่ทำให้สุนัขเกิดความเครียด คลุ้มคลั่ง และบางตัวอาจแสดงพฤติกรรมที่ดุร้าย เช่น ส่งเสียงคำราม วิ่งไล่กัดทำร้ายคนที่เข้ามาใกล้ จึงส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนที่เดินทางสัญจรไปมาซึ่งอาจได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ นอกจากนี้ การที่สุนัขถูกเจ้าของปล่อยปละละเลย จนทำให้สุนัขหลุดออกมาเดินพ่วนพวนในที่สาธารณะ ก็เป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุทางจราจรได้ เช่น สุนัขวิ่งตัดหน้ารถยนต์ กีดขวางทางจราจร หรือวิ่งไล่ตามรถจักรยานยนต์ที่สัญจรไปตามท้องถนนย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนได้

(2) ความหวาดกลัวของประชาชนต่อสุนัขที่มีพฤติกรรมที่ดุร้าย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่สุนัขมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ดุร้าย อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เคยถูกสุนัขกัดจนทำให้มีความรู้สึกหวาดกลัวฝังใจถึงขั้นไม่กล้าเข้าใกล้สุนัขอีกเลย หรือในกรณีที่ประชาชนพบเห็นสุนัขออกมา

²¹ Jojo House Dog Master, เข้าใจปัญหา และ วิธีรับมือ เมื่อสุนัขมีพฤติกรรมก้าวร้าว กัดเจ้าของ! [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://www.jojohouse.com/ปัญหาสุนัขกัดเจ้าของ/>, [23 พฤศจิกายน 2565]

อยู่ในที่สาธารณะโดยปราศจากผู้ควบคุมดูแล และเข้าใจผิดว่าสุนัขมีพฤติกรรมที่ดุร้าย อาจเกิดความหวาดกลัวว่า สุนัขจะมาทำร้ายตน จึงป้องกันตัวเองด้วยการตีหรือทำร้ายสุนัขที่พบเห็นจนถึงแก่ความตาย ซึ่งประเทศไทยมีการ ออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพื่อให้ความคุ้มครองกับสัตว์ที่ถูกทารุณกรรม ทำให้ประชาชนที่ทำร้ายสุนัขต้อง ได้รับโทษตามกฎหมายในฐานะที่เป็นผู้กระทำการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับไม่เกิน 40,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ²² จึงมีข้อสังเกตว่า หากเจ้าของสุนัขได้มีการเลี้ยงดูจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ดี โดยไม่ปล่อยละทิ้งสุนัขให้พ้นจากการดูแลจนทำให้สุนัขหลุดออกไปทำอันตรายแก่ประชาชนที่พบเห็น สุนัขก็คงไม่ถูกกระทำการทารุณกรรม

2.3.2.2 ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

(1) ผลกระทบต่อสภาพร่างกาย

โรคติดต่อจากสุนัขสู่คนที่พบบ่อย อันส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ประกอบด้วย โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) โรคเลปโตสไปโรซิส (Leptospirosis) และโรคอื่น ๆ แต่โรคติดต่อที่พบบ่อยเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย คือ โรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเป็นโรคติดเชื้อในระบบประสาทจากสัตว์สู่คน ผ่านการกัด ข่วน เลีย หรือสัมผัสกับน้ำลายของสัตว์ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มียารักษาโรค ทำให้ผู้ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะเสียชีวิตเกือบทุกราย แต่สามารถป้องกันการติดเชื้อได้ด้วยการฉีดวัคซีน²³ ในประเทศไทยมีรายงานจากการสำรวจของกรมปศุสัตว์ (ตั้งแต่ 1 มกราคม 2560 ถึง 19 มกราคม 2561) พบว่าสุนัขติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าประมาณร้อยละ 11.14 และสุนัขเป็นพาหะสำคัญของการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย (ร้อยละ 88) รองลงมาคือแมว (ร้อยละ 4) และอื่น ๆ (ร้อยละ 8)²⁴ สำหรับโรคเลปโตสไปโรซิส (Leptospirosis) หรือโรคฉี่หนู เกิดจากเชื้อกลุ่ม Leptospira มักพบการระบาดในหน้าฝน หรือช่วงที่มีน้ำท่วมขัง สัตว์ที่แพร่เชื้อโรคนี้ได้แก่ หนู แต่ก็สามารถพบเชื้อนี้ได้ในสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัข ซึ่งจะปนอยู่ในปัสสาวะ และสามารถเข้าสู่ร่างกายคนได้จากการสัมผัสโดยตรงกับสัตว์ที่มีเชื้ออยู่ หรือโดนสัตว์ที่มีเชื้อกัด หรือโดยการสัมผัสทางอ้อม เช่น เชื้อโรคปนอยู่ในน้ำหรือดิน แล้วเข้าสู่คนทางบาดแผล เยื่อในปาก ตา จมูก หรือกินน้ำหรืออาหารที่ปนเปื้อนเชื้อโรคเข้าไป²⁵ ทำให้มีความเสี่ยงที่ประชาชนจะได้รับเชื้อและเกิดอาการเจ็บป่วยได้ นอกจากนี้ยังมีโรคติดเชื้ออื่น ๆ ที่พบบ่อยในสุนัข โดยมีสาเหตุจากการที่สุนัขไปติดเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา หรือเชื้อพยาธิ ซึ่งเชื้อต่าง

²² พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, มาตรา 20 และมาตรา 31

²³ ขวลิต ตนกฤตยาพงศ์, โรคพิษสุนัขบ้า ติดเชื้ออาจถึงตายได้! [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.sikarin.com/health/โรคพิษสุนัขบ้า-ติดเชื้อ>, [18 กันยายน 2565]

²⁴ ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า, สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ [ออนไลน์],

แหล่งที่มา: <http://www.thairabies.net/trn/prototype/SCRpt0101>, [18 กันยายน 2565]

²⁵ กรมควบคุมโรค, เลปโตสไปโรซิส (Leptospirosis) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://ddc.moph.go.th/disease_detail.php?d=16, [20 กันยายน 2565]

ๆ เหล่านี้จะสามารถแพร่มาสู่คนได้โดยผ่านการสัมผัสสุนัขที่ติดเชื้อ เช่น สัมผัสกับมูลของสุนัขแล้วไม่ได้ล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบอาหารเข้าปาก หรือสัมผัสกับผิวหนังของสุนัขที่ติดเชื้อ²⁶

(2) ผลกระทบต่อสภาพจิตใจ

แม้ว่าการเลี้ยงสุนัข จะทำให้ผู้เลี้ยงเกิดความเพลิดเพลิน ช่วยคลายเครียดจากการทำงานและสร้างสุขภาพจิตที่ดีต่อผู้เลี้ยงได้ แต่หากเกิดเหตุการณ์ความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากกรณีที่สุนัขเห่าหอนส่งเสียงดัง ซึ่งเป็นการรบกวนการนอนหลับอันเป็นช่วงเวลาพักผ่อนของประชาชน แม้ว่าเหตุรำคาญนั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยตรง แต่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้ที่ต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าวจากสาเหตุที่มีการเลี้ยงสุนัขมากเกินไป นอกจากนี้ หากเป็นสุนัขอันตรายหรือมีพฤติกรรมที่ดุร้าย ไล่กัดประชาชนจนได้รับบาดเจ็บ ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้ถูกสุนัขกัดหรือทำร้าย จนกลายเป็นบาดแผลในใจ ทำให้เกิดความหวาดระแวงว่าจะถูกสุนัขกัดหรือทำร้ายตลอดเวลาจนไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ

2.3.2.3 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(1) ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย

การเลี้ยงสุนัข มักจะเจอกับปัญหาเรื่องพฤติกรรมการขับถ่ายของสุนัขเร่ร่อน ไม่เป็นที่เป็นทาง ซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น การอุจจาระหรือปัสสาวะไม่เป็นที่จริง ๆ การปัสสาวะเพื่อการสื่อสาร การปัสสาวะเร่ร่อนเมื่อแสดงอาการยอมแพ้ การปัสสาวะเร่ร่อนเวลาที่ตีใจมาก ๆ การอุจจาระหรือปัสสาวะเวลาที่สุนัขถูกทิ้งให้อยู่ตัวเดียว หรือการอุจจาระหรือปัสสาวะเวลาที่สุนัขอยู่ในอาคารที่กลัวจัด ซึ่งผู้เลี้ยงสุนัขจะต้องคอยสังเกตเพื่อหาว่าสาเหตุใดที่ไปกระตุ้นให้สุนัขมีพฤติกรรมดังกล่าว โดยสาเหตุหลักมักเกิดจากสุนัขขาดการฝึกสอนที่เหมาะสม หรือเกิดจากการเลี้ยงดูที่ผิดพลาด เช่น การให้อาหารในช่วงใกล้เวลานอนของสุนัขมากเกินไป ทำให้สุนัขขับถ่ายในช่วงดึกจนเกิดความเคยชินในการขับถ่ายไม่เป็นที่ นอกจากนี้ อาจเกิดจากความผิดปกติทางร่างกายของสุนัข เช่น สุนัขป่วย ทำให้ต้องได้รับยาที่มีผลต่อระบบขับถ่าย หรือเป็นโรคที่ทำให้สุนัขมีปัญหาเรื่องการขับถ่าย เช่น อาการท้องเสียเฉียบพลัน กระเพาะปัสสาวะอักเสบ ต่อมลูกหมากอักเสบ ลำไส้ใหญ่ส่วนปลายอักเสบ เป็นต้น²⁷

หากเจ้าของสุนัขขังใจปล่อยสุนัขหรือทำสุนัขของตนหลุดออกมาในที่สาธารณะโดยปราศจากผู้ควบคุมดูแล ทำให้สุนัขออกมากัดเคี้ยวอาหารหรือรื้อคุ้ยขยะ หรือขับถ่ายอุจจาระเร่ร่อนหรือปัสสาวะตามที่สาธารณะ โดยที่เจ้าของสุนัขไม่ได้เก็บกวาดมูลสุนัขของตนให้เรียบร้อย จึงทำให้เกิดความสกปรกและเป็นแหล่งที่มาของเชื้อโรค

²⁶ นพพร อภิวัฒน์กุล ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, โรคติดเชื้อที่พบบ่อย จากสัตว์เลี้ยง [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.rama.mahidol.ac.th/th/knowledge_awareness_health/03jan2020-1407, [20 กันยายน 2565]

²⁷ ร้านเพ็ทช็อป ครบวงจร, ปัญหาพฤติกรรมกรรมการขับถ่าย [ออนไลน์], 29 สิงหาคม 2560, แหล่งที่มา: <https://www.yespetshop.com/th/articles/97587-ปัญหาพฤติกรรมกรรมการขับถ่าย>, [24 กันยายน 2565]

ต่าง ๆ จนเกิดเป็นปัญหาสังคมในเรื่องของของความสะดวกและดูไม่น่ามอง ทำให้สังคมไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และยังก่อให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ตามมา

(2) มลภาวะทางกลิ่นและเสียง

การเลี้ยงสุนัขต้องให้ความสำคัญกับการจัดสถานที่เลี้ยงตามความเหมาะสมของสุนัขที่จะนำมาเลี้ยง และดูแลรักษาเรื่องความสะดวกบริเวณสถานที่เลี้ยงอยู่เสมอ หากเจ้าของสุนัขจัดสถานที่เลี้ยงไม่เหมาะสม เช่น สถานที่เลี้ยงคับแคบ สกปรก ไม่รักษาความสะดวกบริเวณสถานที่เลี้ยง นอกจากจะส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยที่ไม่ดีของสุนัขแล้ว ยังก่อให้เกิดมลภาวะทางกลิ่นและเสียงที่อาจตามมา นอกจากนี้ การที่เจ้าของเลี้ยงสุนัขจำนวนมากเกินไป และอยู่อาศัยในชุมชนที่ค่อนข้างหนาแน่น อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยข้างเคียงในเรื่องของกลิ่นเหม็น และเสียงดังรบกวนจากการเห่าของสุนัขได้ เพราะโดยพฤติกรรมเห่าของสุนัขมักจะเห่าขึ้นพร้อมกัน ถ้าสุนัขตัวใดตัวหนึ่งส่งเสียงเห่า ยิ่งเป็นตัวกระตุ้นให้สุนัขตัวอื่น ๆ ส่งเสียงเห่าตามจนเป็นเหตุรบกวนเพื่อนบ้านได้ และหากการส่งเสียงรบกวนของสุนัขเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ทุกคนรอบครัวต้องการพักผ่อน เช่น ช่วงเวลาเช้าหรือช่วงเวลากลางคืน จนรบกวนการพักผ่อนของผู้อยู่อาศัยข้างเคียง ก็อาจเกิดกรณีที่ทำให้เพื่อนบ้านต้องร้องทุกข์เพราะเสียงรบกวนจากการเลี้ยงสุนัขได้²⁸

2.3.2.4 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

(1) ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล

เจ้าของสุนัขจะต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสุนัขตั้งแต่เริ่มเลี้ยงสุนัขและเพิ่มขึ้นไปตามวัยของสุนัข ทั้งค่าใช้จ่ายในเรื่องของอาหาร ยา วัคซีนป้องกันโรค ค่าตรวจสุขภาพประจำปี และค่าอุปกรณ์ในการเลี้ยงดูสุนัข เช่น ค่าปลอกคอและสายจูงสุนัข ค่าแชมพูอาบน้ำสุนัข และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เช่น ค่าอาบน้ำ ค่าตัดขนสุนัข ค่าของเล่นสุนัข เป็นต้น²⁹ หากเจ้าของสุนัขไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสุนัข ก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหาทอดทิ้งสุนัขได้

นอกจากนี้ ยังมีค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลสำหรับประชาชนที่ถูกสุนัขกัดหรือทำร้าย ซึ่งต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลจากการถูกกัด ไม่ว่าจะเป็นค่ายา ค่าแพทย์ ค่าทำแผล ค่าวัคซีนเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และค่าวัคซีนป้องกันบาดทะยัก ซึ่งรวมแล้วมีค่าใช้จ่ายประมาณ 8,000 บาท³⁰ (ราคาอาจมากขึ้นน้อยแตกต่างกันไปทั้งใน

²⁸ กองกฎหมาย กรมอนามัย, คำวินิจฉัยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่ 20/2564 ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 [ออนไลน์], 11 กุมภาพันธ์ 2564, แหล่งที่มา: <https://laws.anamai.moph.go.th/th/appeal-decision/>, [29 กันยายน 2565]

²⁹ Office Mate, อายากเลี้ยงสุนัขตัวแรก ต้องเตรียมค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง? [ออนไลน์], 16 กันยายน 2564, แหล่งที่มา: <https://www.ofm.co.th/blog/expenses-for-a-new-dog/>, [18 ธันวาคม 2565]

³⁰ ลงทุนแมน, ต้นทุนของการถูกหมากัด [ออนไลน์], 23 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา: <https://www.longtunman.com/4951>, [29 กันยายน 2565]

โรงพยาบาลรัฐและเอกชน) แต่ถ้าในบางกรณีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น โดนกัดตรงบริเวณที่มีเส้นประสาทเยอะ เช่น ตามใบหน้า ฝ่ามือ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อพิษสุนัขบ้าได้ บาดแผลก็มีความรุนแรงและเสี่ยงสูง ทำให้ผู้ถูกกัดต้องได้รับเซรุ่มชนิด ERIG ที่ผลิตจากเซรุ่มของม้า หรือ HRIG ที่ผลิตจากเซรุ่มของมนุษย์ เพื่อใช้เป็นภูมิคุ้มกันต้านทานต่อเชื้อพิษสุนัขบ้าในระหว่างที่รอวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานในร่างกาย โดยค่าใช้จ่ายต่อคนสำหรับการใช้เซรุ่มชนิด ERIG มีราคาต้นทุนประมาณ 1,775.10 บาท ในขณะที่ HRIG มีราคาต้นทุนประมาณ 9,630 บาท³¹ ซึ่งข้อดีของ HRIG คือ โอกาสที่มนุษย์จะแพ้ยาเกิดขึ้นน้อยกว่า จึงอาจทำให้ต้นทุนราคาขายต้องเพิ่มสูงขึ้น ประชาชนต้องมีภาระค่าใช้จ่ายค่ารักษามากขึ้น ตลอดจนมีค่าสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับจากการบาดเจ็บจนไม่สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้ และยังมีต้นทุนอื่นที่แฝงอยู่ เช่น ค่าเสียเวลาจากการที่จะต้องเดินทางเพื่อไปฉีดวัคซีนให้ครบจำนวนตามการรักษา นอกจากนี้ ประชาชนที่ถูกสุนัขกัดหรือทำร้าย อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งกับเจ้าของสุนัขที่ปล่อยปละละเลย จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่ายกายหรือทรัพย์สินของประชาชนอีกด้วย

(2) ค่าใช้จ่ายภาครัฐ

เนื่องจากปัญหาคนถูกสุนัขกัดนับว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญมาก จากข้อมูลผู้ถูกสุนัขกัดที่มาเข้ารับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุข พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี หากรวมผู้ที่ไปรับบริการจากสถานบริการของมหาวิทยาลัยและเอกชน พบว่ามีมากถึงปีละประมาณ 5 แสนคน ซึ่งรัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับค่าอุปกรณ์เวชภัณฑ์ทางการแพทย์ ค่าจัดหาและให้บริการวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นเงินสูงถึง 1,000 ล้านบาทต่อปี³² นับว่าเป็นภาระที่รัฐบาลต้องนำเงินภาษีอากรมาใช้จ่ายเพื่อการนี้เป็นจำนวนมาก ผู้ที่มาขอรับบริการเหล่านี้ส่วนใหญ่ถูกสุนัขที่มีเจ้าของกัด มีบางรายถูกสุนัขที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัดแล้วไม่ได้รับการล้างบาดแผล และไม่ได้รับการฉีดวัคซีนอย่างถูกต้อง ทำให้ยังมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคนี้อย่างต่อเนื่องตลอดมา

นอกจากนี้ รัฐยังมีค่าใช้จ่ายในการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัขจรจัด เนื่องจากภาระค่าใช้จ่ายที่เจ้าของสุนัขต้องแบกรับเพิ่มสูงขึ้นตามวัยของสุนัขที่เลี้ยงไว้ จึงทอดทิ้งสุนัข ซึ่งส่งผลเสียต่อสังคมในแง่ของความปลอดภัยและสุขลักษณะอนามัย ทำให้รัฐต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดำเนินการจัดการเพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดการและการบริการทางสาธารณสุข เช่น ค่าวัคซีน ค่าวัสดุอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ ค่าใช้จ่ายในการกักสัตว์ ค่าใช้จ่ายสนับสนุนสถานสงเคราะห์สัตว์ ค่าใช้จ่ายบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น³³

³¹ สำนักงานเขตสุขภาพที่ 8, ประมาณการค่าใช้จ่าย IMMUNOGLOBULIN AI (เฉพาะราคาต้นทุนไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่น), แหล่งที่มา:

https://r8way.moph.go.th/r8wayadmin/page/uploads_file/20190320103135_ส่งสำเนาหนังสือประกันสังคม%20แก้ไขเบิกจ่ายเงินทดแทนโรคพิษสุนัขบ้าของกระทรวง.pdf, [29 กันยายน 2565]

³² กรมควบคุมโรคและกรมปศุสัตว์, แผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทยภายใน พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://r36.ddc.moph.go.th/r36/uploads/document/55065373783f1.pdf>, [30 กันยายน 2565]

³³ สัจจะ คงรักษาสุวรรณ, “การกำหนดมาตรการลดหย่อนภาษีแก่ไขปัญหาสัตว์เลี้ยงที่ถูกทอดทิ้งในประเทศไทย”, (เอกัตศึกษาหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร ภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553)

2.4 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข

กฎหมายหลักในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย ประกอบด้วย กฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายระดับท้องถิ่น ดังนี้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีบทบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติของแต่ละท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขได้

พระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2547 แม้จะมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์เป็นหลัก แต่มีบทบัญญัติเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งกำหนดหน้าที่ผู้เป็นเจ้าของสัตว์จะต้องจัดให้มีสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่เพียงพอและเหมาะสม และสุนัขที่เจ้าของเลี้ยงไว้เป็นเพื่อน ก็เข้านิยามของ “สัตว์” ตามกฎหมายฉบับนี้

ข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขอีกจำนวนหลายฉบับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ระเบียบว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขอีกจำนวนหลายฉบับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข

อย่างไรก็ตาม กฎหมายระดับท้องถิ่นที่ผู้เขียนจะนำมาวิเคราะห์ในรายงานเอกัตศึกษานี้ ได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 และระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 เหตุที่ผู้เขียนศึกษาวิเคราะห์เฉพาะข้อบัญญัติและระเบียบในท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีครอบครัวที่เลี้ยงสุนัขเป็นจำนวนมาก และยังเป็นท้องถิ่นแรกที่มีการบัญญัติมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขภายในพื้นที่ จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทบัญญัติให้กับท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ให้เข้ากับภายในท้องถิ่นต่อไป

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย ประกอบด้วย มาตรการจดทะเบียนสุนัข มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 การจดทะเบียนสุนัข

ในประเทศไทยมีการนำมาตรการจดทะเบียนมาใช้ในระดับท้องถิ่น ได้แก่ ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 โดยอาศัยอำนาจตามข้อ 16 แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.

2535 ที่กำหนดให้เจ้าของสุนัข ซึ่งหมายความรวมถึงผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำ มีหน้าที่ต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนสุนัข³⁴ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 25,000 บาท³⁵ โดยให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนสุนัข

การจดทะเบียนสุนัข ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการฝังไมโครชิปพร้อมออกใบรับรอง (แบบ คสส.1) โดยกองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ เพื่อเป็นการทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร โดยจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และขั้นตอนการออกบัตรประจำตัวสุนัข (แบบ คสส.3) เพื่อเป็นการบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและรหัสไมโครชิป พร้อมรายละเอียดของสุนัข และสถานที่ที่สุนัขอาศัย³⁶ โดยคุณสมบัติของสุนัขที่ต้องมีการจดทะเบียน ได้แก่ สุนัขที่มีอายุไม่เกิน 120 วัน ต้องจดทะเบียนภายใน 120 วันนับแต่วันที่สุนัขเกิด และสุนัขที่นำมาเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร ต้องจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่นำสุนัขมาเลี้ยง³⁷

เจ้าของสุนัขต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนที่สถานที่รับจดทะเบียนสุนัข ได้แก่ กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสำนักงานเขตพื้นที่ที่สุนัขอาศัยอยู่ หรือสถานที่อื่นใดที่สำนักงานเขตพื้นที่ หรือกองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัยจัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการ³⁸ โดยใช้แบบคำขอจดทะเบียนสุนัข (แบบ คสส.2) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- (ก) ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ และเลขบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าของสุนัข
- (ข) ชื่อสุนัข และรหัสไมโครชิปของสุนัข
- (ค) เพศ และวันเดือนปีเกิดของสุนัข
- (ง) สายพันธุ์ สี ลักษณะของสุนัข และเป็นสุนัขควบคุมพิเศษหรือไม่
- (จ) ข้อมูลการทำหมัน และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครั้งล่าสุด
- (ฉ) ที่อยู่ของสุนัข

หลังจากนั้นให้ยื่นแบบคำขอจดทะเบียนสุนัขพร้อมแนบหลักฐานประกอบการจดทะเบียน ได้แก่ ใบรับรองการฝังไมโครชิปจากสัตวแพทย์ (แบบ คสส.1) สำเนาบัตรประชาชนเจ้าของสุนัข สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัข

³⁴ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 9

³⁵ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535, มาตรา 73

³⁶ ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550, ข้อ 6

³⁷ ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550, ข้อ 9

³⁸ ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550, ข้อ 13

อาศัยอยู่ หนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่เกิน 1 ปี เอกสารรับรองการผ่าตัดทำหมันจากสัตวแพทย์ (ถ้ามี) และหนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)³⁹

หากเจ้าของสุนัขต้องการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดการจดทะเบียนสุนัข เช่น การย้ายสถานที่เลี้ยงสุนัข หรือการเปลี่ยนเจ้าของสุนัข หรือกรณีสุนัขตาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของบัตรประจำตัวสุนัข ตลอดจนการจดทะเบียนเพื่อขอทำบัตรใหม่ เป็นต้น เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องยื่นแบบคำขอเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของสุนัข (แบบ คลส.4) พร้อมแนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญนั้น ๆ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 30 วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในการจดทะเบียน หรือกรณีสุนัขหาย เจ้าของสุนัขจะต้องยื่นคำขอภายใน 30 วันนับแต่วันที่ทราบว่างานหาย หรือกรณีที่เปลี่ยนเจ้าของสุนัข เจ้าของสุนัขใหม่มีหน้าที่ต้องแจ้งต่อหน่วยงานที่จดทะเบียนไว้ภายใน 30 วันนับแต่วันรับมอบสุนัข⁴⁰

2.4.2 การควบคุมการเลี้ยงสุนัข

เนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข ดังนั้น เจ้าของสุนัขจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เพื่อป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญหรืออันตรายจากการเลี้ยงสุนัข ตลอดจนอันตรายจากโรคที่เกิดจากสุนัข โดยในข้อบัญญัติดังกล่าว มีมาตรการเบื้องต้นเพื่อควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัขในเขตกรุงเทพมหานครไว้ โดยห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยสุนัขในที่หรือทางสาธารณะ หรือในที่อื่นใดในเขตกรุงเทพมหานครโดยเด็ดขาด⁴¹ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ยังกำหนดมาตรการห้ามมิให้เจ้าของสุนัขปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สุนัขพ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้ที่จะประสงค์จะดูแลสุนัขแทน⁴² หากเจ้าของสุนัขฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 40,000 บาท⁴³

2.4.2.1 การควบคุมการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง

เจ้าของสุนัขจะต้องควบคุมสุนัขมิให้ออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม หากเจ้าของสุนัขต้องการนำสุนัขออกจากสถานที่เลี้ยง จะต้องพกบัตรประจำตัวสุนัขและแสดงบัตรประจำตัวสุนัขเมื่อเข้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกตรวจ และใส่สายลากจูงสุนัขที่แข็งแรงและต้องจับสายลากจูงตลอดเวลา⁴⁴ และหากสุนัขไปขับถ่ายในที่สาธารณะ หรือที่อื่นใดในเขตกรุงเทพมหานคร เจ้าของ

³⁹ ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550, ข้อ 12

⁴⁰ ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550, ข้อ 14

⁴¹ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 8

⁴² พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, มาตรา 23

⁴³ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, มาตรา 32

⁴⁴ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 20

สุนัขมีหน้าที่ต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลอันเกิดจากสุนัขโดยทันที⁴⁵ ซึ่งในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ก็มีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและกำหนดบทลงโทษกับเจ้าของสัตว์ หากเจ้าของปล่อยหรือนำสุนัขของตนไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้ หรือปล่อยให้สุนัขของตนปล่อยมูลบนถนนและไม่ได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป⁴⁶ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท⁴⁷

กรณีที่เจ้าของไม่ควบคุมสุนัขของตน จนปล่อยให้สุนัขหลุดออกไปบนทางในลักษณะที่มีการกีดขวางการจราจรและไม่มีผู้ควบคุมเพียงพอ⁴⁸ ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ก็มีการกำหนดโทษกับเจ้าของสัตว์ โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท⁴⁹ ดังเช่น คดีสุนัขที่มีเจ้าของวิ่งตัดหน้ารถจักรยานยนต์ในระยะกระชั้นชิด จนทำให้รถล้มลงและผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ เนื่องจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าของสุนัขที่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการควบคุมดูแลสุนัข จนปล่อยให้สุนัขหลุดออกมาวิ่งข้ามถนนตัดหน้ารถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย จึงเป็นผลโดยตรงที่ทำให้รถจักรยานยนต์ล้มลง ดังนั้น เจ้าของจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในเหตุละเมิดอันเกิดจากสุนัข⁵⁰

หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสุนัขในที่สาธารณะโดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สุนัขตามความเหมาะสม⁵¹ ซึ่งในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการกักสุนัขที่พบไว้เป็นเวลาอย่างน้อย 30 วัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้วยังไม่มีผู้ใดแสดงหลักฐานว่าเป็นเจ้าของสุนัขดังกล่าว ให้สุนัขตัวนั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น หากเจ้าของสุนัขมาขอรับสุนัขภายในกำหนดเวลา เจ้าของสุนัขต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสุนัขให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงด้วย อย่างไรก็ตาม หากการกักสุนัขดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อตัวสุนัขเองหรือสุนัขตัวอื่น หรือมีค่าใช้จ่ายที่เกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถขายทอดตลาดได้ตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลา 30 วันได้ แต่ถ้าพบว่าสุนัขดังกล่าวเป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่อาจเป็นอันตรายต่อประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็มีอำนาจที่จะทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควร⁵²

⁴⁵ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 18

⁴⁶ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535, มาตรา 14

⁴⁷ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535, มาตรา 52

⁴⁸ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522, มาตรา 111

⁴⁹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522, มาตรา 148

⁵⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6088/2559

⁵¹ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, มาตรา 26

⁵² พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535, มาตรา 30

2.4.2.2 การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ

เจ้าของสุนัขจะต้องควบคุมสุนัขมิให้ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ⁵³ เช่น ก่อให้เกิดเสียงดังต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ซึ่งในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ส่วนราชการท้องถิ่น มีอำนาจดำเนินการในกรณีที่เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน ซึ่งหมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง⁵⁴ เช่น สถานที่เลี้ยงไม่เหมาะสม สกปรก มีกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะนำโรค หรือวิธีการเลี้ยงสุนัข ควบคุมความเป็นอยู่ของผู้อาศัยข้างเคียง เช่น ปล่อยให้สุนัขไปแทะเล็มต้นไม้จนได้รับความเสียหาย หรือปล่อยให้ไปถ่ายมูลในบริเวณบ้านข้างเคียง หรือปล่อยให้สุนัขเห่าหอนยามวิกาลจนเกิดเสียงดังรบกวน เป็นต้น หรือการเลี้ยงสุนัขจำนวนมากเกินไป โดยมีสถานที่เลี้ยงคับแคบ จนเกิดเสียงรบกวน มีกลิ่นสาบ หรือกลิ่นมูลเหม็น เป็นต้น หากประชาชนผู้อาศัยบริเวณข้างเคียงแจ้งความเดือดร้อนจากเหตุรำคาญต่อเจ้าของสุนัข แล้วเจ้าของไม่รีบแก้ไขปัญหา เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถออกคำสั่งเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในที่สาธารณะหรือในสถานเอกชน และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลที่เป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดเหตุรำคาญจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดการเหตุรำคาญนั้น⁵⁵

2.4.2.3 การควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตราย

ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้สุนัขอันตรายเป็นสุนัขควบคุมพิเศษ สุนัขควบคุมพิเศษตามความในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครฯ นี้ หมายความว่า สุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน หรือพยายามทำร้ายคน และสุนัขสายพันธุ์ที่ดุร้าย เช่น พิทบูลเทอเรีย บูลเทอเรีย สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอเรีย รอทไวเลอร์ และฟิล่าบราซิลเรียโร เป็นต้น⁵⁶ ซึ่งเป็นสายพันธุ์สุนัขที่มีการปรับปรุงสายพันธุ์เพื่อการต่อสู้และอารักขาโดยเฉพาะ จึงต้องมีการจัดประเภทเป็นสุนัขควบคุมพิเศษ เพราะมีลักษณะนิสัยที่ดุร้ายกว่าสุนัขทั่วไป และจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝน อบรมอุปนิสัยเป็นประจำ เพื่อให้สุนัขเชื่อฟัง และสามารถควบคุมได้ดี ดังนั้น กฎหมายจึงต้องมีการกำหนดมาตรการควบคุมการเลี้ยงและการนำสุนัขควบคุมพิเศษ ออกนอกสถานที่เลี้ยงเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ในการเลี้ยงสุนัขทั่วไป

การควบคุมการเลี้ยงสุนัขควบคุมพิเศษ เจ้าของสุนัขจะต้องเลี้ยงไว้ในสถานที่หรือกรงที่สุนัขไม่สามารถเข้าถึงบุคคลภายนอกได้ และต้องมีป้ายเตือนให้ประชาชนระมัดระวังโดยสังเกตได้อย่างชัดเจน⁵⁷

⁵³ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 16

⁵⁴ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535, มาตรา 25

⁵⁵ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535, มาตรา 27 และมาตรา 28

⁵⁶ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 5

⁵⁷ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 16

หากมีการนำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง เจ้าของสุนัขจะต้องใส่อุปกรณ์ครอบปากและจับสายลากจูงห่างจากตัวสุนัขไม่เกิน 50 เซนติเมตรตลอดเวลา ทั้งนี้ กฎหมายห้ามบุคคลที่อายุต่ำกว่า 15 ปี หรือเกินกว่า 65 ปี นำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง เว้นแต่สุนัขจะอยู่ในกรง ที่ขัง หรือเครื่องควบคุมอื่น ที่มีน้ำหนักแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันสุนัขมิให้เข้าถึงบุคคลภายนอกได้⁵⁸

2.5 สภาพปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

แม้ว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยจะมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ คือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งมีมาตรการเพื่อควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข โดยให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติหรือระเบียบเพื่อบังคับใช้ในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขปรากฏในพระราชบัญญัติหลายฉบับ อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องสุนัขก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ หรือทำให้ประชาชนได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินจากการที่เจ้าของสุนัขควบคุมการเลี้ยงสุนัขไม่เหมาะสมนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อสังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขยังมีข้อบกพร่องและขาดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวตามสื่อโทรทัศน์หรือสื่อออนไลน์ รวมถึงคดีที่มีการฟ้องร้องอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดของสุนัขอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงได้ศึกษาสภาพปัญหาของมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยสามารถสรุปปัญหาจากมาตรการดังกล่าวได้ 5 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2547 ไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าของสัตว์ต้องนำสัตว์ไปขึ้นทะเบียน แต่มีเพียงมาตรการให้เจ้าของจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เท่านั้น จึงทำให้ยากต่อการควบคุม และก่อให้เกิดปัญหาการปล่อยปะละเลย ในขณะที่มาตรการจดทะเบียนที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน มีปรากฏเฉพาะในระเบียบของแต่ละท้องถิ่น เช่น ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ที่ออกโดยราชการส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 16 แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ซึ่งมีมาตรการที่ให้นำสุนัขไปจดทะเบียน ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวถึงปัญหาในข้อถัดไป

ประเด็นที่ 2 ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสุนัขตามความในระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 มีความยุ่งยากในทางปฏิบัติและอาจมีผลให้ล้มเหลว เนื่องจากมีการกำหนดหลักฐานประกอบการจดทะเบียนสุนัข จะต้องใช้ทะเบียนบ้าน⁵⁹ และต้องให้เจ้าของบ้านยินยอม⁶⁰ ซึ่งประชาชนจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า ห้องชุด อาคารชุด เป็นต้น มักไม่ได้มีการแจ้งย้ายภูมิลำเนาหรือไม่มีทะเบียนบ้าน ส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการนำสุนัขของตนไปจดทะเบียนและปฏิบัติตามระเบียบฯ อีกทั้งในแบบคำขอขึ้นทะเบียน ไม่มีการบันทึก

⁵⁸ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 20-21

⁵⁹ ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550, ข้อ 12(3)

⁶⁰ ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550, ข้อ 12(4)

ข้อมูลสุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน มีเพียงให้สัตวแพทย์เป็นผู้ออกใบรับรองว่าเป็นสุนัขควบคุมพิเศษตามข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ที่กำหนดสุนัขควบคุมพิเศษไว้จำนวน 5 สายพันธุ์หรือไม่ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะใช้ระบุว่าเป็นสุนัขอันตรายที่ต้องควบคุมพิเศษ

ประเด็นที่ 3 มาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่ปรากฏในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 และระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 มีเนื้อหาไม่ครอบคลุมในเรื่องการควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั้งหมด เพราะบางมาตรการได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับอื่น เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เป็นต้น ก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติของเจ้าของสุนัข เจ้าของสุนัขจึงอาจฝ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความหลายหลากมากเกินไป ทำให้เจ้าของสุนัขต้องศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในกฎหมายหลายฉบับ

ประเด็นที่ 4 คำนิยามของสุนัขควบคุมพิเศษ ตามความในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548 ที่หมายถึง สุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน หรือพยายามทำร้ายคน และสุนัขสายพันธุ์ที่ดุร้าย จำนวน 5 สายพันธุ์ ได้แก่ พิทบูลเทอเรีย บูลเทอเรีย สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอเรีย รอทไวเลอร์ และฟิล่าบราซิลเรียโร ซึ่งผู้เขียนมีข้อสังเกตว่า รัฐไม่ได้มีการเก็บข้อมูลสุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน และไม่มีความชัดเจนว่าสัตว์ดุร้ายต้องมีลักษณะอย่างไร การกำหนดสายพันธุ์สุนัขเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ซึ่งข้อบัญญัตินี้มีการบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2548 จึงไม่มีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์เลี้ยงสุนัขของประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้ต้องอาศัยการตีความสัตว์ดุ สัตว์ร้าย ตามคำพิพากษาของศาลฎีกา⁶¹

ประเด็นที่ 5 กฎหมายไทยไม่มีมาตรการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข และจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข ซึ่งจะช่วยให้การคัดกรองศักยภาพของผู้เลี้ยงสุนัขและทำให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบต่อสังคม เหมือนกับมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่มีการจัดเก็บภาษี โดยรัฐจะนำรายได้ภาษีดังกล่าวมาชดเชยค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และนำเงินภาษีไปสนับสนุนสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพสัตว์เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การจัดซื้อถุงเก็บอุจจาระที่ประชาชนสามารถหยิบไปใช้ได้ฟรี ค่าจัดการของเสียและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ในท้องถิ่น หรือการปรับปรุงสถานสงเคราะห์สัตว์ในท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้น มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่บัญญัติอยู่ในกฎหมายหลายฉบับซึ่งผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 2.5 ข้อ (3) จึงยังไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบต่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข

จากสภาพปัญหาของมาตรการทางกฎหมายเพื่อการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศไทยดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า บทบัญญัติบางประการยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่ปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย และมาตรการที่กำหนดในกฎหมายหลายฉบับก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติของเจ้าของสุนัข ทำให้รัฐไม่สามารถควบคุมให้เจ้าของสุนัขมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข

⁶¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 151/2505

ของตนไม่ให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อประชาชน ผู้เขียนจึงเห็นว่า มาตรการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอในการ
แก้ปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัข และปัจจุบันยังไม่มีมาตรการของรัฐใด ๆ ในการจัดเก็บภาษีจากการเลี้ยงสุนัข
อย่างเป็นทางการ เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข และจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข และนำเงินภาษีดังกล่าวมาใช้ส่งเสริม
การจัดสวัสดิภาพให้แก่สุนัข ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบต่อสังคม

บทที่ 3

มาตรการจัดเก็บภาษีเงินได้และมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในต่างประเทศ

จากสภาพปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขและปัญหาของมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทยดังที่กล่าวไว้ในบทที่ผ่านมา ประกอบกับประเทศไทยยังไม่มีมาตรการจัดเก็บภาษีอย่างเป็นทางการ ในบทนี้ผู้เขียนจะศึกษามาตรการจัดเก็บภาษีเงินได้และมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศเยอรมนี ซึ่งมีการนำมาตรการทางภาษีมาใช้ประกอบกับมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษี

ในประเทศเยอรมนีมีกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขอยู่หลายฉบับ โดยมีการตรากฎหมายบังคับใช้ในระดับรัฐ จำนวนทั้งสิ้น 16 รัฐ ประกอบด้วย 13 มลรัฐ และ 3 นครรัฐ⁷⁵ และด้วยอำนาจในการตรากฎหมายของแต่ละรัฐนี้เอง ส่งผลให้มาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในแต่ละรัฐมีรายละเอียดบางประการที่แตกต่างกันออกไป โดยในที่นี้ ผู้เขียนจะนำเสนอมาตรการทางภาษีตามความในกฎหมายภาษีเงินได้ และมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษีตามความในกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก เนื่องจากเป็นเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด และมีฐานข้อมูลที่เข้าถึงง่าย อีกทั้งมีมาตรการทางกฎหมายที่ครอบคลุมในเรื่องการควบคุมการเลี้ยงสุนัข

3.1 มาตรการทางภาษี

ประเทศเยอรมนีมีการจัดเก็บภาษีเงินได้ (Hundesteuer) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 โดยภาษีเงินได้จัดเป็นภาษีระดับท้องถิ่นที่รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ((The Basic Law of the Federal Republic of Germany (revised edition : 31 December 1961)) ให้อำนาจแต่ละรัฐในการออกกฎหมายจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นตนเอง และภาษีระดับท้องถิ่นจะไม่ได้ถูกควบคุมโดยกฎหมายสหพันธ์หรือรัฐรวม ดังนั้น แต่ละรัฐจึงมีอำนาจในการกำหนดอัตราภาษีของตนเองได้⁷⁶ จากการสำรวจรายได้การจัดเก็บภาษีเงินได้ในปี พ.ศ. 2564 พบว่าประเทศเยอรมนีสามารถเก็บภาษีเงินได้จากทุกรัฐรวมกันได้มากถึง 401 ล้านยูโร และเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2563 จำนวน 3 ล้านยูโร ในขณะที่ปี พ.ศ. 2554 รัฐจัดเก็บภาษีได้เพียง 275 ล้านยูโร ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้กระแสความนิยมในการเลี้ยงสุนัขเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งรัฐจะนำรายได้ส่วนนี้ไปสนับสนุนการจัดสวัสดิภาพให้สุนัขของแต่ละ

⁷⁵ ประเทศเยอรมนี มีระบอบการปกครองรูปแบบประชาธิปไตยแบบสหพันธ์รัฐ โดยมีเขตการปกครองทั้งหมด 16 รัฐ (Länder) ประกอบด้วย 13 มลรัฐ (Flächenländer) ได้แก่ รัฐเซ็ร์บาวาเรีย รัฐเซ็ร์แซกโซนี รัฐเซ็ร์ทูรินเจีย รัฐเฮ็สเซิน รัฐบาเดิน-เวือร์เทมแบร์ก รัฐนอร์ไรน์-เวสต์ฟาเลีย รัฐไรน์แลนด์-พาลาติเนต รัฐซาร์ลันด์ รัฐบรันเดินบวร์ก รัฐชเลสวิก-โฮลชไตน์ รัฐเมคเลินบวร์ก-เวสเทิร์น พอมเมอราเนีย รัฐโลว์เออร์แซกโซนี และรัฐแซกโซนี-อันฮัลต์ และ 3 นครรัฐ (Stadtstaaten) ได้แก่ กรุงเบอร์ลิน เมืองฮัมบูร์ก และรัฐเบรเมน ซึ่งแต่ละรัฐมีการปกครองและรัฐบาลของตนเอง, กระทรวงการต่างประเทศ, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี [ออนไลน์], 17 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา:

<https://www.mfa.go.th/th/content/5d5bcc2215e39c306000a245?cate=5d5bcb4e15e39c3060006870>, [17 ตุลาคม 2565]

⁷⁶ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน แปลจาก The Basic Law of the Federal Republic of Germany (revised edition : 31 December 1961) by German Information Center 410 Park Avenue, New York 22, New York [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/give-take/content_cons57/NALT-con2557-basicalawofgermany.pdf, มาตรา 105 ข้อ 2 (1), [15 พฤศจิกายน 2565]

ท้องถิ่นและสร้างแรงจูงใจให้เจ้าของสุนัขตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในระยะยาว⁷⁷ ซึ่งจากการศึกษามาตรการทางภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก พบว่ามีโครงสร้างการเสียภาษี ดังนี้

3.1.1 วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี

กฎหมายภาษีสุนัขของกรุงเบอร์ลิน (Hundesteuergesetz Vom 10. Oktober 2001) มีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีสุนัขเพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในกรุงเบอร์ลินได้ใช้ชีวิตส่วนตัวอย่างสงบสุข⁷⁸

ในขณะที่กฎหมายภาษีสุนัขของเมืองฮัมบูร์ก (Hundesteuergesetz in der Fassung vom 24. Januar 1995) มีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีสุนัขเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข⁷⁹

3.1.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

กฎหมายภาษีสุนัขของกรุงเบอร์ลินได้กำหนดให้เจ้าของสุนัข ซึ่งหมายถึงผู้ที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในบ้าน มีหน้าที่ต้องนำสุนัขของตนไปเสียภาษีสุนัข⁸⁰ ต่อกรมสรรพากรพื้นที่ภายใน 1 เดือนหลังจากที่ซื้อสุนัขมาเลี้ยง หรือหลังจากสุนัขเกิด หรือมีการนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงในกรุงเบอร์ลิน⁸¹

ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าของสุนัข ซึ่งหมายถึงผู้ที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในบ้านหรือในสถานประกอบการธุรกิจ มีหน้าที่ต้องนำสุนัขของตนไปเสียภาษีต่อกรมสรรพากรพื้นที่ภายใน 2 สัปดาห์⁸² หากสุนัขที่เลี้ยงไว้มีเจ้าของดูแลมากกว่า 1 คน บุคคลเหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบภาระภาษีร่วมกัน⁸³

จะเห็นว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีของเมืองฮัมบูร์กมีความหมายที่กว้างกว่ากรุงเบอร์ลิน เพราะให้รวมถึง ผู้ที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในสถานประกอบการด้วย และมีการกำหนดชัดเจนถึงขอบเขตของผู้มีหน้าที่เสียภาษีว่าไม่รวมถึงผู้รับฝากสุนัขหรือฝึกสุนัขเป็นการชั่วคราวถ้าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ทำให้สะท้อนถึงผู้ที่ต้องรับภาระภาษีที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม กฎหมายกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอาจมีมากกว่า 1 คนได้ หากดูแลสุนัขตัวเดียวกัน จึงต้องรับภาระภาษีร่วมกัน ผู้เขียนเห็นว่า การเลี้ยงสุนัข 1 ตัว หากมีผู้เสียภาษีหลายคน จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการเสียภาษี และเกิดความไม่ชัดเจนว่าใครเป็นเจ้าของสุนัข เพราะหากเทียบเคียงกับการเสียภาษีทรัพย์สินแล้ว หากครอบครองทรัพย์สิน เช่น บ้าน 1 หลัง เจ้าของบ้านเพียง 1 คนเท่านั้น ที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีจากการถือครองทรัพย์สิน

⁷⁷ The Local, Hundesteuer: Germany collects record amount of dog tax [ออนไลน์], 6 กันยายน 2565, แหล่งที่มา: <https://www.thelocal.de/20220906/hundesteuer-germany-collects-record-amount-of-dog-tax/>, [2 พฤศจิกายน 2565]

⁷⁸ Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 1

⁷⁹ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 1

⁸⁰ Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 2

⁸¹ ServicePortal Berlin, Hundehaltung - Hund steuerlich anmelden (การจดทะเบียนสุนัขเพื่อวัตถุประสงค์การเก็บภาษี) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://service.berlin.de/dienstleistung/121494/>, [6 พฤศจิกายน 2565]

⁸² Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 10 (1)

⁸³ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 2

3.1.3 ความรับผิดทางภาษี (Tax point)

ความรับผิดทางภาษีของกรุงเบอร์ลิน เกิดขึ้นเมื่อเจ้าของสุนัขนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงในกรุงเบอร์ลิน เจ้าของสุนัขจึงมีหน้าที่ต้องรายงานต่อกรมสรรพากรพื้นที่ภายใน 1 เดือนนับตั้งแต่วันที่นำสุนัขเข้ามาเลี้ยง หรือวันที่สุนัขเกิด เพื่อทำการจดทะเบียนสุนัขและชำระภาษี หากเป็นสุนัขที่ซื้อมาจากบุคคลอื่น เจ้าของสุนัขจะต้องรายงานชื่อและที่อยู่ของเจ้าของเดิมต่อกรมสรรพากรพื้นที่ด้วย และหากสุนัขถูกส่งมอบให้กับบุคคลอื่นเพื่อเลี้ยงดูต่อ หรือสุนัขสูญหายหรือเสียชีวิต เจ้าของสุนัขจะต้องรายงานต่อกรมสรรพากรพื้นที่ภายใน 1 เดือนเพื่อลบข้อมูลออกจากทะเบียนสุนัขสำหรับในกรณีที่เจ้าของสุนัขได้ส่งมอบสุนัขให้กับบุคคลอื่น เจ้าของสุนัขจะต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้รับสุนัขต่อกรมสรรพากรด้วยเช่นกัน⁸⁴

ในขณะที่ความรับผิดทางภาษีของเมืองฮัมบูร์ก เกิดขึ้นหลังจากที่สุนัขมีอายุครบ 3 เดือน และสิ้นสุดเมื่อสุนัขถูกกำจัด สูญหาย หรือตาย⁸⁵ แต่ถ้าสุนัขที่เจ้าของนำมาเลี้ยงมีอายุมากกว่า 3 เดือน ให้ถือว่าความรับผิดทางภาษีเริ่มนับเมื่อมีการซื้อสุนัขมาเลี้ยง หรือนำเข้าสุนัขมาจากที่อื่น⁸⁶ แต่ในกรณีที่เจ้าของเก็บสุนัขมาเลี้ยง ให้ถือว่าความรับผิดทางภาษีเกิดขึ้นหลังจากสิ้นเดือนที่มีการพบสุนัข แต่ถ้ามีการนำสุนัขส่งคืนไปยังเจ้าของที่แท้จริงหรือส่งไปยังสำนักงานดูแลทรัพย์สินที่สูญหายภายใน 2 สัปดาห์นับจากวันที่ความรับผิดทางภาษีเกิดขึ้น ก็จะไม่ถูกเรียกเก็บภาษี⁸⁷

จะเห็นว่า ความรับผิดทางภาษีของกรุงเบอร์ลินจะเกิดขึ้นทันทีที่มีการนำสุนัขเข้ามาเลี้ยง ซึ่งต่างจากเมืองฮัมบูร์ก ที่จะต้องพิจารณาอายุของสุนัขก่อนว่าครบ 3 เดือนหรือไม่ แต่ความสิ้นสุดความรับผิดทางภาษี เกิดขึ้นพร้อมกัน คือ เมื่อเสียชีวิต หรือสูญหาย ดังนั้น หากมีการนำสุนัขมาเลี้ยง ความรับผิดทางภาษีของกรุงเบอร์ลินจะเกิดก่อนเมืองฮัมบูร์ก

3.1.4 รอบระยะเวลาในการเสียภาษี

กฎหมายภาษีของกรุงเบอร์ลินกำหนดให้คำนวณภาษีสุนัขเป็นรายปี โดยมีระยะเวลาสำรวจ คือ ปีปฏิทิน⁸⁸

ในขณะที่กฎหมายภาษีของเมืองฮัมบูร์ก กำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องนำสุนัขมาเสียภาษีเป็นรายปีปฏิทิน โดยเสียภาษีปีละ 2 ครั้ง (ทุก 6 เดือน) โดยไม่จำเป็นต้องได้รับจดหมายแจ้งการประเมินภาษี (Tax Notice) จากหน่วยงานภาษี⁸⁹

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ารอบระยะเวลาในการเสียภาษีของทั้ง 2 เมืองไม่มีความแตกต่างกัน คือ เสียตามปีปฏิทิน

⁸⁴ Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 8

⁸⁵ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 3

⁸⁶ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 4

⁸⁷ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 5

⁸⁸ Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 3

⁸⁹ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 12

3.1.5 อัตราภาษี

กฎหมายภาษีของกรุงเบอร์ลินกำหนดอัตราภาษีให้ขึ้นอยู่กับจำนวนสุนัข โดยสุนัขตัวแรกมีอัตราภาษีเริ่มต้นที่ 120 ยูโรต่อปี หรือประมาณ 4,380 บาทต่อปี และจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นในตัวถัดไปในอัตรา 180 ยูโรต่อปี หรือประมาณ 6,570 บาทต่อปี⁹⁰

ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก กฎหมายกำหนดอัตราภาษีสำหรับสุนัขทั่วไปในอัตราตัวละ 90 ยูโรต่อปี หรือประมาณ 3,200 บาทต่อปี แต่ถ้าเป็นสุนัขที่จัดอยู่ในประเภทสุนัขอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก (Hundegesetzes vom 26. Januar 2006, § 2 Gefährliche Hunde) จะถูกจัดเก็บในอัตราที่สูงถึง 600 ยูโรต่อปี หรือประมาณ 21,900 บาทต่อปี⁹¹

จะเห็นว่ากรุงเบอร์ลินมีอัตราภาษีการเลี้ยงสุนัขรายปีในอัตราที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนสุนัขที่เลี้ยง โดยไม่ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ของสุนัข ดังนั้นฐานภาษีของกรุงเบอร์ลิน คือ จำนวนสุนัข ซึ่งต่างกับเมืองฮัมบูร์กที่จะจัดเก็บภาษีในอัตราเท่ากันทุกตัวสำหรับสุนัขสายพันธุ์ทั่วไปที่ไม่อันตราย แต่หากเป็นสุนัขสายพันธุ์อันตรายตามที่กฎหมายกำหนดหรือวินิจฉัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จะถูกจัดเก็บในอัตราที่สูงมาก ดังนั้นฐานภาษีของเมืองฮัมบูร์ก คือ จำนวนสุนัขและสายพันธุ์สุนัข ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การจัดเก็บภาษีสุนัขของกรุงเบอร์ลิน มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั่วไป และจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก ให้ความสำคัญกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตรายที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือความไม่ปลอดภัยต่อร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชน จึงต้องมีการกำหนดอัตราภาษีไว้ในอัตราที่สูงมาก

3.1.6 กำหนดชำระภาษี

กฎหมายภาษีของกรุงเบอร์ลินกำหนดชำระภาษีสำหรับครั้งแรก ภายใน 1 เดือนหลังจากได้รับจดหมายแจ้งการประเมินภาษี (Tax Notice) จากเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการชำระภาษีในรอบระยะเวลาการสำรวจครั้งถัดไป มีกำหนดชำระเป็นรายไตรมาสภายในวันที่ 5 มีนาคม, 5 มิถุนายน และ 5 กันยายนของทุกปี หรือเลือกชำระภาษีล่วงหน้าสำหรับทั้งปีก็ได้⁹²

ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก กฎหมายกำหนดให้วันครบกำหนดชำระภาษี คือ ทุกวันที่ 15 กุมภาพันธ์ และวันที่ 15 สิงหาคม โดยสามารถแบ่งจ่ายภาษีของทั้งปีออกเป็น 2 งวดตามวันครบกำหนดชำระ⁹³

ผู้เขียนเห็นว่ากำหนดชำระภาษีของทั้ง 2 เมือง ต่างให้สิทธิผู้เสียภาษีมีสิทธิเลือกที่จะจ่ายชำระภาษีสำหรับทั้งปี หรือแบ่งจ่ายภาษีได้ ทำให้เกิดความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี

⁹⁰ Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 4

⁹¹ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 6

⁹² Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 7

⁹³ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 12

3.1.7 การยกเว้นหรือลดภาษี

กฎหมายภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์กมีการยกเว้นภาษีสุนัขให้แก่ผู้เลี้ยงสุนัข เมื่อมีการยื่นคำขอยกเว้นภาษีเป็นหนังสือหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อกรมสรรพากรพื้นที่

สำหรับกรุงเบอร์ลินกำหนดให้ยกเว้นให้สำหรับสุนัขในกรณีต่อไปนี้⁹⁴

- (ก) สุนัขนำทางผู้พิการทางสายตา
- (ข) สุนัขที่ทำหน้าที่ปกป้องและช่วยเหลือผู้พิการทางสายตา หรือผู้พิการทางการได้ยิน หรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- (ค) สุนัขที่กำลังถูกฝึกฝนให้เป็นสุนัขทางการแพทย์ สุนัขกู้ภัย หรือสุนัขนำทาง
- (ง) สุนัขที่ผ่านการตรวจสอบให้เป็นสุนัขทางการแพทย์ หรือสุนัขกู้ภัย และมีความพร้อมที่จะคุ้มครองประชาชน
- (จ) สุนัขที่อยู่ในศูนย์พักพิงสัตว์ หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ที่คล้ายคลึงกัน โดยจะยกเว้นภาษีให้เป็นระยะเวลา 5 ปี
- (ฉ) สุนัขของเจ้าของที่ได้รับเงินชดเชยจากประกันสังคม หรือได้รับเงินช่วยเหลือเพื่อยังชีพ หรือได้รับเงินบำนาญวัยเกษียณ หรือมีเหตุการณ์ที่ทำให้มีความสามารถในการหารายได้ลดลง หากพิสูจน์ได้ว่าภาษีสุนัขกระทบกับการดำรงชีพ ก็สามารถขอรับการยกเว้นภาษีสุนัขได้ในปีแรก

สำหรับเมืองฮัมบูร์ก จะยกเว้นให้สำหรับสุนัขในกรณีต่อไปนี้ แต่ไม่รวมถึงสุนัขอันตราย⁹⁵

- (ก) สุนัขที่อยู่ในหน่วยงานบริการสาธารณะ
- (ข) สุนัขที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุหรือเพื่อปกป้องประชาชน
- (ค) สุนัขที่ใช้ในสถาบันวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับโดยเฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิทยาศาสตร์
- (ง) สุนัขนำทาง เพื่อช่วยเหลือและเฝ้าระวังให้แก่ผู้ทุพพลภาพ
- (จ) สุนัขนำทางผู้พิการทางสายตา หรือผู้พิการทางการได้ยินระดับสาม หรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้
- (ฉ) สุนัขของคนต่างด้าวที่ได้รับยกเว้นภาษีสุนัขตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ
- (ช) สุนัขที่เลี้ยงไว้บนเรือและไม่เข้าไปในพื้นที่เขตท่าเรือ
- (ซ) สุนัขที่ถูกฝึกเพื่อการแสดงมืออาชีพ
- (ฌ) สุนัขที่อยู่ในสถานฝึกอบรม เพื่อใช้ฝึกสุนัขอื่นเพื่อช่วยเหลือสังคมตามข้อ (ง) และ (จ)
- (ญ) สุนัขที่ผ่านการทดสอบการเป็นสุนัขกู้ภัย และสุนัขต้องพร้อมที่จะป้องกันเหตุร่วมกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของสถาบันคุ้มครองพลเรือนได้ตลอดเวลา

⁹⁴ Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 5

⁹⁵ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995, § 7

(ฎ) สุนัขของเจ้าของที่ได้รับเงินชดเชยจากประกันสังคม หรือได้รับเงินช่วยเหลือเพื่อ양ชีพ หรือได้รับเงินบำนาญวัยเกษียณตามกฎหมาย หรือมีเหตุการณ์ที่ทำให้มีความสามารถในการหารายได้ลดลง โดยมีหลักฐานมาพิสูจน์ แต่สุนัขที่จะได้รับยกเว้นภาษี ต้องไม่ใช่สุนัขอันตราย⁹⁶

อย่างไรก็ตาม หากเป็นสุนัขที่เจ้าของซื้อมาจากศูนย์พักพิงสัตว์ของเมืองฮัมบูร์ก เจ้าของสุนัขจะไม่ได้รับยกเว้นภาษีทั้งจำนวน แต่ได้สิทธิลดอัตราภาษีเหลือตัวละ 48 ยูโรต่อปี หรือประมาณ 1,800 บาทต่อปี โดยมีเงื่อนไขว่าเจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการยื่นแบบคำร้องภายใน 12 เดือนหลังจากวันที่ความรับผิดชอบทางภาษีเกิดขึ้น พร้อมกับยื่นเอกสารรับรองจากศูนย์พักพิงสัตว์ที่ระบุว่าสุนัขที่นำมาเลี้ยงนั้นไม่ใช่ประเภทสุนัขอันตราย⁹⁷

การยกเว้นภาษีให้กับสุนัขในกรณีข้างต้นของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์กนั้น โดยเฉพาะการยกเว้นภาษีการเลี้ยงสุนัขให้แก่ผู้พิการ ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้พิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่จำเป็นต้องใช้สุนัขในการนำทาง เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ และรัฐยังช่วยเหลือผู้ที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ซึ่งต้องอาศัยเงินช่วยเหลือจากรัฐ รัฐจึงยกเว้นภาษีการเลี้ยงสุนัขให้เป็นกรณีชั่วคราวเพื่อให้สามารถดำรงชีพต่อไปได้ และการที่รัฐนำสุนัขมาช่วยเหลือในงานบริการด้านสาธารณสุขที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ต่อภาครัฐและประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปลอดภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หรือใช้ในการปราบปรามยาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อภาครัฐและประชาชน เพราะสุนัขจะเข้ามามีบทบาทแทนคนมากขึ้น ทำให้ไม่ต้องใช้ทรัพยากรบุคคลจำนวนมากในการปฏิบัติงาน กฎหมายจึงยกเว้นการเก็บภาษีสุนัขในส่วนนี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนเห็นว่า การที่กรุงเบอร์ลินยกเว้นภาษีให้ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในข้อ (7.5) เป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้แก่เจ้าของสุนัขอยากรับสุนัขจากศูนย์พักพิงสัตว์หรือสถานสงเคราะห์สัตว์มาเลี้ยงแทนการซื้อสุนัขมากกว่าการให้สิทธิลดอัตราภาษีสุนัขประมาณกึ่งหนึ่งของเมืองฮัมบูร์ก เพราะผู้เลี้ยงไม่ต้องเสียภาษีเลย ซึ่งรัฐจะได้ประโยชน์มากกว่าทั้งในเรื่องของการลดจำนวนสุนัขในศูนย์พักพิงสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ และลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐที่จะต้องสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดูแลสวัสดิภาพของสัตว์เหล่านี้ในแต่ละปี เพื่อที่รัฐจะได้นำเงินภาษีไปดูแลด้านอื่น ๆ ต่อไป

ดังนั้น จะเห็นว่าวัตถุประสงค์ในการยกเว้นภาษีไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ในเมืองฮัมบูร์กจะมีการกำหนดชัดเจนว่า สุนัขที่ได้รับยกเว้นนั้นจะต้องไม่ใช่สุนัขอันตราย

3.1.8 เครดิตภาษี

เมืองฮัมบูร์ก กฎหมายภาษีมีการกำหนดให้เจ้าของสุนัขอาจขอเครดิตภาษีสุนัขได้ หากได้รับสุนัขหรือนำเข้าสุนัขที่เคยผ่านการเสียภาษีในประเทศมาแล้ว หรือได้รับสุนัขตัวอื่นมาเลี้ยงแทนสุนัขที่ตายไป เจ้าของสุนัขสามารถนำ

⁹⁶ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg , 24 January 1995, § 11

⁹⁷ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg , 24 January 1995, § 9a

ใบเสร็จที่แสดงหลักฐานว่าสุนัขดังกล่าวเคยผ่านการเสียภาษีแล้วมาขอเครดิตภาษีต่อกรมสรรพากรได้⁹⁸ แต่ในกรุงเบอร์ลินไม่มีการกำหนดมาตรการนี้ไว้

3.1.9 ป้ายภาษีสุนัข

สำหรับกรุงเบอร์ลิน หลังจากที่เจ้าของสุนัขได้จดทะเบียนและชำระภาษีสุนัขเสร็จสิ้นแล้ว เจ้าของสุนัขจะได้รับป้ายภาษีสุนัข (Dog Tag) จำนวน 1 ป้ายต่อสุนัข 1 ตัว โดยเจ้าของมีหน้าที่จะต้องติดป้ายภาษีสุนัข ไว้ที่ปลอกคอสุนัขตลอดเวลาเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าสุนัขตัวดังกล่าวได้ผ่านการจดทะเบียนและชำระภาษีแล้ว ซึ่งบนแผ่นป้ายจะมีการระบุระยะเวลาที่มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2016 ถึงปี ค.ศ. 2022⁹⁹ ดังภาพที่ 2 และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่ระบุไว้บนแผ่นป้าย กรมสรรพากรพื้นที่จะออกป้ายภาษีสุนัขให้แก่เจ้าของสุนัขใหม่ อย่างไรก็ตามหากมีการยกเลิกการจดทะเบียนสุนัข เช่น มีการย้ายสุนัขไปเลี้ยงในรัฐอื่น หรือสุนัขที่เลี้ยงไว้ตาย เป็นต้น เจ้าของสุนัขจะต้องคืนป้ายภาษีสุนัขดังกล่าวให้แก่กรมสรรพากรพื้นที่ด้วย¹⁰⁰

ภาพที่ 2 Dog Tag (Hundesteuermarke)¹⁰¹

สำหรับเมืองฮัมบูร์ก หลังจากที่เจ้าของสุนัขได้จดทะเบียนและชำระภาษีสุนัขเสร็จสิ้นแล้ว เจ้าของสุนัขจะไม่ได้รับป้ายภาษีสุนัขเหมือนกับในกรุงเบอร์ลิน เนื่องจาก ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ปี พ.ศ. 2564 กฎหมายได้มีการยกเลิกการออกป้ายภาษีสุนัขดังกล่าวแล้ว เจ้าของสุนัขจึงไม่ต้องมีการคืนป้ายภาษีสุนัขหากมีการยกเลิกการลงทะเบียน หรือกรณีไปจดทะเบียนเพื่อชำระภาษีสุนัขในรัฐอื่นอีก¹⁰²

จะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 รัฐมีความแตกต่างกันในเรื่องการได้รับป้ายภาษีสุนัขหลังจากชำระภาษีสุนัขเสร็จสิ้น ซึ่งในกรุงเบอร์ลินยังคงมีมาตรการบังคับให้เจ้าของสุนัขติดป้ายภาษีสุนัขไว้ที่ปลอกคอของสุนัขที่ผ่านการชำระภาษีมาแล้ว

⁹⁸ Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg , 24 January 1995, § 13

⁹⁹ ServicePortal Berlin, Hundehaltung - Hund steuerlich anmelden (การจดทะเบียนสุนัขเพื่อวัตถุประสงค์การเก็บภาษี) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://service.berlin.de/dienstleistung/121494/>, [6 พฤศจิกายน 2565]

¹⁰⁰ Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001, § 9

¹⁰¹ All About Berlin, What is a Hundesteuermarke? [ออนไลน์], 30 เมษายน 2565, แหล่งที่มา: <https://allaboutberlin.com/glossary/%EF%BB%BFHundesteuermarke>, [9 พฤศจิกายน 2565]

¹⁰² Hamburg.de, Dog tax, information and jurisdiction according to tax number [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.hamburg.com/publicservice/info/11940494/n0/>, [8 พฤศจิกายน 2565]

ไว้ตลอดเวลา ในขณะที่เมืองฮัมบูร์กมีการยกเลิกการใช้ป้ายภาษีสุนัข เพื่อความสะดวกในแง่ของการยกเลิกการจดทะเบียนสุนัขที่เจ้าของจะต้องนำแผ่นป้ายดังกล่าวคืนให้แก่กรมสรรพากร ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การติดป้ายภาษีสุนัขไว้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่า ทำให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐที่พบเห็นสามารถทราบได้เลยว่าสุนัขได้ผ่านการเสียภาษีมาแล้ว และมีเจ้าของควบคุม

จากมาตรการทางภาษีที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น นอกจากประเทศเยอรมนีที่มีการนำมาตรการภาษีมาใช้เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขแล้ว ยังพบว่ามีประเทศอื่นในแถบทวีปยุโรปที่ใช้มาตรการทางภาษีคล้ายคลึงกันด้วย เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ข้อ 2.1 ทั้งนี้ จากการศึกษามาตรการทางภาษีของประเทศเยอรมนี ผู้เขียนได้ทำการเปรียบเทียบมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขระหว่างกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์กไว้ดังตารางที่ 1 เพื่อนำไปเสนอเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางภาษีสำหรับประเทศไทยในบทที่ 4 ต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่ามาตรการทางภาษีเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ปัญหาการควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้ทั้งหมด แต่เป็นแนวทางหนึ่งที่ประเทศไทยควรนำมาใช้และในต่างประเทศก็มีการใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน ในประเทศเยอรมนี กรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ต่างก็ใช้มาตรการทางภาษีควบคู่ไปกับมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษีด้วย ดังจะได้ศึกษาในข้อ 3.2 ต่อไป

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขในประเทศเยอรมนี ระหว่างกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก

มาตรการทางภาษี	กรุงเบอร์ลิน	เมืองฮัมบูร์ก
วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี	ตามกฎหมายภาษีสุนัข Hundesteuergesetz Vom 10. Oktober 2001 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีเพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในกรุงเบอร์ลินได้ใช้ชีวิตส่วนตัวอย่างสงบสุข	ตามกฎหมายภาษีสุนัข Hundesteuergesetz in der Fassung vom 24. Januar 1995 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก
ผู้มีหน้าที่เสียภาษี	เจ้าของสุนัข ในที่นี้หมายความว่าผู้ที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในบ้าน มีหน้าที่ต้องนำสุนัขไปเสียภาษีภายใน 1 เดือนหลังจากที่ซื้อสุนัขมาเลี้ยง หรือหลังจากสุนัขเกิด หรือมีการนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงในกรุงเบอร์ลิน	เจ้าของสุนัข ในที่นี้หมายความว่าผู้ที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในบ้านหรือในสถานประกอบการธุรกิจ มีหน้าที่ต้องนำสุนัขไปเสียภาษีภายใน 2 สัปดาห์เมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยงในเมืองฮัมบูร์ก และหากสุนัขที่เลี้ยงไว้มีเจ้าของดูแลมากกว่า 1 คน บุคคลเหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบภาระภาษีร่วมกัน
ความรับผิดทางภาษี	เกิดขึ้นเมื่อเจ้าของนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงในกรุงเบอร์ลิน ไม่ว่าจะซื้อหรือได้รับมอบจากเจ้าของเดิมก็ตาม จะต้องรายงานต่อสรรพากรพื้นที่ภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ได้นำ และความรับผิดจะสิ้นสุดลงเมื่อสุนัขสูญหาย หรือเสียชีวิต หรือส่งมอบสุนัขให้กับบุคคลอื่น ซึ่งจะต้องแจ้งให้สรรพากรพื้นที่ทราบภายใน 1 เดือนด้วย	เกิดขึ้นเมื่อมีการนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงในเมืองฮัมบูร์ก แต่ถ้าสุนัขยังมีอายุไม่ถึง 3 เดือน ให้ความรับผิดเกิดขึ้นหลังจากที่สุนัขมีอายุครบ 3 เดือน และสิ้นสุดเมื่อสุนัขถูกกำจัด สูญหาย หรือตาย กรณีที่เจ้าของเก็บสุนัขมาเลี้ยง ให้ถือว่าความรับผิดทางภาษีเกิดขึ้นหลังจากสิ้นเดือนที่มีการพบสุนัข แต่ถ้ามีการนำสุนัขส่งคืนไปยังเจ้าของที่แท้จริงหรือส่งไปยังสำนักงานดูแลทรัพย์สินที่สูญหายภายใน 2 สัปดาห์นับจากวันที่ความรับผิดทางภาษีเกิดขึ้น ก็จะไม่ถูกเรียกเก็บภาษี
รอบระยะเวลาในการเสียภาษี	ตามปีปฏิทิน	ตามปีปฏิทิน
อัตราภาษี	อัตราตัวละ 120 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขตัวแรก และอัตรา 180 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขตัวถัดไป	อัตราตัวละ 90 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขทั่วไป อัตราตัวละสูงสุด 600 ยูโรต่อปี สำหรับ

มาตรการทางภาษี	กรุงเบอร์ลิน	เมืองฮัมบูร์ก
		สุนัขอันตราย
ฐานภาษี	จำนวนสุนัข	จำนวนสุนัขและสายพันธุ์สุนัขอันตราย
กำหนดชำระภาษี	กำหนดชำระภายใน 1 เดือนหลังจากได้รับจดหมายแจ้งให้ชำระภาษี (Tax Notice) โดยชำระเป็นรายไตรมาส ภายในวันที่ 5 มีนาคม, 5 มิถุนายน และ 5 กันยายนของทุกปี หรือเลือกชำระภาษีล่วงหน้าสำหรับทั้งปีก็ได้	กำหนดชำระภาษี ทุกวันที่ 15 กุมภาพันธ์ และวันที่ 15 สิงหาคม โดยสามารถแบ่งจ่ายภาษีของทั้งปีออกเป็น 2 งวดตามวันครบกำหนดชำระ
การยกเว้นหรือลดภาษี	<p>มีเฉพาะการยกเว้นภาษี</p> <p>เมื่อมีการยื่นคำขอยกเว้นภาษีต่อกรมสรรพากรพื้นที่ สำหรับสุนัขตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้</p> <p>(ก) สุนัขนำทางผู้พิการทางสายตา</p> <p>(ข) สุนัขที่ทำหน้าที่ปกป้องและช่วยเหลือผู้พิการทางสายตา หรือผู้พิการทางการได้ยิน หรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้</p> <p>(ค) สุนัขที่กำลังถูกฝึกฝนให้เป็นสุนัขทางการแพทย์ สุนัขกู้ภัย หรือสุนัขนำทาง</p> <p>(ง) สุนัขที่ผ่านการตรวจสอบให้เป็นสุนัขทางการแพทย์ หรือสุนัขกู้ภัย และมีความพร้อมที่จะคุ้มครองประชาชน</p> <p>(จ) สุนัขที่อยู่ในศูนย์พักพิงสัตว์ หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ที่คล้ายคลึงกัน โดยจะยกเว้นภาษีให้เป็นระยะเวลา 5 ปี</p> <p>(ฉ) สุนัขของเจ้าของที่ได้รับเงินชดเชยจากประกันสังคม หรือได้รับเงินช่วยเหลือเพื่อยังชีพ หรือได้รับเงินบำนาญวัยเกษียณ หรือมีเหตุการณ์ที่ทำให้มีความสามารถในการหารายได้ลดลง หากพิสูจน์ได้ว่าภาษีสุนัขกระทบกับการดำรงชีพ ก็สามารถขอรับการยกเว้นภาษีสุนัขได้ในปีแรก</p>	<p>มีการยกเว้นและลดภาษี</p> <p>เมื่อมีการยื่นคำขอยกเว้นภาษีต่อกรมสรรพากรพื้นที่ สำหรับสุนัขตามที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่รวมถึงสุนัขอันตราย ดังนี้</p> <p>(ก) สุนัขที่อยู่ในหน่วยงานบริการสาธารณะ</p> <p>(ข) สุนัขที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุหรือเพื่อปกป้องประชาชน</p> <p>(ค) สุนัขที่ใช้ในสถาบันวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับ โดยเฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิทยาศาสตร์</p> <p>(ง) สุนัขนำทาง เพื่อช่วยเหลือและเฝ้าระวังให้แก่ผู้ทุพพลภาพ</p> <p>(จ) สุนัขนำทางผู้พิการทางสายตา หรือผู้พิการทางการได้ยินระดับสาม หรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้</p> <p>(ฉ) สุนัขของคนต่างด้าวที่ได้รับยกเว้นภาษีสุนัขตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ</p> <p>(ช) สุนัขที่เลี้ยงไว้บนเรือและไม่เข้าไปในพื้นที่เขตท่าเรือ</p> <p>(ซ) สุนัขที่ถูกฝึกเพื่อการแสดงมีอาชีพ</p> <p>(ฌ) สุนัขที่อยู่ในสถานฝึกอบรม เพื่อใช้ฝึกสุนัขอื่นเพื่อช่วยเหลือสังคมตามข้อ (ง)</p>

มาตรการทางภาษี	กรุงเบอร์ลิน	เมืองฮัมบูร์ก
		<p>และ (จ)</p> <p>(ญ) สุนัขที่ผ่านการทดสอบการเป็นสุนัข กู้ภัย และสุนัขต้องพร้อมที่จะป้องกันเหตุ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของสถาบัน คุ้มครองพลเรือนได้ตลอดเวลา</p> <p>(11) สุนัขของเจ้าของที่ได้รับเงินชดเชย จากประกันสังคม หรือได้รับเงินช่วยเหลือ เพื่อยังชีพ หรือได้รับเงินบำนาญวัยเกษียณ ตามกฎหมาย หรือมีเหตุการณ์ที่ทำให้มี ความสามารถในการหารายได้ลดลง โดยมี หลักฐานมาพิสูจน์</p> <p>สำหรับสุนัขที่เจ้าของซื้อมาจากศูนย์พักพิง สัตว์เจ้าของสุนัขสามารถขอสิทธิลดอัตรา ภาษีเหลือตัวละ 48 ยูโร (ไม่รวมสุนัข อื่นทราย)</p>
การเครดิตภาษี	ไม่มี	เจ้าของสุนัขอาจขอเครดิตภาษีสุนัขได้ หากได้รับสุนัขหรือนำเข้าสุนัขที่เคยผ่าน การเสียภาษีในประเทศมาแล้ว หรือได้รับ สุนัขตัวอื่นมาเลี้ยงแทนสุนัขที่ตายไป
ป้ายภาษีสุนัข (Dog Tag)	เจ้าของสุนัขจะได้รับป้ายภาษีสุนัข หลังจากที่ยอดทะเบียนเพื่อชำระภาษีเสร็จ ลื่น โดยจะต้องติดไว้ที่ปลอกคอสุนัข ตลอดเวลา เพื่อเป็นหลักฐานว่าสุนัขตัว ดังกล่าวได้ผ่านการจดทะเบียนและชำระ ภาษีแล้ว ทั้งนี้ หากมีการยกเลิกการจด ทะเบียนสุนัข เช่น มีการย้ายสุนัขไปเลี้ยง ในรัฐอื่น หรือสุนัขที่เลี้ยงไว้ตาย เจ้าของ สุนัขจะต้องคืนป้ายภาษีสุนัขให้แก่ กรมสรรพากรพื้นที่ด้วย	ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ปี พ.ศ. 2564 กฎหมายได้มีการยกเลิกการออกป้ายภาษี สุนัข เจ้าของสุนัขจึงไม่จำเป็นต้องมีการคืนป้าย ภาษีสุนัขหากมีการยกเลิกการลงทะเบียน หรือกรณีไปจดทะเบียนเพื่อชำระภาษีสุนัข ในรัฐอื่นอีก

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขในประเทศเยอรมนี ระหว่างกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก

3.2 มาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษี

ประเทศเยอรมนีมีมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่มีใช้มาตรการทางภาษี ซึ่งถูกบัญญัติอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัข (Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (Hundegesetz - HundeG)) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข และเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัข¹⁰³ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้ตามกฎหมายฉบับดังกล่าวของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก กฎหมายได้มีการกำหนดนิยามของ “เจ้าของสุนัข (Haltein oder Halter)” ให้หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีการเลี้ยงสุนัขอยู่ในบ้านหรือในสถานประกอบการ¹⁰⁴

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในส่วนที่มีใช้มาตรการทางภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี สามารถสรุปได้ดังนี้

3.2.1 การจดทะเบียนสุนัข

การจดทะเบียนสุนัข ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

3.2.1.1 การฝังไมโครชิป

เมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยงในเมือง เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องจัดการให้สุนัขได้รับการฝังไมโครชิป (Microchip transponder) เพื่อเป็นการระบุตัวตนสุนัขแบบถาวร (Fälschungssichere Kennzeichnung)¹⁰⁵ โดยให้สัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ทำการฝังไมโครชิปให้กับสุนัข สุนัขแต่ละตัวจะมีหมายเลขชิปจำนวน 15 digits ที่ไม่ซ้ำกัน ทำให้ง่ายต่อการระบุตัวตน หากกรณีที่พบสุนัขไม่มีเจ้าของ ก็สามารถใช้อ่านข้อมูลจากไมโครชิปเพื่อติดตามหาเจ้าของสุนัขได้ และไมโครชิปดังกล่าวจะติดตัวสุนัขไปตลอดชีวิตโดยไม่มีวันหมดอายุหรือเสื่อมสภาพ¹⁰⁶

¹⁰³ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 1, Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 1

¹⁰⁴ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 3, Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 3

¹⁰⁵ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 4

¹⁰⁶ Das Veterinärmedizinische Zentrum Berlin, **Transponder bei Haustieren: Was ist das überhaupt?** (ช่องรับส่งผ่านสัญญาณในสัตว์เลี้ยง: มันคืออะไรกันแน่?) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.vetzentrum-berlin.de/transponder-bei-haustieren-was-ist-das-ueberhaupt/>, [6 พฤศจิกายน 2565]

3.2.1.2 การทำคำขอจดทะเบียนสุนัข

เจ้าของสุนัขจะต้องนำสุนัขที่ผ่านการฝังไมโครชิปไปทำคำขอจดทะเบียนสุนัขผ่านระบบลงทะเบียนส่วนกลาง (Central Register)¹⁰⁷ โดยทันที เพื่อทำการระบุตัวตนของสุนัขและระบุเจ้าของสุนัข ข้อดีของระบบ Central Register คือ ระบบจะเก็บรวบรวมข้อมูลสุนัขทุกตัวที่อยู่ในกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก และสามารถรายงานข้อมูลในเชิงสถิติ โดยแยกประเภทตามสายพันธุ์สุนัขหรือตามความอันตรายของสุนัขได้ ซึ่งข้อมูลที่จะต้องจัดเก็บในระบบดังกล่าว ประกอบด้วย¹⁰⁸

- (ก) ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ และวันเดือนปีเกิดของเจ้าของสุนัข หากเจ้าของสุนัขเป็นบุคคลธรรมดา
- (ข) ชื่อ หรือตำแหน่ง และที่อยู่ของเจ้าของสุนัข หากเจ้าของเป็นนิติบุคคล
- (ค) รหัสไมโครชิป (Identification Chip Number)
- (ง) หมายเลขป้ายสุนัข (Dog Tag)
- (จ) สายพันธุ์ของสุนัข ไม่ว่าจะป็นพันธุ์แท้หรือพันธุ์ผสม
- (ฉ) เพศ และวันเดือนปีเกิดของสุนัข
- (ช) วันที่เริ่มนำสุนัขเข้ามาเลี้ยง และวันที่สิ้นสุดการเลี้ยงสุนัข รวมถึงวันที่สุนัขสูญหาย
- (ซ) สาเหตุการตายของสุนัข
- (ณ) เหตุการณ์ที่สุนัขกัดหรือทำอันตรายต่อประชาชนหรือสัตว์อื่น หรือกรณีที่สุนัขถูกวินิจฉัยว่าเป็นสุนัขอันตราย

ทั้งนี้ หากเจ้าของสุนัขมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่จดทะเบียน เช่น ชื่อ ที่อยู่ เป็นต้น จะต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นให้ทราบโดยทันที หรือกรณีที่สุนัขตาย เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องรายงานวันที่สุนัขตายต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วย¹⁰⁹ หากเจ้าของไม่นำสุนัขมาจดทะเบียน หรือไม่รายงานการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่จดทะเบียนไว้ อาจมีโทษปรับสูงสุดถึง 10,000 ยูโร¹¹⁰

สำหรับค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนจะเก็บเพียงครั้งแรกครั้งเดียว สำหรับกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ค่าธรรมเนียมจะถูกจัดเก็บในอัตรา 26.5 ยูโร และ 30 ยูโร ตามลำดับ แต่ถ้าจดทะเบียนทางออนไลน์ จะเสียค่าธรรมเนียมในอัตราที่ถูกกลง เท่ากับ 17.5 ยูโร และ 14 ยูโร ตามลำดับ ทั้งนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของสุนัขและการยกเลิกการลงทะเบียนสุนัข จะไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีก¹¹¹

¹⁰⁷ Service Portal Berlin, Hundehaltung - Hund steuerlich anmelden (การควบคุมการเลี้ยงสุนัข - การจดทะเบียนสุนัขเพื่อวัตถุประสงค์การเก็บภาษี) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://service.berlin.de/dienstleistung/121494/>, [6 พฤศจิกายน 2565]

¹⁰⁸ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 11, Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 24

¹⁰⁹ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 13

¹¹⁰ Service Portal Berlin, Hundehaltung - Hund im Hunderegister registrieren (การควบคุมการเลี้ยงสุนัข - การจดทะเบียนสุนัข) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://service.berlin.de/dienstleistung/330785/>, [6 พฤศจิกายน 2565]

¹¹¹ Berlin.de Newsletter, FAQ Dog Law [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://www.berlin.de/sen/verbraucherschutz/aufgaben/tierschutz/hundehaltung/artikel.998324.php>, [5 พฤศจิกายน 2565],

เมื่อเสร็จสิ้นการจดทะเบียนสุนัขผ่านระบบลงทะเบียนส่วนกลาง เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนสุนัขกับหน่วยงานภาษีเพื่อเสียภาษีสุนัขรายปี (Hundesteuer) ตามกฎหมายภาษีสุนัขด้วย โดยอัตราภาษีจะขึ้นอยู่กับจำนวนสุนัข (ในกรณีที่เป็นกรุงเบอร์ลิน) และสายพันธุ์สุนัข (ในกรณีที่เป็นเมืองฮัมบูร์ก) ซึ่งอาจได้รับยกเว้นหากเข้าเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในข้อ 3.1.7 เรื่องการยกเว้นหรือลดภาษี

3.2.2 การควบคุมการเลี้ยงสุนัข

ในเมืองฮัมบูร์ก กฎหมายกำหนดให้สุนัขต้องได้รับการดูแล ฝึกฝน และถูกควบคุมโดยเจ้าของสุนัข เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อคนและสัตว์ รวมไปถึงสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน¹¹² และในส่วนของกรุงเบอร์ลิน กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องจัดสถานที่เลี้ยงสุนัข โดยมีรั้วรอบป้องกันมิให้สุนัขหลุดออกไปนอกบริเวณสถานที่เลี้ยง และต้องไม่ปล่อยให้สุนัขอยู่เพียงลำพังโดยปราศจากผู้ควบคุมดูแล¹¹³ ซึ่งจะเห็นได้ว่าแต่ละเมืองต่างมีเจตนารมณ์ที่ต้องการควบคุมการเลี้ยงสุนัขเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัข จากการศึกษามาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก สามารถสรุปได้ดังนี้

3.2.2.1 การควบคุมการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง

กฎหมายมีการกำหนดพื้นที่ที่ต้องห้ามสำหรับสุนัข โดยห้ามมิให้เจ้าของสุนัขนำสุนัขผ่านเข้าไปโดยเด็ดขาด ยกตัวอย่างเช่น สนามเด็กเล่น สถานอาบน้ำ ที่อาบน้ำสาธารณะ พื้นที่อาบแดด สวนสาธารณะบางพื้นที่ เป็นต้น¹¹⁴ อย่างไรก็ตาม หากมีการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง เจ้าของสุนัขจะต้องปฏิบัติตามมาตรการดังต่อไปนี้

(1) การใส่อุปกรณ์ครอบปากและสายจูงสุนัข

เจ้าของสุนัขต้องสวมปลอกคอและใส่อุปกรณ์ครอบปากให้กับสุนัขเมื่อมีการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงเสมอ แต่ถ้าในกรณีที่สุนัขมีอายุไม่ถึง 3 เดือน ก็ได้รับการยกเว้นไม่ต้องใส่อุปกรณ์ครอบปากให้สุนัข¹¹⁵

เจ้าของสุนัขจะต้องใส่สายจูงสุนัขทุกครั้งเมื่อมีการนำสุนัขเข้าไปในพื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในลิฟต์ บันไดเลื่อน ชั้นใต้ดินของอพาร์ทเมนต์ หรือในอาคารสาธารณะ ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า หรือทางสาธารณะ เช่น ทางเท้า ถนนที่มีคนพลุกพล่าน หรือในระบบขนส่งสาธารณะ เช่น สถานีรถไฟ ป้ายรถประจำทาง หรือบนรถขนส่งสาธารณะ หรือสวนสาธารณะ พื้นที่ป่า สนามกีฬา พื้นที่ตั้งแคมป์ เป็นต้น¹¹⁶ โดยสายจูงจะต้องมีความแข็งแรง

Hamburg Welcome Portal, **Entry with pets** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.hamburg.com/welcome/entry-residence/general-regulations/12777234/pets/>, [5 พฤศจิกายน 2565]

¹¹² Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 7

¹¹³ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 26 (1)-(2)

¹¹⁴ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 15

¹¹⁵ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 12

¹¹⁶ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 24 (3)

ทนต่อการฉีกขาด และมีความยาวไม่เกิน 2 เมตร¹¹⁷ อย่างไรก็ตาม หกนำสุนัขเข้าไปในพื้นที่ออกกำลังกายสำหรับสุนัข หรือพื้นที่สาธารณะสำหรับสุนัขที่ทางการทำเครื่องหมายอนุญาตไว้ จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องใส่สายจูงสุนัขตรงรอบเท่าที่สุนัขอยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าของและสุนัขไม่เป็นภัยคุกคามต่อความปลอดภัยของสาธารณะหรือก่อให้เกิดความรำคาญ¹¹⁸ ทั้งนี้ ห้ามมิให้เจ้าของสุนัข 1 คน จูงสุนัขพร้อมกันเกิน 4 ตัวโดยเด็ดขาด¹¹⁹ อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นที่อาจไม่ต้องใส่สายจูงสุนัขได้ หากเจ้าของพกเอกสารรับรองความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงสุนัข ซึ่งออกโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมายฉบับนี้ ติดตัวไว้ตลอดเวลา และสามารถส่งมอบให้กับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจสอบเมื่อมีการร้องขอ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงสุนัขอันตราย และต้องไม่นำสุนัขเข้าไปในพื้นที่ที่กฎหมายกำหนดให้ใส่สายจูงข้างต้น¹²⁰

(2) การกำจัดมูลสุนัขในที่สาธารณะ

ในกรณีที่เจ้าของนำสุนัขมาเดินเล่นนอกสถานที่เลี้ยง แล้วสุนัขมีการขับถ่ายในที่สาธารณะ เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องเก็บมูลของสุนัขแล้วกำจัดให้เรียบร้อย¹²¹ โดยในสวนสาธารณะหรือตามพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตเมือง จะมีเครื่องจ่ายถุงพลาสติกไว้สำหรับใส่มูลสุนัขโดยเฉพาะ เจ้าของสุนัขสามารถใช้ถุงเหล่านี้เก็บมูลสุนัขแล้วทิ้งลงถังขยะได้¹²² หากเจ้าของสุนัขฝ่าฝืนจะมีโทษปรับจำนวน 35 ยูโร สำหรับกรุงเบอร์ลิน หรือตั้งแต่ 30 ยูโร ถึง 100 ยูโร สำหรับเมืองฮัมบูร์ก¹²³

3.2.2.2 การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ

หากสุนัขแสดงพฤติกรรมที่เป็นการคุกคามหรือก่อให้เกิดอันตรายต่อคนหรือสัตว์อื่น หรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญ หรือทำให้ทรัพย์สินของประชาชนเสียหาย กฎหมายได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการกำหนดเงื่อนไขในการเลี้ยงสุนัขเป็นการเฉพาะได้ เช่น สั่งให้ทำหมันสุนัข หรือให้ใส่อุปกรณ์ครอบปากหรือสายจูงตลอดเวลา หรือนำสุนัขเข้าฝึกที่โรงเรียนสอนฝึกสุนัข หรือสั่งให้เจ้าของสุนัขแสดงเอกสารรับรองความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงสุนัขและแสดงเอกสารรับรองว่าสุนัขสามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ หรือสั่งห้ามเจ้าของไม่ให้เลี้ยงสุนัข นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสามารถยึดสุนัขจากเจ้าของเพื่อมาดูแลต่อ หรือสั่งกำจัดสุนัขที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตคนหรือสัตว์อื่นได้ และเจ้าของสุนัขจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่รัฐใช้จ่ายเพื่อดูแลสุนัขหรือกำจัดสุนัข¹²⁴

¹¹⁷ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 28 (4)

¹¹⁸ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 28 (3)

¹¹⁹ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 26 (3)

¹²⁰ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 29

¹²¹ Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 20

¹²² Berlin.de Newsletter, Do I need to pick up my dog's poop? [ออนไลน์], 31 มีนาคม 2565, แหล่งที่มา:

<https://www.berlin.de/en/tourism/travel-information/2154324-2862820-dogs-in-berlin.en.html>, [6 พฤศจิกายน 2565]

¹²³ Bußgeldkatalog 2022, Wenn Hundekot liegen gelassen wird (เมื่อมูลหมาถูกทิ้ง) [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://www.bussgeldkatalog.org/umwelt->

hundekot/#:~:text=Hundehaufen%20werden%20dabei%20als%20Abfall,zu%20höheren%20Bußgeldern%20führen%20kann., [6 พฤศจิกายน 2565]

¹²⁴ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 30 (6)-(9)

3.2.2.3 การควบคุมสุนัขอันตราย

ตามกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัข ได้มีการกำหนดนิยาม คำว่า “สุนัขอันตราย (Gefährliche Hunde)” ให้หมายถึง (1) สุนัขที่มีสายพันธุ์ดุร้ายและก้าวร้าวโดยธรรมชาติ โดยที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ (2) สุนัขสายพันธุ์อื่นหรือพันธุ์ลูกผสมที่กฎหมายมีการกำหนดชื่อให้เป็นสุนัขอันตราย (3) สุนัขที่เจ้าหน้าที่วินิจฉัยว่าเป็นสุนัขอันตรายตามกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากมีพฤติกรรมไล่กัดคนหรือสัตว์อื่นโดยมิได้ถูกขู่หรือถูกโจมตีก่อน แต่มาจากการฝึกอบรมของเจ้าของที่ไม่เหมาะสม¹²⁵

กรุงเบอร์ลินได้มีการกำหนดกลุ่มสายพันธุ์สุนัขอันตราย และลูกผสมของสุนัขเหล่านี้ ให้ถือเป็นสุนัขอันตรายตามกฎหมาย ได้แก่

- (ก) พิทบูลเทอเรีย
- (ข) บูลเทอเรีย
- (ค) สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอเรีย หรือ
- (ง) พันธุ์ลูกผสมของ (1)-(3)

โดยเจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบทันทีที่มีการนำมาเลี้ยง¹²⁶

สำหรับเมืองฮัมบูร์ก มีการกำหนดกลุ่มสายพันธุ์สุนัขอันตรายที่คล้ายกัน ซึ่งประกอบด้วย¹²⁷

- (ก) อเมริกันพิทบูลเทอเรีย
- (ข) อเมริกันสเตฟฟอร์ดเชอร์เทอร์เรีย
- (ค) สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอเรีย
- (ง) บูลเทอเรีย

นอกจากนี้ เมืองฮัมบูร์กยังมีการกำหนดสายพันธุ์สุนัขอันตรายเพิ่มเติม หากไม่ได้มีเอกสารรับรองว่าสุนัขดังกล่าวมีพฤติกรรมที่ไม่ก้าวร้าว ดุร้าย ก็ให้ถือว่าเป็นสุนัขอันตรายตามกฎหมาย¹²⁸

- (ก) Bullmastiff
- (ข) Dogo Argentino
- (ค) Dogue de Bordeaux
- (ง) Fila Brasileiro
- (จ) Kangal

¹²⁵ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 5

¹²⁶ Service Portal Berlin, **Gefährlicher Hund (สุนัขอันตราย)** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://service.berlin.de/dienstleistung/326263/>, [6 พฤศจิกายน 2565]

¹²⁷ Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 2 (1)

¹²⁸ Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 2 (2)

- (ฉ) Caucasian Ovcharka
- (ช) Mastiff
- (ซ) Mastin Español
- (ณ) Mastino Napoletano
- (ญ) Rottweiler
- (ฎ) Tosa Inu

ทั้งนี้ เนื่องจากสุนัขอันตรายอาจไปสร้างความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของประชาชน หรืออาจเป็นอันตรายต่อร่างกายและสุขภาพของประชาชนหรือสัตว์อื่น กฎหมายจึงต้องมีการบัญญัติเรื่องการควบคุมสุนัขอันตรายอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันเหตุดังกล่าว โดยในที่นี้จะขอสรุปมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสุนัขอันตราย มีดังนี้

(1) การขออนุญาตเลี้ยงสุนัขอันตราย

เจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการขออนุญาตกับเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนที่จะเลี้ยงสุนัขอันตรายได้ โดยจะต้องแจ้งข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลสุนัขต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ชื่อและที่อยู่ของเจ้าของ สายพันธุ์สุนัข หมายเลขชิป เพศและวันเดือนปีเกิดของสุนัข หากสุนัขอันตรายที่นำมาเลี้ยง ได้มาโดยวิธีการซื้อจากเจ้าของเดิม เจ้าของปัจจุบันจะต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ของเจ้าของคนก่อนด้วย และต่อมาหากมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนบุคคล หรือมีเหตุการณ์ให้เลิกเลี้ยงสุนัข เช่น สุนัขตาย เจ้าของจะต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยทันที¹²⁹ และห้ามมิให้มีการเพาะพันธุ์สุนัขอันตรายโดยไม่มีใบอนุญาต¹³⁰

อย่างไรก็ดี กฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตรายของเมืองฮัมบูร์ก มีการกำหนดเพิ่มเติมว่าสุนัขอันตรายที่จะนำมาเลี้ยงได้ต้องผ่านการทำหมันแล้ว และไม่ได้มาจากการเพาะพันธุ์หรือการนำเข้าที่ผิดกฎหมาย¹³¹

(2) คุณสมบัติของผู้เลี้ยงสุนัขอันตราย

กฎหมายมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เลี้ยงสุนัขอันตรายไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้¹³²

- (2.1) บุคคลต้องมีอายุครบ 18 ปี
- (2.2) ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือมีอาการป่วยทางจิต
- (2.3) ไม่มีประวัติการก่ออาชญากรรม หรือเคยฝ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการดูแลและ

ควบคุมสุนัข

¹²⁹ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 18

¹³⁰ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 17

¹³¹ Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 15

¹³² Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 21 (2) and § 22

(2.4) ไม่เสพแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด(5) มีเอกสารรับรองสุขภาพว่ามีสภาพร่างกายและสภาพจิตใจที่สามารถควบคุมสุนัขอันตรายได้

(2.6) มีเอกสารรับรองความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงสุนัขอันตราย

(3) หน้าที่ในการรายงานข้อมูล

หลังจากที่ดำเนินการยื่นขออนุญาตเลี้ยงสุนัขอันตราย เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูลต่อไปนี้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้¹³³

(3.1) ภายใน 3 สัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง จะต้องยื่นเอกสารรับรองความประพฤติของสุนัข

(3.2) ภายใน 8 สัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เจ้าของสุนัขจะต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับความสามารถหรือความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงสุนัขของเจ้าของ ข้อมูลการทำประกันภัยความรับผิดชอบของสุนัขและแบบทดสอบลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของสุนัข (ถ้าสุนัขยังมีอายุไม่ครบ 15 เดือน สามารถขยายระยะเวลาการทดสอบเป็นภายใน 4 สัปดาห์หลังจากที่สุนัขอายุครบกำหนด)

หากเจ้าของสุนัขปฏิบัติตามเงื่อนไขครบทั้ง 2 ข้อข้างต้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะตรวจสอบตามหลักฐานที่ได้รับว่าเจ้าของมีความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงสุนัขอันตรายตามคุณสมบัติหรือไม่ และสุนัขที่เข้ารับการตรวจสอบมีพฤติกรรมที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จึงจะดำเนินการอนุมัติออกแผ่นป้ายสุนัขอันตรายให้เจ้าของติดที่ปลอกคอสุนัข¹³⁴

(4) สถานที่เลี้ยงสุนัขอันตราย

สำหรับบริเวณสถานที่เลี้ยงสุนัขอันตราย เจ้าของจะต้องติดป้าย “ระวังสุนัขอันตราย” ที่บุคคลภายนอกสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน¹³⁵ และเจ้าของสุนัขจะต้องใส่อุปกรณ์ครอบปากเพื่อป้องกันสุนัขกัดตั้งแต่อายุครบ 7 เดือน แต่อาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องใส่อุปกรณ์ครอบปาก ถ้ามีเอกสารรับรองจากสัตวแพทย์ว่าสุนัขตัวนั้นไม่มีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือมีเอกสารรับรองความประพฤติของสุนัขว่ามีพฤติกรรมที่ไม่ก้าวร้าว เจ้าของก็สามารถยื่นต่อเจ้าหน้าที่ Competent Authority ให้ตรวจสอบและยกเว้นการใส่อุปกรณ์ครอบปากได้¹³⁶

(5) การนำสุนัขอันตรายออกนอกสถานที่เลี้ยง

กรณีที่เจ้าของสุนัขต้องการนำสุนัขอันตรายออกนอกสถานที่เลี้ยง จะต้องห้อยป้ายสุนัขติดที่ปลอกคอสุนัขหรือสายรัดของสุนัขตลอดเวลา หากยังไม่ได้รับป้ายสุนัข เจ้าของจะต้องพกเอกสารรับรองการเลี้ยงสุนัข

¹³³ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 19 (1)-(2)

¹³⁴ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 19 (3)

¹³⁵ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 21 (1)

¹³⁶ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 20

อันตรายจากเจ้าของคนก่อนไว้ด้วย เพราะเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีสิทธิร้องขอได้ทุกเมื่อ¹³⁷ นอกจากนี้ กฎหมายห้ามเจ้าของสุนัขนำสุนัขอันตรายออกนอกสถานที่เสี่ยงมากกว่า 1 ตัวพร้อมกันแม้ว่าจะมีการใส่สายจูงก็ตาม และหากรวมกลุ่มกับสุนัขตัวอื่น กฎหมายกำหนดห้ามรวมกลุ่มกันเกิน 4 ตัว¹³⁸

นอกจากนี้ เจ้าของต้องใส่อุปกรณ์ครอบปากและใส่สายจูงสุนัขตลอดเวลาหากสุนัขไม่ได้อยู่ในสถานที่เสี่ยง โดยสายจูงต้องมีลักษณะที่แข็งแรงและทนต่อการฉีกขาด ขนาดความยาวของสายจูงขึ้นอยู่กับสถานที่ที่เจ้าของพาสุนัขเข้าไป หากเป็นในอาคารสาธารณะ ร้านค้า ลิฟต์ บันได หรือทางสาธารณะ เช่น ทางเท้า ถนนที่มีคนพลุกพล่าน หรือในระบบขนส่งสาธารณะ เช่น สถานีรถไฟ ป้ายรถประจำทาง หรือบนรถขนส่งสาธารณะ เป็นต้น ขนาดของสายจูงจะต้องมีความยาวไม่เกิน 1 เมตร¹³⁹ แต่ถ้าเป็นสวนสาธารณะทั่วไป ทางเดินริมคลอง หรือพื้นที่ในป่า พื้นที่ตั้งแคมป์ ขนาดของสายจูงจะต้องมีความยาวไม่เกิน 2 เมตร¹⁴⁰ ยกเว้นสวนสาธารณะสำหรับสุนัข (Dog parks) หรือพื้นที่ออกกำลังกายสำหรับสุนัขซึ่งกฎหมายยกเว้นให้ไม่ต้องใส่สายจูง เพราะเป็นพื้นที่ที่เปิดให้สุนัขสามารถวิ่งได้อย่างอิสระ แต่จะต้องใส่อุปกรณ์ครอบปากและอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าของตลอดเวลา¹⁴¹

อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน มีข้อยกเว้นให้ไม่ต้องใส่สายจูงสุนัขอันตรายได้ ถ้าเจ้าของสุนัขได้ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อขอให้อนุมัติออกใบรับรองการยกเว้นการใส่สายจูงสุนัขได้ และเจ้าของสุนัขจะต้องพกใบรับรองดังกล่าวทุกครั้งที่มีการนำสุนัขออกนอกสถานที่เสี่ยง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสามารถตรวจสอบได้เมื่อมีการร้องขอ สำหรับเงื่อนไขในการพิจารณาการยกเว้น มีดังนี้¹⁴²

- (ก) เจ้าของสุนัขต้องผ่านการทดสอบความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงสุนัขอันตราย (§ 7) หรือสุนัขต้องผ่านการทดสอบลักษณะนิสัยและพฤติกรรม (§ 9) เพื่อเป็นการรับประกันความปลอดภัยต่อประชาชนและสัตว์อื่น
- (ข) เจ้าของสุนัขได้ปฏิบัติหน้าที่ในการรายงานข้อมูลตาม (3) ครบถ้วน
- (ค) สุนัขดังกล่าวไม่มีอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของประชาชนหรือสัตว์อื่น และไม่อันตรายต่อทรัพย์สินของประชาชน

อย่างไรก็ดี ข้อยกเว้นดังกล่าวไม่ใช่บังคับกับการนำสุนัขเข้าไปในบางพื้นที่ที่กฎหมายกำหนด¹⁴³ ได้แก่ ในอาคารสาธารณะ ร้านค้า ลิฟต์ บันได หรือทางสาธารณะ เช่น ทางเท้า ถนนที่มีคนพลุกพล่าน หรือในระบบขนส่งสาธารณะ เช่น สถานีรถไฟ ป้ายรถประจำทาง หรือบนรถขนส่งสาธารณะ หรือสวนสาธารณะ พื้นที่ป่า สนามกีฬา พื้นที่ตั้งแคมป์ เป็นต้น

¹³⁷ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 19 (4)

¹³⁸ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 21 (3)

¹³⁹ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 23 (2)

¹⁴⁰ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 23 (1)

¹⁴¹ Berlin.de Newsletter, **Dogs in Berlin** [ออนไลน์], 31 มีนาคม 2565, แหล่งที่มา: <https://www.berlin.de/en/tourism/travel-information/2154324-2862820-dogs-in-berlin.en.html>, [5 พฤศจิกายน 2565]

¹⁴² Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 24 (1)-(2)

¹⁴³ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 24 (3)

(6) บทลงโทษทางอาญาสำหรับการควบคุมสุนัขอันตรายไม่เหมาะสม

การควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตรายในเมืองฮัมบูร์ก มีการกำหนดบทลงโทษทางอาญากับเจ้าของสุนัขไว้ในกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์กไว้โดยเฉพาะ โดยจะต้องระวางโทษจำคุกสูงสุด 2 ปี หรือมีโทษปรับตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับกรณีต่อไปนี้¹⁴⁴

- (ก) สุนัขอันตรายในความครอบครอง วิ่งชนคนหรือสัตว์
- (ข) เจ้าของสุนัขฝ่าฝืนไม่ติดแผ่นป้ายสุนัขอันตรายไว้ที่ปลอกคอสุนัข หรือมีการปลอมแปลง หรือกำจัดแผ่นป้ายดังกล่าวทิ้งโดยไม่ได้รับอนุญาต
- (ค) อบรมสุนัขให้มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและเป็นอันตรายต่อชีวิตคนหรือสัตว์
- (ง) เพาะพันธุ์สุนัขอันตรายโดยไม่ได้รับอนุญาต
- (จ) เลี้ยงสุนัขอันตรายไว้เพื่อการค้า

3.2.3 การประกันภัยสัตว์เลี้ยง

กฎหมายกำหนดให้เจ้าของสุนัขจะต้องทำประกันภัยสัตว์เลี้ยง (Haftpflichtversicherung) เมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยงในประเทศเยอรมนี โดยประกันภัยดังกล่าว เป็นประกันภัยความรับผิดชอบเนื่องมาจากสุนัขโดยตรง เพื่อให้ครอบคลุมการบาดเจ็บส่วนบุคคลและความเสียหายต่อทรัพย์สินที่มีสาเหตุมาจากอันตรายที่เกิดจากสุนัข โดยกฎหมายกำหนดว่าจะต้องทำประกันภัยโดยมีวงเงินคุ้มครองขั้นต่ำจำนวน 1 ล้านยูโร ต่อเหตุการณ์ที่เอาประกันภัยแต่นำรายจ่ายค่าประกันภัยไปหักลดหย่อนเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวได้สูงสุดไม่เกิน 500 ยูโร¹⁴⁵

ดังนั้น หากสุนัขไปกัดหรือทำร้ายผู้อื่นจนได้รับบาดเจ็บ หรือทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นได้รับความเสียหาย ผู้เสียหายสามารถติดต่อเจ้าของสุนัขหรือบริษัทประกันภัยได้โดยตรงเพื่อเรียกเงินชดเชยค่ารักษาพยาบาลจากการถูกสุนัขกัด หรือค่าเสียหายของทรัพย์สินที่ถูกทำลาย หรือค่าขาดรายได้ของผู้เสียหายที่เป็นผลมาจากสุนัขกัด เป็นต้น หากผู้เสียหายเห็นว่าเงินชดเชยที่สมควรได้รับน้อยเกินไป ก็สามารถฟ้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายต่อเจ้าของสุนัขได้ สำหรับการใช้ดุลพินิจของศาล เพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทนสำหรับอาการบาดเจ็บที่ผู้เสียหายได้รับการถูกสุนัขกัด ได้มีการกำหนดไว้แยกตามลักษณะการบาดเจ็บ ดังตารางที่ 2¹⁴⁶

¹⁴⁴ Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006, § 27a

¹⁴⁵ Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016, § 14

¹⁴⁶ Bussgeldrechner.org, Hundebiss: Wann wird Schmerzensgeld gezahlt? (สุนัขกัด: เมื่อไหร่จะจ่ายค่าชดเชยความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมาน?) [ออนไลน์], 2 พฤศจิกายน 2565, แหล่งที่มา: <https://www.bussgeldrechner.org/unfall/hundebiss-schmerzensgeld.html?highlight=%22hund%22>, [8 พฤศจิกายน 2565]

ลักษณะการบาดเจ็บ	ค่าสินไหมทดแทน (ยูโร)
ได้รับบาดเจ็บที่หน้าอก แขน ไหล่ และมือ	39,994.78
ได้รับบาดเจ็บที่จมูก (แผลกัดยาว 4 ซม.)	5,000
ได้รับบาดเจ็บที่แขน และมีการติดเชื้ที่บาดแผล	4,000
โลหิตเป็นพิษ	2,000
ได้รับบาดเจ็บที่น่อง	1,500
ได้รับบาดเจ็บที่ขาซ้ายล่างและมือซ้าย	1,000
มีรอยฟกช้ำ	300

ตารางที่ 2 ค่าสินไหมทดแทนจากการถูกสุนัขกัด

กล่าวโดยสรุป การเลี้ยงสุนัขในกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยแต่ละเมืองจะมีมาตรการทางกฎหมายทั้งในส่วนของมาตรการทางภาษีและมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษี ซึ่งอาจมีเนื้อหาบางประการที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันไปเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเลี้ยงสุนัขในเมืองนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม มาตรการทางกฎหมายของทั้ง 2 เมือง ล้วนมีจุดประสงค์เดียวกัน คือ เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนและสัตว์ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน

บทที่ 4

แนวทางในการกำหนดมาตรการทางภาษี และมาตรการที่มีใช้มาตรการทางภาษี

เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข ซึ่งยังมีข้อบกพร่องบางประการที่ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขที่อาจก่อความเดือดร้อนรำคาญ หรือทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน และประเทศไทยยังไม่มีมาตรการจัดเก็บภาษีสุนัขที่เป็นรูปธรรม โดยในบทนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางสำหรับประเทศไทยในการจัดเก็บภาษีสุนัข เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเพื่อลดปริมาณการเลี้ยงสุนัข โดยจะนำมาตรการทางภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี ตามที่ผู้เขียนได้ศึกษาในบทที่ 3 มาเสนอแนวทางในการจัดเก็บภาษีสุนัขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทย โดยแบ่งหัวข้อในการศึกษาวิเคราะห์ไว้เป็นลำดับ ดังนี้

4.1 ข้อพิจารณาหรือหลักการในการกำหนดมาตรการทางภาษี

การกำหนดมาตรการทางภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยจะต้องคำนึงถึงข้อพิจารณาและหลักการดังต่อไปนี้

4.1.1 ความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัขและสิทธิของผู้อื่นที่อาจได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัข

4.1.1.1 หลักสิทธิและเสรีภาพ

สิทธิ หมายถึง อำนาจตามรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด การให้อำนาจแก่ปัจเจกบุคคลดังกล่าวก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลใดแทรกแซงในสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องปกป้องและคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวเพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติ ในขณะที่เสรีภาพ เป็นภาวะโดยอิสระของมนุษย์ แม้จะไม่มีกฎหมายรับรองหรือคุ้มครองไว้ บุคคลก็ยังคงมี เสรีภาพนั้น โดยที่รัฐไม่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาให้แต่อย่างใด¹⁴⁷

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้รับรองสิทธิเสรีภาพไว้ในมาตรา 25 วรรค 1 “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยนอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคล ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น”

¹⁴⁷ พงษ์สวัสดิ์ บุญพิทักษ์, สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1728, หน้า 3, [27 ธันวาคม 2565]

ดังนั้น สิทธิและเสรีภาพในการเลี้ยงสุนัขของประชาชน จึงมีกฎหมายสูงสุดให้การรับรองไว้ โดยที่รัฐจะต้องปกป้องและคุ้มครองการใช้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวให้มีผลสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม หากประชาชนเลี้ยงสุนัขแล้วก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนรำคาญหรือสุนัขก่อให้เกิดอันตรายต่อสาธารณสุขจนส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ข้อ 2.3.2 ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา 25 วรรค 1 ข้างต้นได้ให้อำนาจรัฐที่จะเข้ามาแทรกแซงการใช้สิทธิและเสรีภาพของเจ้าของสุนัขได้ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างเสรีภาพของปัจเจกบุคคลกับการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม

ดังนั้น การที่รัฐจะพิจารณาออกมาตรการจำกัดเก็บภาษีสุนัขเพื่อแก้ไขปัญหาการควบคุมการเลี้ยงสุนัขไม่เหมาะสมตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของสุนัขนั้น มาตรการดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ หากรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ การออกมาตรการภาษีจะต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม¹⁴⁸ ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลไม่ได้ อีกทั้งรัฐจะต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย¹⁴⁹

4.1.1.2 ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่รักสุนัขกับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ

การพิจารณาการจำกัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข ยังต้องคำนึงถึงแนวคิดของประชาชนที่มีต่อการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยด้วย ซึ่งผู้เขียนได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เน้นสิทธิเสรีภาพของสัตว์ เพราะสุนัขก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก สมควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม ดังนั้น เจ้าของสุนัขที่นำสุนัขมาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย และการรักษาเพื่อให้อยู่รอด¹⁵⁰ และกลุ่มที่แก้ไขปัญหาพฤติกรรมของสุนัขที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ หรือรู้สึกถึงอันตรายจากสุนัขด้วยการทารุณหรือกำจัด เช่น หากประชาชนเกิดความหวาดกลัวเมื่อพบเห็นสุนัขออกมาอยู่ในที่สาธารณะโดยปราศจากผู้ควบคุมดูแล และเข้าใจผิดว่าสุนัขมีพฤติกรรมที่ดุร้ายและจะมาทำร้ายตน จึงป้องกันตัวเองด้วยการตีหรือทำร้ายสุนัขที่พบเห็นจนสุนัขได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย ย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่รักสุนัขซึ่งให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพของสุนัข กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญซึ่งต้องการกำจัดเหตุรำคาญให้พ้นไป แม้รัฐธรรมนูญไทยจะให้ความคุ้มครองแก่สิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพของสัตว์ และหลักมนุษยธรรมที่มนุษย์ต้องมีความรับผิดชอบทาง

¹⁴⁸ หลักนิติธรรม (The Rule of Law) เป็นหลักการพื้นฐานในระบบกฎหมายอังกฤษ โดยมีความคิดว่าบุคคลทุกคนย่อมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย บุคคลไม่ว่าจะในชั้นใดย่อมต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายปกติธรรมดาของแผ่นดิน (The Ordinary Law of The Land) ซึ่งบรรดาศาลธรรมดาทั้งหลาย (Ordinary Courts) จะเป็นผู้รักษาไว้ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ดังนั้นรัฐจะไม่กระทำการก้าวล่วงสิทธิและเสรีภาพของราษฎรตามอำเภอใจ หากปรากฏว่ารัฐบาลหรือฝ่ายปกครองกระทำการอันขัดต่อกฎหมาย การกระทำดังกล่าวย่อมต้องถูกฟ้องคดียังศาลยุติธรรมหรือศาลธรรมดาได้, อนันต์ อริยะชัยพาณิชย์, “หลักนิติธรรม” เรื่อง มุมมองหลักนิติธรรมในสังคมไทย (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ 2 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ), หน้า 2

¹⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6

¹⁵⁰ ศิริชนก วิริยเกื้อกุล, สิทธิสัตว์ [ออนไลน์], 19 มีนาคม 2549, แหล่งที่มา:

<https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2559-03/NALT-radioscript-rr2559-mar4.pdf>, [18 กันยายน 2565]

ศีลธรรมที่จะไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณสัตว์หรือทำให้สัตว์ได้รับความทรมานโดยไม่จำเป็น จึงมีการออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และจัดสวัสดิภาพสัตว์ ดังนั้น ประชาชนที่กระทำการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร จึงต้องได้รับโทษตามกฎหมายฉบับนี้ โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁵¹ ซึ่งผู้เขียนมีข้อสังเกตว่า หากเจ้าของสุนัขมีการเลี้ยงดูจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ดี ควบคุมการเลี้ยงสุนัขอย่างเหมาะสม โดยไม่ปล่อยละทิ้งสุนัขให้พ้นจากการดูแลจนทำให้สุนัขหลุดออกไปทำอันตรายแก่ประชาชนที่พบเห็น สุนัขก็คงไม่ถูกกระทำการทารุณกรรม

ดังนั้น หากรัฐมีการออกมาตรการทางภาษีเพื่อเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการเลี้ยงสุนัข จนก่อให้เกิดภาวะแก่กลุ่มคนที่รักสุนัข เพื่อปกป้องคุ้มครองประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเลี้ยงสุนัข ย่อมก่อให้เกิดการต่อต้านและไม่ยอมรับมาตรการทางภาษีได้ รัฐจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยนี้ในการพิจารณาออกมาตรการทางภาษีด้วย

4.1.2 หลักการบริหารภาษีที่ดี

การกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีจะต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารภาษีที่ดีของ Adam Smith ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขนั้น ประกอบด้วย หลักความเป็นธรรม (Equity) หลักความแน่นอน (Certainty) หลักความประหยัด (Economy) และหลักความสะดวก (Convenience)

4.1.2.1 หลักความเป็นธรรม

ภาษีที่จัดเก็บจะต้องสัมพันธ์กับสิ่งที่แสดงความสามารถของผู้เสียภาษี¹⁵² ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าจำนวนสุนัขที่เลี้ยงเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถแสดงความสามารถในการเสียภาษีของเจ้าของสุนัข เนื่องจากการเลี้ยงสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการดูแล ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อุปกรณ์ต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สุนัขได้รับความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยมีสุขภาพที่แข็งแรง และมีอุปนิสัยที่ไม่ก้าวร้าว ดังนั้น หากมีการเลี้ยงสุนัขจำนวนหลายตัว ยังต้องได้รับการดูแลจากเจ้าของมากเป็นพิเศษ ทำให้ค่าใช้จ่ายที่ต้องรับภาระย่อมเพิ่มสูงขึ้น การวัดความสามารถในการเสียภาษีก็ควรพิจารณาเรื่องจำนวนสุนัขที่เลี้ยงด้วยเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเจ้าของสุนัขควรจะต้องเป็นผู้รับภาระภาษีอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัข กล่าวคือ หากมีการเลี้ยงสุนัขจำนวนเพิ่มขึ้น เจ้าของสุนัขจะต้องเสียภาษีมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

4.1.2.2 หลักความแน่นอน

การกำหนดอัตราภาษีและวิธีการคำนวณภาษี จะต้องมีความแน่นอนชัดเจนไม่คลุมเครือ เพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถคำนวณภาษีที่ตนต้องชำระได้¹⁵³ ดังที่ผู้เขียนได้ศึกษามาตรการทางภาษีของประเทศเยอรมนีและเขียนไว้ในบทที่ 3 ข้อ 3.1.5 อัตราภาษี ซึ่งแต่ละรัฐมีการกำหนดอัตราภาษีที่แน่นอน ง่ายต่อการคำนวณภาษี โดยกรุง

¹⁵¹ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, มาตรา 20 และมาตรา 31

¹⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 83

¹⁵³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 86

เบอร์ลิน กำหนดอัตราภาษีขึ้นอยู่กับจำนวนสุนัขที่เลี้ยง อัตราตัวละ 120 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขตัวแรก และอัตรา 180 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขตัวถัดไป ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก กำหนดอัตราภาษีตามประเภทของสุนัข หากเป็นสุนัขทั่วไป จะอยู่ที่อัตราตัวละ 90 ยูโรต่อปี แต่ถ้าเป็นสุนัขอันตราย จะมีอัตราตัวละสูงสุด 600 ยูโรต่อปี

4.1.2.3 หลักความประหยัด

เนื่องจากอัตราภาษีและการคำนวณภาษีการเลี้ยงสุนัขของแต่ละรัฐมีความแน่นอนชัดเจน ทำให้ง่ายต่อการคำนวณของผู้เสียภาษี โดยที่เกิค่าใช้จ่ายเพื่อการเสียภาษีน้อยที่สุด และลดภาระในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้รัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรายการภาษีมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับหลักความประหยัด กล่าวคือ รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีให้น้อยที่สุด¹⁵⁴ มิเช่นนั้น เงินภาษีที่เก็บจากผู้เสียภาษีอาจจะไม่มีความคุ้มค่า ดังนั้น การกำหนดมาตรการทางภาษีจึงต้องพิจารณาหลักความประหยัดทั้งในแง่ของภาครัฐและภาคประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษี มิเช่นนั้นผู้เสียภาษีก็อาจเลือกใช้วิธีหลบเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษีมากกว่าที่จะยอมเสียภาษี

4.1.2.4 หลักความสะดวก

การกำหนดชำระภาษีโดยให้ทางเลือกแก่ผู้เสียภาษี ทำให้ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกจากวิธีการชำระภาษีที่สามารถแบ่งชำระได้หรือชำระเต็มจำนวนเพื่อลดเวลาหรือค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาชำระภาษี¹⁵⁵ ซึ่งมาตรการทางภาษีของประเทศเยอรมนีทั้ง 2 รัฐ มีการให้ทางเลือกแก่ผู้เสียภาษี โดยสามารถแบ่งจ่ายภาษีของทั้งปีออกเป็น 2 งวดตามวันครบกำหนดชำระ หรือเลือกชำระภาษีล่วงหน้าสำหรับทั้งปีก็ได้

4.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีสุนัข

เนื่องจากรายได้หลักที่รัฐบาลได้รับนั้นมาจากภาษีอากร ภาษีอากรจึงมีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของคนในชาติ จากการศึกษาความหมายของภาษีอากร ตามความเห็นของนักการคลังในหนังสือกฎหมายภาษีอากรของศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล สามารถสรุปได้ว่า ภาษี คือ เงินตราที่นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน ได้แก่ รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน ใช้อำนาจบังคับเรียกเก็บจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เพื่อใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และใช้เป็นค่าใช้จ่ายด้านการบริหารงานของรัฐ โดยรัฐจะต้องคำนึงถึงความสามารถของประชาชนในการรับภาระค่าใช้จ่ายสาธารณะ ความชอบด้วยกฎหมาย และความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีตามกฎหมาย ดังนั้น ภาษีจึงเป็นรายได้ที่มีลักษณะการจัดเก็บแบบถาวรและไม่ได้เป็นผลตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี แต่มีเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ¹⁵⁶ ซึ่งมีความแตกต่างจากค่าธรรมเนียม เนื่องจากค่าธรรมเนียมเป็นค่าตอบแทนที่ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์จากการใช้บริการ

¹⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 91

¹⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 90

¹⁵⁶ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563), หน้า 24-25

สาธารณะโดยตรงและในทันทีที่มีการใช้บริการโดยสมัครใจ จึงมีผลผูกพันให้ผู้ใช้บริการจะต้องชำระค่าธรรมเนียมเมื่อมีการใช้บริการ¹⁵⁷

ดังนั้น รายได้จากการจัดเก็บภาษีสุนัข ไม่ว่าจะจัดเก็บเพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสังคม และเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิภาพของสุนัขในแต่ละท้องถิ่น จึงเข้าข่ายเป็นภาษีอากรตามความหมายที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เจ้าของสุนัขจึงต้องรับภาระค่าใช้จ่ายสาธารณะที่อาจเกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัข และเงินส่วนนี้จะเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนในท้องถิ่นในการจัดสวัสดิภาพของสุนัข ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมในระยะยาว

วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีสุนัข สามารถแบ่งออกได้ 3 ประการ ได้แก่

4.1.3.1 เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข

เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพ โดยมีสาเหตุจาก มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขถูกกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ทั้งในกฎหมายระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ข้อบัญญัติและระเบียบว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข และกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่มีการกำหนดบทบัญญัติบางประการอันเป็นมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัข เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เป็นต้น เมื่อกฎหมายมีความหลากหลาย ทำให้ต้องมีเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงานเข้ามากำกับดูแล ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ก่อให้เกิดความสับสนและยุ่งยากในทางปฏิบัติของเจ้าของสุนัข เจ้าของสุนัขอาจไม่นำสุนัขของตนไปขึ้นทะเบียนและปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขตามที่กฎหมายแต่ละฉบับกำหนดไว้ จนเกิดเป็นปัญหาทางสังคมในเรื่องของเหตุเดือดร้อนรำคาญและความปลอดภัยของคนในสังคม เช่น การเลี้ยงสุนัขจำนวนมากเกินไป หรือการปล่อยปละละเลยของเจ้าของสุนัข จนสุนัขไปทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น หรือก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้อื่น เป็นต้น ในขณะที่ปัจจุบันมีเพียงมาตรการเชิงลงโทษเพื่อจำกัดสิทธิของเจ้าของสุนัขในกรณีที่เจ้าของสุนัขไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า มาตรการขึ้นทะเบียนสุนัขและมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะควบคุมการเลี้ยงสุนัข หากรัฐนำมาตรการทางภาษีมาใช้บังคับร่วมด้วย จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขมากขึ้น

4.1.3.2 เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสังคม

เนื่องจากการควบคุมการเลี้ยงสุนัขไม่เหมาะสม เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ดุร้าย อยากร้ายคนหรือสัตว์อื่นที่เข้ามาใกล้ จนอาจก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย และเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนได้ รวมทั้งกรณีที่สุนัขหลุดออกมาเดินพ่นพ้านในที่สาธารณะจากการปล่อยปละละเลยของเจ้าของสุนัข ก็อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุทางจราจรได้ เช่น สุนัขวิ่งตัดหน้ารถยนต์ กีดขวางทางจราจร หรือวิ่ง

¹⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 35-37

ไล่ตามรถจักรยานยนต์ที่สัญจรไปตามท้องถนน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนกระทบต่อความปลอดภัยของคนในสังคม ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า เมื่อสุนัขของเจ้าของไปกระทำละเมิดต่อผู้อื่นหรือสัตว์อื่นจนได้รับความเสียหายหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับผู้อื่น เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่อสาธารณชนอันเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยของสังคม ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการจัดเก็บภาษี

4.1.3.3 เพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิภาพของสุนัขในแต่ละท้องถิ่น

การที่รัฐจัดเก็บภาษีจากประชาชน มีวัตถุประสงค์เป็นการหารายได้ให้แก่รัฐ เนื่องจากรัฐมีค่าใช้จ่ายในกิจการต่าง ๆ อันเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะในแต่ละท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านการดูแลและจัดสวัสดิภาพให้กับสุนัข เงินสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือสถานสงเคราะห์สัตว์ การควบคุมโรคระบาดในสัตว์ ซึ่งจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในส่วนของการวัคซีน ค่ายารักษาโรค ค่าใช้จ่ายในการทำหมัน และค่าใช้จ่ายบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินการกำจัดซากสัตว์ที่ตายลง และค่าใช้จ่ายในการกำจัดสิ่งปฏิกูลอันเกิดจากมูลสัตว์ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมีรายได้เพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า เจ้าของสุนัขควรต้องรับภาระค่าใช้จ่ายสาธารณะที่อาจเกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขโดยการจัดเก็บภาษี และเงินส่วนนี้จะเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนในท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพของสุนัขตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ทั้งนี้ การจัดเก็บภาษีเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิภาพของสุนัขในแต่ละท้องถิ่น จะต้องเป็นไปตามหลักการยอมรับ (Acceptability) ตามหลักเกณฑ์การบริหารภาษีในปัจจุบัน โดยรัฐจะต้องแสดงให้เห็นถึงประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ผู้เสียภาษีจะได้รับในอนาคตว่าจะนำไปใช้ในกิจการที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพให้สุนัขในแต่ละท้องถิ่นอย่างไร เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและได้รับการยอมรับจากประชาชน¹⁵⁸

4.1.4 ผู้มีอำนาจจัดเก็บภาษีควรเป็นส่วนกลางหรือท้องถิ่น

จากการศึกษากฎหมายของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่าในแต่ละมลรัฐมีการออกกฎหมายภาษีสุนัขขึ้นมาโดยเฉพาะ แยกต่างหากจากกฎหมายว่าด้วยเรื่องการดูแลและควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยเนื้อหาในกฎหมายภาษีสุนัข มีการกำหนดโครงสร้างการจัดเก็บภาษี ได้แก่ ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คุณสมบัติของสุนัขที่ต้องจดทะเบียนเพื่อเสียภาษี อัตราภาษี รอบระยะเวลาในการเสียภาษี กำหนดชำระภาษี และข้อยกเว้นในการจัดเก็บภาษี ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเลี้ยงสุนัขของรัฐนั้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายภาษีสุนัขของแต่ละรัฐมีการระบุวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอย่างชัดเจน โดยในกรุงเบอร์ลินมีการกำหนดว่าการจัดเก็บภาษีนั้นเพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในกรุงเบอร์ลินได้ใช้ชีวิตส่วนตัวอย่างสงบสุข ทำให้เจ้าของสุนัขตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสุนัขของตนและสังคมส่วนรวม ในขณะที่เมืองฮัมบูร์กมีการจัดเก็บภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขและเพื่อจำกัดจำนวนผู้เลี้ยงสุนัข ทั้งนี้ รายได้จากภาษีสุนัขที่แต่ละรัฐจัดเก็บได้ จะตกเป็นของมลรัฐนั้น¹⁵⁹ โดยแต่ละมลรัฐมีเจตนารมณ์ที่จะนำเงินส่วนนี้ใช้เป็นเงินสนับสนุนการส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในรัฐนั้น ๆ เช่น การ

¹⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 92

¹⁵⁹ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน แปลจาก The Basic Law of the Federal Republic of Germany (revised edition : 31 December 1961) by German Information Center 410 Park Avenue, New York 22, New York [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/give-take/content_cons57/NALT-con2557-basiclawofgermany.pdf, มาตรา 106, [13 พฤศจิกายน 2565]

แจกจ่ายอุทกภัยสำหรับเก็บมูลสุนัขตามพื้นที่สาธารณะ การสนับสนุนสถานสงเคราะห์สัตว์ การสนับสนุนในด้านการแพทย์ และการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด เป็นต้น

แนวความคิดในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (Local Tax) เป็นการจัดเก็บภาษีที่ใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งกฎหมายไทยมีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บรายได้จากภาษีอากรและค่าธรรมเนียม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรายได้ที่กฎหมายให้อำนาจท้องถิ่นจัดเก็บเองที่สำคัญ ๆ เช่น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และอากรรังนกอีแอ่น เป็นต้น ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรนำแนวคิดในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นมาใช้จัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข โดยกำหนดให้ภาษีการเลี้ยงสุนัขเป็นภาษีชนิดใหม่ขึ้นมา และให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บรายได้จากภาษีการเลี้ยงสุนัขมาเป็นแหล่งเงินทุนในการส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข และป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัข

4.2 โครงสร้างการจัดเก็บภาษีสุนัข

จากการศึกษากฎหมายภาษีสุนัข (Hundesteuergesetz) ของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่ากฎหมายมีการกำหนดให้ใครเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี ภาระหน้าที่ของผู้เสียภาษีในการรายงานต่อเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยง คุณสมบัติของสุนัขที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีหรือได้รับยกเว้นภาษี รอบระยะเวลาในการเสียภาษีและอัตราภาษีที่เรียกเก็บ ซึ่งทั้ง 2 เมืองมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน โดยผู้เขียนจะขอแบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์เพื่อเสนอโครงสร้างการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย ดังนี้

4.2.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ตามกฎหมายภาษีสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก กำหนดให้ “เจ้าของสุนัข” เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุนัข โดยกฎหมายของกรุงเบอร์ลิน กำหนดว่าเจ้าของสุนัขที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในบ้าน เป็นผู้มีหน้าที่จะต้องนำสุนัขไปเสียภาษีภายใน 1 เดือนหลังจากที่ซื้อสุนัขมาเลี้ยง หรือหลังจากวันที่สุนัขเกิด หรือมีการนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงในกรุงเบอร์ลิน ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก ได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในบ้านหรือในสถานประกอบการ มีหน้าที่ต้องนำสุนัขไปเสียภาษีภายใน 2 สัปดาห์เมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยงในเมือง และหากสุนัขที่เลี้ยงไว้มีเจ้าของดูแลมากกว่า 1 คน บุคคลเหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบภาระภาษีร่วมกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าสุนัข 1 หรือหลายตัวอาจไม่จำเป็นต้องมีเจ้าของสุนัขแค่ 1 คนเท่านั้น ทั้งนี้ เจ้าของสุนัข ไม่รวมถึงผู้รับฝากสุนัขหรือรับฝึกสุนัขเป็นระยะเวลาเกินกว่า 2 เดือน แต่ต้องพิสูจน์ได้ว่าเจ้าของสุนัขที่แท้จริงได้มีการชำระภาษีสุนัขแล้ว จึงจะไม่เข้าข่ายเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี

อย่างไรก็ตาม ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 กำหนดให้เจ้าของสุนัข หมายความว่ารวมถึงผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำ มีหน้าที่ต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนสุนัข ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า การกำหนดให้เจ้าของสุนัขหมายความว่ารวมถึงผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำ จะก่อให้เกิด

ภาระต่อผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของสุนัขที่แท้จริง ตามที่มีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ปี 2556 ได้เคยวินิจฉัยว่า “การที่ประชาชนที่เพียงแต่ให้อาหารแก่สุนัขจรจัดเป็นประจำด้วยความเมตตา ต้องมีภาระหน้าที่ในการพาสุนัขจรจัดไปฝังไม่โครชิปและจดทะเบียนสุนัข มิเช่นนั้นอาจทำให้บุคคลนั้นกระทำผิดกฎหมาย ทั้งที่หน้าที่ในการจัดการ ควบคุม ดูแลสุนัขจรจัดเป็นหน้าที่ของท้องถิ่น แต่กลับผลักภาระมาให้กับประชาชน กรณีจึงเป็นการสร้างขึ้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร ซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย”¹⁶⁰ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า หากมีการจัดเก็บภาษีจากผู้ที่ไม่ให้อาหารสุนัขเป็นประจำ ย่อมก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม เพราะไม่ใช่เจ้าของสุนัขที่แท้จริง แต่เป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องดำเนินการ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นสมควรที่ประเทศไทยควรที่จะกำหนดนิยามของผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุนัขให้เกิดความชัดเจน ลดดุลพินิจในการตีความ โดยให้สอดคล้องกับความหมายที่กำหนดไว้ในกฎหมายภาษีสุนัขของเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี นั่นคือ เจ้าของสุนัขที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในบ้านหรือในสถานประกอบธุรกิจ แต่ในกรณีสุนัขที่มีเจ้าของดูแลมากกว่า 1 คน ให้เจ้าของสุนัขเพียง 1 รายเท่านั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี แม้จะมีการเลี้ยงดูร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการเสียภาษี และสามารถระบุได้ชัดเจนว่าใครเป็นเจ้าของสุนัข

สำหรับระยะเวลาในการนำสุนัขไปเสียภาษี สามารถกำหนดระยะเวลาเดียวกันกับการจดทะเบียนสุนัขตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 9 ที่กำหนดคุณสมบัติของสุนัขที่ต้องมีการจดทะเบียน ได้แก่ สุนัขที่มีอายุไม่เกิน 120 วัน ต้องจดทะเบียนภายใน 120 วันนับแต่วันที่สุนัขเกิด และสุนัขที่นำมาเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร ต้องจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่นำสุนัขมาเลี้ยง

4.2.2 ความรับผิดทางภาษี

ตามกฎหมายภาษีสุนัขของประเทศเยอรมนี ความรับผิดทางภาษีของกรุงเบอร์ลินเกิดขึ้นเมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยง แต่ในเมืองฮัมบูร์กมีการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า หากสุนัขยังมีอายุไม่ถึง 3 เดือน ให้ความรับผิดเกิดขึ้นหลังจากที่สุนัขมีอายุครบ 3 เดือน และกรณีที่เจ้าของเก็บสุนัขมาเลี้ยง ให้ถือว่าความรับผิดทางภาษีเกิดขึ้นหลังจากสิ้นเดือนที่มีการพบสุนัข แต่ถ้ามีการนำสุนัขส่งคืนไปยังเจ้าของที่แท้จริงหรือส่งไปยังสำนักงานดูแลทรัพย์สินที่สูญหายภายใน 2 สัปดาห์นับจากวันที่ความรับผิดทางภาษีเกิดขึ้น ก็จะไม่ถูกเรียกเก็บภาษี

สำหรับแนวทางของประเทศไทย ผู้เขียนเห็นว่าความรับผิดทางภาษีควรเกิดขึ้นเมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยงในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้เจ้าของตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสุนัขของตน และหากสุนัขที่นำมาเลี้ยงมีอายุไม่เกิน 120 วัน ให้ความรับผิดเกิดขึ้นหลังจากที่สุนัขมีอายุครบ 120 วัน ซึ่งเป็นไปตามคุณสมบัติของสุนัขที่ต้องมีการจดทะเบียนตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 9 แต่ถ้าหากเป็นสุนัขที่เจ้าของเก็บมาเลี้ยงแล้วต่อมาได้มีการส่งคืนให้แก่เจ้าของเดิม ให้ถือว่าความรับผิดทางภาษีสิ้นสุดเมื่อมีการส่งมอบคืนให้แก่เจ้าของเดิม

¹⁶⁰ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 764/2556

4.2.3 การกำหนดอัตราภาษี

จากการศึกษากฎหมายภาษีสุนัข (Hundesteuergesetz) ของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของอัตราภาษีและวิธีการจัดเก็บภาษี โดยกรุงเบอร์ลิน กำหนดอัตราภาษีขึ้นอยู่กับจำนวนสุนัขที่เลี้ยง โดยอัตราตัวละ 120 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขตัวแรก และอัตรา 180 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขตัวถัดไป ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก กำหนดอัตราภาษีตามประเภทของสุนัข หากเป็นสุนัขทั่วไป จะอยู่ที่อัตราตัวละ 90 ยูโรต่อปี แต่ถ้าเป็นสุนัขอันตราย จะมีอัตราตัวละสูงสุด 600 ยูโรต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราการจัดเก็บภาษีที่ต่างกันของแต่ละเมืองต่างมีเจตนารมณ์ที่ต่างกัน โดยกรุงเบอร์ลิน มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั่วไป และจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก ให้ความสำคัญกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตรายที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือความไม่ปลอดภัยต่อร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชน จึงต้องมีการกำหนดอัตราภาษีไว้ในอัตราที่สูงมาก

สำหรับแนวทางการกำหนดอัตราภาษีสุนัขของประเทศไทย ผู้เขียนมีความเห็นว่า จากสถานการณ์การเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย พบปัญหาที่เกิดจากสุนัขที่มีพฤติกรรมเข้าข่ายเป็นสุนัขอันตรายไล่กัดประชาชนจนได้รับอันตรายต่อชีวิตและร่างกายเป็นจำนวนมาก และเพื่อเป็นการจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข ผู้เขียนเห็นควรให้นำมาตรการทางภาษีของทั้ง 2 รัฐ มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดอัตราภาษีสุนัขของประเทศไทย โดยอัตราภาษีสุนัขรายปีจะขึ้นอยู่กับจำนวนสุนัขที่เลี้ยง เพื่อเป็นการจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัขเหมือนกับมาตรการทางภาษีของกรุงเบอร์ลิน และเสนอให้มีการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขอันตรายในอัตราที่สูงขึ้นเหมือนกับมาตรการทางภาษีของเมืองฮัมบูร์ก เพื่อให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูสุนัขอันตรายมากกว่าสุนัขทั่วไป เพราะความอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขอันตราย มีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณชนในการใช้ชีวิตในสังคมมากกว่าการเลี้ยงสุนัขทั่วไป ดังนั้น เจ้าของสุนัขจึงต้องรับภาระค่าใช้จ่ายสาธารณะที่อาจเกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขอันตรายในอัตราภาษีที่สูงกว่า

การกำหนดอัตราภาษีสุนัขต่อตัวว่าเป็นจำนวนเท่าไรนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ควรอ้างอิงจากประมาณการค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานกรมปศุสัตว์ต้องใช้ดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสุนัขในประเทศไทย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนหรือฝังไมโครชิป ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อค้ายาค่าวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ค่าใช้จ่ายในการทำหมันให้แก่สุนัขในแต่ละท้องถิ่น และค่าใช้จ่ายในการกำจัดมูลสุนัขที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นด้วย เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ส่วนนี้ในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับสุนัขอันตราย ควรกำหนดในอัตราสองหรือสามเท่าของอัตราภาษีสุนัขทั่วไป ทั้งนี้ การกำหนดอัตราภาษีและวิธีการคำนวณภาษี จะต้องมีความแน่นอนชัดเจนไม่คลุมเครือ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความแน่นอน ตามหลักการบริหารภาษีที่ดีของ Adam Smith ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ข้อ 4.1.2.2 เพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถคำนวณภาษีที่ตนต้องชำระได้

4.2.4 รอบระยะเวลาในการเสียภาษีและกำหนดชำระภาษี

สำหรับรอบระยะเวลาในการเสียภาษี ตามกฎหมายภาษีสุนัขของประเทศเยอรมนี มีการกำหนดรอบระยะเวลาการเสียภาษีเป็นรายปีปฏิทิน ซึ่งในกรุงเบอร์ลินจะมีการประเมินภาษีส่วงหน้าโดยเจ้าหน้าที่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เจ้าของสุนัขผู้มีหน้าที่เสียภาษีมาชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนด ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก ให้เจ้าของสุนัขนำสุนัขไปเสียภาษี ปีละ 2 ครั้ง (ทุก 6 เดือน) โดยไม่จำเป็นต้องได้รับจดหมายแจ้งการประเมินภาษี (Tax Notice) จากหน่วยงานภาษี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการประเมินเรียกเก็บภาษีของกรุงเบอร์ลินจะใช้รูปแบบการประเมินภาษีโดยเจ้าพนักงาน ในขณะที่เมืองฮัมบูร์กใช้รูปแบบการประเมินภาษีโดยผู้เสียภาษีประเมินตนเองก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าการประเมินภาษีของแต่ละรัฐนั้นการไม่ได้มีความยุ่งยากซับซ้อน หรือก่อให้เกิดดุลพินิจในการประเมินภาษีของเจ้าพนักงาน เนื่องจากอัตราภาษีและการคำนวณภาษีการเลี้ยงสุนัขของแต่ละรัฐมีความแน่นอนชัดเจน ซึ่งง่ายต่อการคำนวณของผู้เสียภาษี และลดภาระในการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้รัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรายการภาษี ซึ่งสอดคล้องกับหลักความประหยัด ตามหลักการบริหารภาษีที่ดีของ Adam Smith ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ข้อ 4.1.2.3

สำหรับกำหนดชำระภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก กฎหมายให้ทางเลือกแก่ผู้เสียภาษีในการชำระเป็นงวดหรือชำระทั้งจำนวน กล่าวคือ กรุงเบอร์ลิน มีกำหนดชำระภาษีสำหรับการชำระภาษีครั้งแรก ภายใน 1 เดือน หลังจากได้รับจดหมายแจ้งการประเมินภาษี สำหรับการชำระภาษีในรอบระยะเวลาการสำรวจครั้งถัดไป มีกำหนดชำระเป็นรายไตรมาสภายในวันที่ 5 มีนาคม, 5 มิถุนายน และ 5 กันยายนของทุกปี หรือเลือกชำระภาษีส่วงหน้าสำหรับทั้งปีก็ได้ ในขณะที่กรุงเบอร์ลิน มีกำหนดชำระภาษีเป็น 2 งวด คือ ทุกวันที่ 15 กุมภาพันธ์ และวันที่ 15 สิงหาคม โดยสามารถแบ่งจ่ายภาษีของทั้งปีออกเป็น 2 งวดตามวันครบกำหนดชำระ หรือเลือกชำระภาษีส่วงหน้าสำหรับทั้งปีก็ได้ ซึ่งจะเห็นว่า การกำหนดชำระภาษีโดยให้ทางเลือกแก่ผู้เสียภาษี เป็นไปตามหลักความสะดวก ตามหลักการบริหารภาษีที่ดีของ Adam Smith ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ข้อ 4.1.2.4 เพราะผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกจากวิธีการชำระภาษีที่สามารถแบ่งชำระได้หรือชำระเต็มจำนวนเพื่อลดเวลาหรือค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาชำระภาษีดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า ประเทศไทยควรนำวิธีการของกรุงเบอร์ลินที่ให้สิทธิเจ้าของสุนัขเลือกชำระภาษีเป็น 2 งวด มากำหนดแนวทางในการชำระภาษีสุนัข เพื่อลดเวลาที่ผู้เสียภาษีจะต้องใช้ในการชำระภาษีหลายครั้ง และลดโอกาสที่ผู้เสียภาษีจะลืมนำเงินไปชำระอีกทั้งช่วยลดภาระการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบและดำเนินการเรื่องชำระภาษี

4.2.5 ช้อยกเว้นการเสียภาษี

จากการศึกษากฎหมายภาษีสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่า กฎหมายมีการกำหนดคุณสมบัติของสุนัขที่จะได้รับการยกเว้นภาษี หากเจ้าของสุนัขมีการยื่นคำขอยกเว้นภาษีเป็นหนังสือหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อกรมสรรพากรพื้นที่ เช่น สุนัขนำทางเพื่อช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาหรือผู้พิการทางการได้ยิน สุนัขตำรวจ สุนัขกู้ภัย สุนัขของคนต่างด้าวที่ได้รับยกเว้นภาษีสุนัขตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ หรือกรณีที่ภาษีสุนัขกระทบกับการดำรงชีพก็สามารถขอรับการยกเว้นภาษีสุนัขได้ในปีแรก แต่ถ้าเป็นสุนัขที่อยู่ในศูนย์พักพิงสัตว์หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ จะยกเว้นภาษีให้เฉพาะ 5 ปีแรก เป็นต้น แต่ในเมืองฮัมบูร์ก ถ้ารับสุนัขที่อยู่ในศูนย์พักพิงสัตว์หรือสถานสงเคราะห์สัตว์มาเลี้ยง จะให้สิทธิลดอัตราภาษีแทนการยกเว้นภาษี 5 ปีแรก เหลือตัวละ 48 ยูโรต่อปี โดยมีเงื่อนไขว่าเจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการยื่นแบบคำร้องภายใน 12

เดือนหลังจากวันที่ความรับผิดชอบทางภาษีเกิดขึ้น พร้อมกับยื่นเอกสารรับรองจากศูนย์พักพิงสัตว์ที่ระบุว่าสุนัขที่นำมาเลี้ยงนั้นไม่ใช่ประเภทสุนัขอันตราย

นอกจากนี้ กฎหมายของเมืองฮัมบูร์ก ยังมีการให้เครดิตภาษีกับเจ้าของสุนัข ในกรณีเจ้าของได้รับสุนัขที่เคยผ่านการเสียภาษีมาแล้ว หรือมีการซื้อสุนัขตัวใหม่มาเลี้ยงแทนสุนัขที่ตายไป เจ้าของสุนัขสามารถนำใบเสร็จที่แสดงหลักฐานว่าสุนัขดังกล่าวเคยผ่านการเสียภาษีแล้วมาขอเครดิตภาษีต่อกรมสรรพากร เพื่อเป็นการขจัดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บภาษี

ผู้เขียนเห็นว่าการที่กฎหมายมีมาตรการยกเว้นภาษีให้กับสุนัขตามที่กฎหมายกำหนด เป็นการเอื้อประโยชน์แก่เจ้าของสุนัข ไม่ให้เป็นภาระต่อการดำรงชีพมากเกินไป ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ และยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้แก่เจ้าของรับสุนัขที่อยู่ในศูนย์พักพิงสัตว์หรือสถานสงเคราะห์สัตว์มาเลี้ยงแทนการซื้อหรือนำเข้าสุนัข ซึ่งจะส่งผลดีต่อรัฐ แม้ว่ารัฐจะสูญเสียรายได้จากเงินภาษี แต่ในภาพรวมทำให้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุนัขที่ไม่มีเจ้าของในสถานสงเคราะห์สัตว์ลดลง และลดความยุ่งยากในการจัดเก็บภาษีกับหน่วยงานรัฐที่จำเป็นต้องฝึกสุนัขเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสังคม ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรนำมาตรการยกเว้นภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ข้อ 3.1.7 มาใช้กับประเทศไทย เฉพาะสุนัขในบางกรณี ได้แก่

- (ก) สุนัขนำทางผู้พิการทางสายตา หรือผู้พิการทางการได้ยิน หรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- (ข) สุนัขที่ใช้ในงานบริการด้านสาธารณสุข เช่น สุนัขทางการแพทย์ หรือสุนัขกู้ภัย
- (ค) สุนัขที่อยู่ในศูนย์พักพิงสัตว์หรือสถานสงเคราะห์สัตว์
- (ง) สุนัขที่อยู่ในสถาบันฝึกอบรม เพื่อใช้ฝึกสุนัขอื่นเพื่อช่วยเหลือสังคมตาม (ก)-(ข)

เนื่องจากประเทศไทยมีการนำสุนัขมาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการหรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และใช้ในงานบริการด้านสาธารณสุข อีกทั้งยังมีปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดที่ถูกทอดทิ้ง ทำให้ศูนย์พักพิงสัตว์ในแต่ละท้องถิ่นไม่สามารถดูแลสุนัขดังกล่าวไหว และสุนัขจรจัดเหล่านี้ยังเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าตามมาได้

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่ามาตรการทางภาษีเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะควบคุมการเลี้ยงสุนัข ดังนั้น จึงเห็นว่าควรนำมาตรการอื่นที่มีไม่มาตรการทางภาษีที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป เช่น มาตรการจดทะเบียนสุนัข มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอื่น ๆ รวมถึงมาตรการที่ให้เจ้าของสุนัขทำประกันภัยความรับผิดชอบเนื่องจากสุนัข เป็นต้น มาใช้ประกอบกับมาตรการทางภาษีเพื่อให้การควบคุมการเลี้ยงสุนัขเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

4.3 มาตรการอื่น ๆ

จากการศึกษากฎหมายการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่าเป็นกฎหมายที่มีการกำหนดมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขเป็นการเฉพาะไว้อย่างเหมาะสมและชัดเจน แยกต่างหากจากกฎหมายภาษีสุนัข แต่มีการบังคับใช้ควบคู่ไปกับมาตรการทางภาษีด้วยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการ

ดูแลและควบคุมการเลี้ยงสุนัขและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการอื่น ๆ ด้วย โดยผู้เขียนจะขอแบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์ ดังนี้

4.3.1 การทำคำขอจดทะเบียนสุนัข

ตามกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมการเลี้ยงสุนัขในกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี มีการกำหนดหน้าที่ให้เจ้าของสุนัขจะต้องนำสุนัขที่ผ่านการฝังไมโครชิปไปทำคำขอจดทะเบียนสุนัขผ่านระบบลงทะเบียนส่วนกลาง (Central Register) โดยทันที เพื่อทำการระบุตัวตนของสุนัขและระบุเจ้าของสุนัข โดยมีข้อมูลสำคัญที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนสุนัขคล้ายคลึงกับประเทศไทย แต่มีข้อมูลที่สำคัญอีกประการซึ่งจะช่วยให้การควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตรายมีประสิทธิภาพ นั่นคือ เจ้าของสุนัขต้องมีการให้ข้อมูลเหตุการณ์ที่สุนัขกัดหรือทำอันตรายต่อประชาชนหรือสัตว์อื่น หรือกรณีที่สุนัขถูกวินิจฉัยว่าเป็นสุนัขอันตราย

ในส่วนของมาตรการจดทะเบียนสุนัขในประเทศไทย ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 6 การจดทะเบียนสุนัข ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการฝังไมโครชิปพร้อมออกใบรับรอง (แบบ คลส.1) โดยกองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ เพื่อเป็นการทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร โดยจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และขั้นตอนการออกบัตรประจำตัวสุนัข (แบบ คลส.3) เพื่อเป็นการบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและรหัสไมโครชิป พร้อมรายละเอียดของสุนัข และสถานที่ที่สุนัขอาศัย

สำหรับขั้นตอนการออกบัตรประจำตัวสุนัขนั้น ตามระเบียบกรุงเทพมหานครฯ ข้อ 12 ได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขยื่นแบบคำขอจดทะเบียนสุนัข (แบบ คลส.2) ต่อเจ้าหน้าที่ พร้อมแนบหลักฐานประกอบการจดทะเบียน ได้แก่ ใบรับรองการฝังไมโครชิปจากสัตวแพทย์ (แบบ คลส.1) สำเนาบัตรประชาชนเจ้าของสุนัข สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ หนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่เกิน 1 ปี เอกสารรับรองการผ่าตัดทำหมันจากสัตวแพทย์ (ถ้ามี) และหนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี) ซึ่งข้อมูลที่ต้องใช้ในแบบคำขอจดทะเบียนสุนัข ประกอบด้วย

- (ก) ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ และเลขบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าของสุนัข
- (ข) ชื่อสุนัข และรหัสไมโครชิปของสุนัข
- (ค) เพศ และวันเดือนปีเกิดของสุนัข
- (ง) สายพันธุ์ สี ลักษณะของสุนัข และเป็นสุนัขควบคุมพิเศษหรือไม่
- (จ) ข้อมูลการทำหมัน และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครั้งล่าสุด
- (ฉ) ที่อยู่ของสุนัข

จากข้อมูลข้างต้น ผู้เขียนมีข้อสังเกตว่าข้อมูลที่ใช้ในแบบคำขอจดทะเบียนสุนัขยังไม่เพียงพอต่อการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากไม่มีการบันทึกข้อมูลสุนัขที่มีประวัติทำร้ายคนเหมือนกับมาตรการของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี แต่มีเพียงขั้นตอนที่ให้สัตวแพทย์เป็นผู้ออกใบรับรองว่าสุนัขดังกล่าวเป็นสุนัขควบคุมพิเศษตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ที่กำหนด

สุนัขควบคุมพิเศษไว้จำนวน 5 สายพันธุ์หรือไม่ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะใช้ระบุว่าเป็นสุนัขอันตรายที่ต้องควบคุมพิเศษ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นสมควรให้มีการกำหนดข้อมูลเพิ่มเติมในการยื่นแบบคำขอจดทะเบียนสุนัข โดยให้มีการบันทึกข้อมูลสุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน โดยใส่รายละเอียดเหตุการณ์ที่สุนัขเคยไล่กัดหรือทำอันตรายต่อประชาชนหรือสัตว์อื่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตรายเป็นผู้ประเมินว่าสุนัขที่ขอขึ้นทะเบียนเข้าข่ายเป็นสุนัขอันตรายนอกเหนือไปจากสายพันธุ์ตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เพราะขั้นตอนการออกไปรับรองจากสัตวแพทย์เป็นแค่การวินิจฉัยสายพันธุ์สุนัขอันตรายในเบื้องต้นเท่านั้น

การกำหนดหลักฐานประกอบการจดทะเบียนสุนัขที่จะต้องใส่สำเนาทะเบียนบ้านและหนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ ผู้เขียนมีความเห็นว่าก่อให้เกิดอุปสรรคในการนำสุนัขของตนไปจดทะเบียนและปฏิบัติตามระเบียบฯ เนื่องจากประชาชนจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า ห้องชุด หรืออาคารชุด มักไม่ได้มีการแจ้งย้ายภูมิลำเนาหรือไม่มีทะเบียนบ้าน ทำให้อาจมีสุนัขอยู่นอกระบบอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะยากต่อการควบคุมของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรผ่อนผันเรื่องการใช้หนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ และอนุญาตให้ใช้แค่สำเนาทะเบียนบ้านเป็นหลักฐานในการขึ้นทะเบียนหรือรายงานกรณีที่มีการย้ายสถานที่เลี้ยงสุนัข เพื่อลดความยุ่งยากในทางปฏิบัติและสร้างความสะดวกให้แก่เจ้าของสุนัขมากขึ้น

4.3.2 การควบคุมการเลี้ยงสุนัข

สำหรับมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัข ผู้เขียนเห็นสมควรให้นำแนวทางของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนีมาปรับใช้กับมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขมากยิ่งขึ้น โดยสามารถแบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.3.2.1 การควบคุมการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง

จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมการเลี้ยงสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่ากฎหมายมีการกำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องสวมปลอกคอและใส่อุปกรณ์ครอบปากให้กับสุนัขเมื่อมีการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงเสมอ และมีการกำหนดพื้นที่ที่ต้องห้ามสำหรับสุนัข โดยห้ามไม่ให้เจ้าของสุนัขนำสุนัขผ่านเข้าไปโดยเด็ดขาด เช่น สนามเด็กเล่น สถานอาบน้ำ ที่อาบน้ำสาธารณะ พื้นที่อาบแดด สวนสาธารณะ บางพื้นที่ เป็นต้น หรือมีการกำหนดพื้นที่ที่ต้องใส่สายจูงสุนัขที่มีความยาวไม่เกิน 2 เมตรทุกครั้งเมื่อนำสุนัขเข้าไป เช่น ในลิฟต์ บันไดเลื่อน ชั้นใต้ดินของอพาร์ทเมนต์ หรือในอาคารสาธารณะ ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า หรือทางสาธารณะ เช่น ทางเท้า ถนนที่มีคนพลุกพล่าน หรือในระบบขนส่งสาธารณะ เช่น สถานีรถไฟ ป้ายรถประจำทาง หรือบนรถขนส่งสาธารณะ หรือสวนสาธารณะ พื้นที่ป่า สนามกีฬา พื้นที่ตั้งแคมป์ เป็นต้น แต่มีการยกเว้นให้ไม่ต้องใส่สายจูงในกรณีที่เข้าไปในพื้นที่สำหรับออกกำลังกายของสุนัข หรือพื้นที่สาธารณะสำหรับสุนัขที่ทางการทำเครื่องหมายอนุญาตไว้ จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องใส่สายจูงสุนัขขรทบเท่าที่สุนัขอยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าของ และสุนัขไม่เป็นภัยคุกคามต่อความปลอดภัยของสาธารณะหรือก่อให้เกิดความรำคาญ อีกทั้งกฎหมายยังมีข้อกำหนด

ห้ามมิให้เจ้าของสุนัข 1 คน จูงสุนัขพร้อมกันเกิน 4 ตัวโดยเด็ดขาด ซึ่งจะเห็นได้ว่ามาตรการควบคุมการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงของประเทศเยอรมนีมีความเข้มงวดเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากสุนัข

ในขณะที่มาตรการของประเทศไทยที่บัญญัติไว้ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ข้อ 20 กำหนดเพียงว่าหากเจ้าของสุนัขต้องการนำสุนัขออกจากสถานที่เลี้ยงจะต้องพกบัตรประจำตัวสุนัขและแสดงบัตรประจำตัวสุนัขเมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกตรวจ และใส่สายลากจูงสุนัขที่แข็งแรงและต้องจับสายลากจูงตลอดเวลา โดยไม่ได้กำหนดว่าความยาวของสายจูงควรเป็นเท่าไร และไม่มีข้อกำหนดสถานที่ที่ต้องมีการใส่สายจูงเมื่อนำสุนัขเข้าไป หรือสถานที่ต้องห้ามสำหรับสุนัข ทำให้มาตรการควบคุมการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงที่บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่เข้มงวดและไม่เพียงพอที่จะทำให้เจ้าของสุนัขควบคุมสุนัขของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมักเห็นสุนัขหลุดจากการควบคุมจนไปสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นหรือสัตว์อื่น ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าประเทศไทยควรนำแนวทางของประเทศเยอรมนีมาใช้กำหนดข้อบังคับในการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากสุนัขในแต่ละท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

สำหรับมาตรการควบคุมการกำจัดมูลสุนัขในที่สาธารณะของประเทศเยอรมนี ตามที่ได้เขียนไว้ในบทที่ 3 ข้อ 3.2.2 การควบคุมการเลี้ยงสุนัข มีการกำหนดว่าหากสุนัขมีการขับถ่ายในที่สาธารณะ เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องเก็บมูลของสุนัขแล้วกำจัดให้เรียบร้อย โดยในสวนสาธารณะหรือตามพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตเมือง จะมีเครื่องจ่ายถุงพลาสติกไว้สำหรับใส่มูลสุนัขโดยเฉพาะ เจ้าของสุนัขสามารถใช้ถุงเหล่านี้เก็บมูลสุนัขแล้วทิ้งลงถังขยะได้ หากเจ้าของสุนัขฝ่าฝืนจะมีโทษปรับจำนวน 35 ยูโร สำหรับกรุงเบอร์ลิน หรือตั้งแต่ 30 ยูโร ถึง 100 ยูโร สำหรับเมืองฮัมบูร์ก

ในขณะที่มาตรการของประเทศไทย มีการบัญญัติไว้ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครฯ ข้อ 18 โดยกำหนดว่าหากสุนัขไปขับถ่ายในที่สาธารณะ หรือที่อื่นใดในเขตกรุงเทพมหานคร เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลอันเกิดจากสุนัขโดยทันที ซึ่งบทลงโทษเจ้าของสุนัขที่ปล่อยให้สุนัขของตนปล่อยมูลบนถนนและไม่ได้จัดมูลดังกล่าวให้หมดไป ปรากฏอยู่ในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า แม้จะมีมาตรการลงโทษเจ้าของสุนัขที่ฝ่าฝืนกฎหมาย แต่ก็ไม่ได้ทำให้เจ้าของสุนัขเกิดความเกรงกลัวแต่อย่างใด เนื่องจากยังคงพบเห็นการปล่อยให้สุนัขมาขับถ่ายในทางสาธารณะ หรือตามฟุตบาทจนสกปรก โดยปราศจากความรับผิดชอบ ซึ่งก่อให้เกิดภาระต่อเจ้าหน้าที่กวาดถนน หรือชาวบ้านที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงต้องมาทำความสะอาดแทน เพราะอาจมีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อคนหรือรถที่สัญจรไปมาที่ต้องคอยหลบสิ่งปฏิกูลหากไม่กำจัดให้หมดไป¹⁶¹ ดังนั้น มาตรการเชิงลงโทษแต่เพียงอย่างเดียวอาจจะใช้ไม่ได้ผลในการควบคุมการกำจัดมูลสุนัขในที่สาธารณะ ผู้เขียนจึงเห็นว่าหากประเทศไทยนำมาตราการของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนีมาใช้บังคับร่วมด้วย โดยมีเครื่องแจกจ่าย

¹⁶¹ คมชัดลึก, นำสุนัขออกมาเดินที่สาธารณะสร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน [ออนไลน์], 20 สิงหาคม 2561, แหล่งที่มา:

<https://www.komchadluek.net/kom-lifestyle/339907>, [18 พฤศจิกายน 2565]

ถูกพลาสติกไว้สำหรับใส่มูลสุนัข ตั้งประจำไว้ตามที่สาธารณะต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเงินทุนจากภาษีสุนัขที่เจ้าของต้องจ่ายรายปี ย่อมก่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกให้เจ้าของมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากขึ้น

4.3.2.2 การควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตราย

ตามกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัข ประเทศเยอรมนี มีการกำหนดนิยามของสุนัขอันตราย โดยให้หมายถึง

- (ก) สุนัขที่มีสายพันธุ์ดุร้ายและก้าวร้าวโดยธรรมชาติ โดยที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้
- (ข) สุนัขสายพันธุ์อื่นหรือพันธุ์ลูกผสมที่กฎหมายมีการกำหนดชื่อให้เป็นสุนัขอันตราย
- (ค) สุนัขที่เจ้าหน้าที่วินิจฉัยว่าเป็นสุนัขอันตรายตามกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากมีพฤติกรรมไล่กัดคนหรือสัตว์อื่นโดยมิได้ถูกขู่เหย้าหรือถูกโจมตีก่อน แต่มาจากการฝึกอบรมของเจ้าของที่ไม่เหมาะสม

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดสายพันธุ์สุนัขอันตรายไว้ โดยหลัก ๆ จะเป็นสายพันธุ์พิทบูลเทอเรีย บูลเทอเรีย สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอเรีย หรือ พันธุ์ลูกผสมของสุนัขที่กล่าวมา แต่ในเมืองฮัมบูร์ก กฎหมายมีการกำหนดสุนัขสายพันธุ์ดุร้ายเพิ่มเติมมากกว่า 10 สายพันธุ์ไว้ด้วย ให้ถือว่าเป็นสุนัขอันตรายตามกฎหมายด้วย

อย่างไรก็ตาม ตามความในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548 ได้กำหนดค่านิยามของสุนัขควบคุมพิเศษ ให้หมายถึง สุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน หรือพยายามทำร้ายคน และสุนัขสายพันธุ์ที่ดุร้าย จำนวน 5 สายพันธุ์ ได้แก่ พิทบูลเทอเรีย บูลเทอเรีย สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอเรีย รอทไวเลอร์ และฟิลาบราซิลเรียโร ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีข้อสังเกตว่า รัฐไม่ได้มีการเก็บข้อมูลสุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน และไม่มีความชัดเจนว่าสัตว์ดุร้ายต้องมีลักษณะอย่างไร การกำหนดสายพันธุ์สุนัขเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ และข้อบัญญัติฯ มีการบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จึงไม่มีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์เลี้ยงสุนัขของประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้ต้องอาศัยการตีความสัตว์ดุ สัตว์ร้าย ตามคำพิพากษาของศาลฎีกา ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่ารัฐควรมีการทบทวนค่านิยามของสุนัขควบคุมพิเศษและกำหนดรายชื่อสายพันธุ์สุนัขอันตรายให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเลี้ยงสุนัขในปัจจุบัน เช่น สายพันธุ์ที่เคยมีประวัติชอบทำร้ายคนในประเทศไทยอยู่บ่อยครั้ง เช่น กรณีสุนัขสายพันธุ์บางแก้วที่ไล่กัดคนจนได้รับบาดเจ็บ¹⁶² เป็นต้น รวมถึงสุนัขสายพันธุ์ลูกผสมของสุนัขสายพันธุ์สุนัขอันตรายก็ควรได้รับการกำหนดให้ต้องมีการควบคุมพิเศษตามแนวทางของประเทศเยอรมนีที่มีการกำหนดประเภทสุนัขอันตรายอย่างครอบคลุม ซึ่งจะช่วยลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และทำให้เจ้าของสุนัขใช้ความระมัดระวังในการเลี้ยงดูสุนัขที่ต้องควบคุมพิเศษและปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

นอกจากนี้ ประเทศไทยควรกำหนดคุณสมบัติของผู้เลี้ยงสุนัขอันตราย เนื่องจากมาตรการของประเทศไทยมีเพียงข้อห้ามมิให้บุคคลที่อายุต่ำกว่า 15 ปี หรือเกินกว่า 65 ปี นำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง เว้นแต่สุนัขจะอยู่ในกรง ที่ขัง หรือเครื่องควบคุมอื่น ที่มั่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันสุนัขมิให้เข้าถึง

¹⁶² สยามรัฐ, ภาพชัด สุนัขพันธุ์บางแก้วไล่กัดฝรั่ง เมืองผู้ดี เจ้าของไม่รับผิดชอบแจ้ง ตร.ดำเนินคดี [ออนไลน์], 5 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://siamrath.co.th/n/319939>, [18 พฤศจิกายน 2565]

บุคคลภายนอกได้¹⁶³ โดยไม่มีมาตรการที่มาควบคุมการนำสุนัขอันตรายมาเลี้ยงในแต่ละท้องถิ่นแต่อย่างใด ซึ่งต่างจากประเทศเยอรมนี ที่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เลี้ยงอย่างชัดเจนว่าจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถ ไม่มีประวัติการก่ออาชญากรรมหรือเคยฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัข ไม่เสพแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด และต้องมีเอกสารรับรองสุขภาพว่ามีสภาพร่างกายและสภาพจิตใจที่สามารถควบคุมสุนัขอันตรายได้ รวมถึงเอกสารรับรองความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงสุนัขอันตรายด้วย ซึ่งนอกจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เลี้ยงแล้ว สุนัขอันตรายที่จะนำมาเลี้ยงได้ จะต้องผ่านการตรวจสอบพฤติกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญว่าไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อีกด้วย ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่ารัฐควรมีมาตรการดังกล่าวของประเทศเยอรมนีมาใช้กำหนดเรื่องคุณสมบัติของผู้เลี้ยงสุนัขอันตรายที่ต้องควบคุมพิเศษในกฎหมายท้องถิ่นเพิ่มเติม เพื่อให้การควบคุมสุนัขอันตรายมีความเข้มงวดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับมาตรการกำหนดโทษแก่เจ้าของสุนัขที่ควบคุมสุนัขอันตรายไม่เหมาะสม จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ประเทศเยอรมนีได้มีการกำหนดบทลงโทษทางอาญากับเจ้าของสุนัขไว้ในกฎหมายว่าด้วยการดูแลและเลี้ยงสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก หากสุนัขอันตรายที่อยู่ในความครอบครองไปวิ่งชนคนหรือสัตว์อื่น หรือเจ้าของสุนัขขบถสุนัขให้มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและเป็นอันตรายต่อชีวิตคนหรือสัตว์ หรือการเลี้ยงเพาะพันธุ์สุนัขอันตรายโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการเลี้ยงสุนัขอันตรายไว้เพื่อการค้า เจ้าของสุนัขจะต้องระวางโทษจำคุกสูงสุด 2 ปี หรือมีโทษปรับตามที่กฎหมายกำหนด ในขณะที่บทลงโทษของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 มีกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 73 วรรค 2 ที่ระบุว่า ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติของท้องถิ่น ซึ่งออกตามความในมาตรา 29 ของพระราชบัญญัตินี้ที่เป็นเรื่องของการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 25,000 บาท ดังนั้น ผู้เสียหายจึงต้องดำเนินคดีทางอาญากับเจ้าของสุนัขที่ปล่อยปละละเลยให้สุนัขของตนเที่ยวไปโดยลำพังในประการที่อาจจะทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ หากผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เจ้าของสุนัขก็จะต้องรับโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 390 หรือมาตรา 300 หรือมาตรา 291 โดยความหนักเบาของโทษทางอาญาขึ้นอยู่กับความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับจากการถูกสุนัขกัด ซึ่งจะเห็นได้ว่า ข้อบัญญัติฯ มีเพียงแต่การกำหนดโทษปรับเท่านั้น การที่เจ้าของสุนัขจะได้รับโทษทางอาญาที่หนักขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เสียหายมีการดำเนินคดีกับเจ้าของสุนัข ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรมีการกำหนดบทลงโทษทางอาญากับเจ้าของสุนัขไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องการควบคุมการเลี้ยงสุนัข ตามแนวทางของมาตรการกำหนดโทษของประเทศเยอรมนี

4.3.3 การประกันภัยสัตว์เลี้ยง

จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมการเลี้ยงสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่ากฎหมายมีการกำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบมาจากรัฐโดยตรง เพื่อให้ครอบคลุมการบาดเจ็บส่วนบุคคลและความเสียหายต่อทรัพย์สินที่มีสาเหตุมาจากอันตรายที่เกิดจากสุนัข โดย

¹⁶³ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548, ข้อ 21

กฎหมายกำหนดว่าจะต้องทำประกันภัยโดยมีวงเงินคุ้มครองขั้นต่ำจำนวน 1 ล้านยูโร ต่อเหตุการณ์ที่เอาประกันภัย ดังนั้น หากสุนัขไปกัดหรือทำร้ายผู้อื่นจนได้รับบาดเจ็บ หรือทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นได้รับความเสียหาย ผู้เสียหายสามารถติดต่อเจ้าของสุนัขหรือบริษัทประกันภัยได้โดยตรงเพื่อเรียกเงินชดเชยค่ารักษาพยาบาลจากการถูกสุนัขกัด หรือค่าเสียหายของทรัพย์สินที่ถูกทำลาย หรือค่าขาดรายได้ของผู้เสียหายที่เป็นผลมาจากสุนัขกัด เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้เสียหายเห็นว่าเงินชดเชยที่สมควรได้รับน้อยเกินไป ก็สามารถฟ้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายต่อเจ้าของสุนัขได้

ในขณะที่มาตรการของประเทศไทย ไม่มีการทำประกันภัยความรับผิดชอบที่เกิดจากสุนัข ทำให้ประชาชนที่เป็นผู้เสียหายจะต้องฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของสุนัขเอง โดยเป็นคดีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 ซึ่งกำหนดให้เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรในการเลี้ยงสุนัขตามวิสัยและพฤติการณ์แล้ว ดังนั้น จึงก่อให้เกิดภาระแก่ผู้เสียหายที่จะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของสุนัข ผู้เขียนมีความเห็นว่าหากประเทศไทยนำมาตรการชดเชยความเสียหายอันเกิดจากสุนัขด้วยการให้เจ้าของสุนัขทำประกันภัยให้กับสุนัขทุกตัวที่เลี้ยงไว้ตามแนวทางของประเทศเยอรมนี จะช่วยลดปัญหาการที่เจ้าของไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสุนัขของตน และทำให้การควบคุมการเลี้ยงสุนัขต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้น แม้จะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสุนัข แต่เพื่อเป็นการป้องกันความปลอดภัยของสาธารณะ เจ้าของสุนัขควรต้องรับผิดชอบ

กล่าวโดยสรุป การกำหนดมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทยเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขนั้น ควรมีการพิจารณาถึงหลักการและข้อพิจารณาต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่รักสุนัขกับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ เพราะมาตรการทางภาษีเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของสุนัข และอาจทำให้ประชาชนบางกลุ่มไม่ยอมรับมาตรการดังกล่าวได้ ดังนั้นรัฐจึงต้องทำให้เกิดความสมดุลระหว่างเสรีภาพของปัจเจกบุคคลกับการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม และกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีสุนัขให้ชัดเจนแน่นอน โดยมีหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีที่สอดคล้องกับหลักการบริหารภาษีที่ดีเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและได้รับการยอมรับจากประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้การควบคุมการเลี้ยงสุนัขเกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากมาตรการทางภาษีแล้ว ควรมีการนำมาตรการอื่นมาใช้ร่วมกับมาตรการทางภาษีด้วย โดยเฉพาะมาตรการจดทะเบียนสุนัข เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บภาษี และมาตรการอื่นเพื่อใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขในด้านต่าง ๆ รวมถึงสภาพปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประกอบกับผู้เขียนได้ศึกษาแนวคิดการจัดเก็บภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข และมาตรการทางภาษีและมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษีในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์กประเทศเยอรมนี เพื่อมาวิเคราะห์เปรียบเทียบจนได้แนวทางในการจัดเก็บภาษีสุนัขและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ในบทนี้ผู้เขียนจึงสรุปเนื้อหาสำคัญที่ได้จากการศึกษาในแต่ละบทที่ผ่านมา พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 บทสรุป

แม้ว่าปัจจุบันคนจะหันมานิยมเลี้ยงสุนัขไว้เป็นเพื่อนคลายเหงา โดยถือว่าสุนัขเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ทำให้การเลี้ยงดูสุนัขมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลในเรื่องสวัสดิภาพและความเป็นอยู่จากผู้เลี้ยงไม่แตกต่างจากมนุษย์ แต่ยังคงเกิดปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย 3 ประการ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานและยังคงไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง ประการแรกคือ ปัญหาคนถูกสุนัขทำร้ายจนบาดเจ็บสาหัสหรือถึงขั้นเสียชีวิต โดยมีสาเหตุมาจากการปล่อยปละละเลยของเจ้าของสุนัข ทำให้สุนัขที่ปราศจากการควบคุมออกมาสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นในที่สาธารณะ ประการที่สองคือ ปัญหาการเลี้ยงสุนัขที่ไม่เหมาะสม เช่น มีการล่อลวงไล่ไล่ตลอดเวลา จนทำให้สุนัขมีพฤติกรรมก้าวร้าวและมีนิสัยดุร้าย อยากทำร้ายคนที่เข้ามาใกล้ จนเกิดเป็นปัญหาสังคมในแง่ของความปลอดภัยของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงที่มีสุนัขเหล่านั้น และประการสุดท้ายคือ ปัญหาสุนัขก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เช่น การที่สุนัขส่งเสียงเห่าเป็นระยะเวลานาน รบกวนเพื่อนบ้าน หรือการเลี้ยงสุนัขจำนวนมากโดยจัดสถานที่เลี้ยงไม่เหมาะสม คับแคบเกินไป และปล่อยให้สุนัขมีการขับถ่ายมูลในทางเดินตามที่สาธารณะหรือหน้าบ้านคนอื่นโดยไม่ขจัดมูลดังกล่าว เป็นต้น ประชาชนที่เดือดร้อนจึงต้องร้องเรียนปัญหาดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้แก้ไขเพื่อระงับเหตุรำคาญ

ปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยตามที่ได้กล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ความหวาดกลัวของประชาชนต่อสุนัขที่มีพฤติกรรมดุร้าย ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทั้งสภาพทางกายและสภาพจิตใจจากการถูกสุนัขกัดหรือเจ็บป่วยจากโรคที่สุนัขเป็นพาหะนำโรค ผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนอาจต้องได้รับความเดือดร้อนจากมลพิษทางกลิ่นและเสียงจากการเลี้ยงสุนัข อีกทั้งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศที่ภาครัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการปัญหาเหล่านี้

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในปัจจุบัน ยังมีข้อบกพร่องและไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิ

ภาพสัตว์ พ.ศ. 2547 ไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าของสัตว์ต้องนำสัตว์ไปขึ้นทะเบียน แต่มีเพียงมาตรการให้เจ้าของจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เท่านั้น และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพียงแต่ให้อำนาจส่วนราชการท้องถิ่นออกข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขในแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสมโดยอาศัยอำนาจของมาตรา 29 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข เช่น การจดทะเบียนสุนัข การจัดสถานที่ให้เหมาะสม การควบคุมการปล่อยสุนัขในที่สาธารณะและกำหนดลักษณะสุนัขที่ต้องควบคุมพิเศษ แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยเฉพาะมาตรการจดทะเบียนสุนัขที่กฎหมายท้องถิ่นกำหนดให้เจ้าของสุนัขจะต้องใช้ทะเบียนบ้านที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของบ้านเป็นหลักฐานประกอบในการจดทะเบียนสุนัข ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคในการนำสุนัขไปจดทะเบียนสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า ห้องชุด หรืออาคารชุด เป็นต้น เพราะประชาชนเหล่านี้มักไม่ได้มีการแจ้งย้ายภูมิลำเนาหรือไม่มีทะเบียนบ้าน อีกทั้งในแบบคำขอขึ้นทะเบียน ไม่มีการบันทึกข้อมูลสุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน และกฎหมายท้องถิ่นมีเพียงการกำหนดสายพันธุ์สุนัขจู่ร้ายไว้จำนวน 5 สายพันธุ์ จึงเห็นว่มาตรการดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะควบคุมสุนัขอันตราย

นอกจากนี้ มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทยที่ถูกกำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นจะมีผลใช้บังคับกับพื้นที่ทุกเขตทั่วประเทศก็ตาม แต่การบังคับใช้กฎหมายจะต้องนำเอาบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่ปรากฏในกฎหมายฉบับอื่นมาใช้ประกอบกัน เช่น การจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 หรือการควบคุมการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงตามพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หรือการทำความสะอาดมูลสุนัขในที่สาธารณะตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เป็นต้น ทำให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติแก่เจ้าของสุนัขเนื่องจากมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขปรากฏในกฎหมายหลายฉบับ เจ้าของสุนัขจึงอาจฝ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งปัจจุบันยังไม่มีมาตรการของรัฐใด ๆ ในการจัดเก็บภาษีจากการเลี้ยงสุนัขอย่างเป็นทางการ เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขและจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข เพื่อส่งเสริมให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบต่อสังคมเหมือนกับในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบทวีปยุโรปที่มีการจัดเก็บภาษีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว และนำเงินภาษีดังกล่าวมาชดเชยค่าใช้จ่ายที่ภาครัฐต้องใช้ในการควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพให้แก่สุนัข

จากการศึกษาแนวคิดในการจัดเก็บภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี พบว่าแต่ละเมืองมีอำนาจในการออกกฎหมายควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั้งมาตรการทางภาษีและมาตรการอื่นที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษีเพื่อบังคับใช้ในท้องถิ่นของตน เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางภาษีของทั้ง 2 เมืองพบว่าวัตถุประสงค์การจัดเก็บภาษีมีความเหมือนกัน คือ เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข และเป็นการจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข แต่โครงสร้างการจัดเก็บภาษีอาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น นิยามของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ความรับผิดชอบทางภาษี กำหนดชำระภาษี และการยกเว้นหรือลดอัตราภาษี ในขณะที่อัตราภาษีและป้ายภาษีสุนัข มีความแตกต่างกันอย่างมีสาระสำคัญ เนื่องจากอัตราภาษีของกรุงเบอร์ลิน จัดเก็บภาษีจากเจ้าของสุนัขในอัตราตัวละ 120 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขตัวแรก และอัตรา 180 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขตัวถัดไป เพื่อเป็นการควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั่วไป และจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข ในขณะที่เมืองฮัมบูร์ก จัดเก็บภาษีจากเจ้าของสุนัขในอัตราตัวละ 90 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขทั่วไป และอัตราตัวละสูงสุด 600 ยูโรต่อปี สำหรับสุนัขอันตราย ซึ่งจะเห็นว่าเมืองฮัมบูร์กมีการใช้

มาตรการทางภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตราย เพราะสุนัขอันตรายอาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือความไม่ปลอดภัยต่อร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชน จึงต้องมีการกำหนดอัตราภาษีไว้ในอัตราที่สูงมาก ซึ่งก่อให้เกิดข้อดีและข้อเสีย กล่าวคือ อัตราภาษีของกรุงเบอร์ลินจะส่งผลดีในเรื่องของการจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัข เพราะอัตราภาษีจะขึ้นอยู่กับจำนวนสุนัขที่เลี้ยง ในขณะที่เมืองฮัมบูร์กจัดเก็บภาษีในอัตราเท่ากันทุกตัว แต่ข้อเสียคือ กรุงเบอร์ลินอาจไม่สามารถควบคุมการเลี้ยงสุนัขอันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนกับเมืองฮัมบูร์กที่จัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงมาก และในส่วนของป้ายภาษีสุนัขที่เจ้าของสุนัขต้องติดไว้ที่ปลอกคอสุนัขตลอดเวลาเพื่อเป็นหลักฐานว่ามีการชำระภาษีแล้ว กรุงเบอร์ลินยังคงใช้มาตรการนี้อยู่ ทำให้มีข้อดีคือ ประชาชนทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสามารถทราบได้ทันทีว่าสุนัขมีการลงทะเบียนและชำระภาษีแล้ว แต่เมืองฮัมบูร์กได้ยกเลิกการใช้ป้ายภาษีสุนัขไปเพราะเหตุผลเรื่องของความยุ่งยากในการคืนป้ายดังกล่าวหากมีการยกเลิกการจดทะเบียนสุนัข

สำหรับเงินภาษีที่จัดเก็บได้นั้น นอกจากจะเป็นรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อชดเชยรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสุนัขแล้ว แต่ละเมืองยังนำเงินภาษีที่ได้ไปใช้เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพให้สุนัขในแต่ละท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม มาตรการทางภาษีเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศเยอรมนีก็มีการนำมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษีมาบังคับใช้ควบคู่กันไป ซึ่งประกอบด้วย มาตรการจดทะเบียนการเลี้ยงสุนัข มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัข ได้แก่ การควบคุมการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การควบคุมสุนัขอันตราย และมาตรการชดเชยความเสียหายอันเกิดจากสุนัขโดยกำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบอันเกิดจากสุนัข เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากสุนัขได้รับการเยียวยาค่าเสียหาย

ดังนั้น แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย ผู้เขียนเห็นควรให้นำแนวทางของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี มากำหนดโครงสร้างการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเลี้ยงสุนัขเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข (รวมสุนัขอันตราย) เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสังคม และเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิภาพของสุนัขในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรการทางภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี

2. นิยามของผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุนัข หมายถึง เจ้าของสุนัขที่รับสุนัขมาเลี้ยงไว้ในบ้านหรือในสถานประกอบการ โดยให้สอดคล้องกับความหมายที่กำหนดไว้ในกฎหมายภาษีสุนัขของเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและลดดุลพินิจในการตีความ สำหรับกรณีสุนัขที่มีเจ้าของดูแลมากกว่า 1 คน ให้เจ้าของสุนัขเพียง 1 รายเท่านั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี แม้จะมีการเลี้ยงดูร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการเสียภาษี และสามารถระบุได้ชัดเจนว่าใครเป็นเจ้าของสุนัข

3. ความรับผิดทางภาษี ควรเกิดขึ้นเมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยงในท้องถิ่นนั้น ๆ หากสุนัขที่นำมาเลี้ยงมีอายุไม่เกิน 120 วัน ให้ความรับผิดเกิดขึ้นหลังจากที่สุนัขมีอายุครบ 120 วัน ซึ่งเป็นไปตามคุณสมบัติของสุนัขที่ต้องมีการจด

ทะเบียนตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 9 และสอดคล้องกับมาตรการทางภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี

4. การกำหนดอัตราภาษี ควรกำหนดอัตราภาษีสุนัขรายปีขึ้นอยู่กับจำนวนสุนัขที่เลี้ยง เพื่อเป็นการจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัขเหมือนกับมาตรการทางภาษีของกรุงเบอร์ลิน และเสนอให้มีการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขอันตรายในอัตราที่สูงขึ้นเหมือนกับมาตรการทางภาษีของเมืองฮัมบูร์ก เพื่อให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูสุนัขอันตรายมากกว่าสุนัขทั่วไป ดังนั้นฐานภาษี คือ จำนวนสุนัขและสายพันธุ์สุนัขอันตราย

5. รอบระยะเวลาในการเสียภาษีและกำหนดชำระภาษี สำหรับรอบระยะเวลาการเสียภาษี ควรกำหนดเป็นรายปี ตามปีปฏิทิน สำหรับกำหนดชำระภาษี ควรนำวิธีการของกรุงเบอร์ลินที่ให้สิทธิเจ้าของสุนัขเลือกชำระภาษีเป็น 2 งวด เพื่อลดเวลาที่ต้องใช้ในการชำระภาษีหลายครั้ง และลดโอกาสที่ผู้เสียภาษีจะลืมชำระ อีกทั้งช่วยลดภาระการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบและดำเนินการเรื่องชำระภาษี

6. ข้อยกเว้นการเสียภาษี ควรยกเว้นภาษีให้สำหรับสุนัขนำทางแก่ผู้พิการหรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สุนัขที่ใช้ในงานบริการด้านสาธารณะ และสุนัขที่มาจากศูนย์พักพิงสัตว์หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ ซึ่งเป็นเพียงบางส่วนของสุนัขที่ได้รับยกเว้นภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทย

ทั้งนี้ การกำหนดมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทย ควรมีการพิจารณาถึงหลักการและข้อพิจารณาต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่รักสุนัขกับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ เพราะมาตรการทางภาษีเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของสุนัข และอาจทำให้ประชาชนบางกลุ่มไม่ยอมรับมาตรการดังกล่าวได้ ดังนั้นรัฐจึงต้องทำให้เกิดความสมดุลระหว่างเสรีภาพของปัจเจกบุคคลกับการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม และกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีสุนัขอย่างชัดเจนแน่นอน โดยมีหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีที่สอดคล้องกับหลักการบริหารภาษีที่ดีเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและได้รับการยอมรับจากประชาชน

อย่างไรก็ตาม มาตรการทางภาษีเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะควบคุมการเลี้ยงสุนัข ดังนั้น ควรนำมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษี เช่น มาตรการจดทะเบียนสุนัข มาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอื่น ๆ รวมถึงมาตรการที่ให้เจ้าของสุนัขทำประกันภัยความรับผิดชอบอันเนื่องมาจากสุนัข เป็นต้น มาใช้ประกอบกับมาตรการทางภาษี เพื่อให้การควบคุมการเลี้ยงสุนัขเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางในการกำหนดมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัข หากพิจารณานำมาตรการภาษีของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์กมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ควรต้องมีการนำมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษีมาใช้ควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข ผู้เขียนจึงได้เสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถนำไปศึกษาต่อ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ออกมาตรการทางภาษีให้เป็นภาษีระดับท้องถิ่นภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

เนื่องจากมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ส่วนราชการท้องถิ่นมีอำนาจในการออกกฎหมายระดับท้องถิ่นเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ดังนั้น หากรัฐจะนำแนวทางการจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัขของกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี มาใช้เสนอเป็นมาตรการทางภาษีของประเทศไทย ผู้เขียนเห็นควรให้รัฐออกเป็นกฎกระทรวงเพื่อกำหนดมาตรการทางภาษี โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพื่อให้ภาษีการเลี้ยงสุนัขเป็นภาษีระดับท้องถิ่น และผู้มีอำนาจจัดเก็บภาษี คือ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรออกมาตรการอื่นที่มีใช้มาตรการทางภาษีเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขให้อยู่ในกฎหมายฉบับเดียว

เนื่องจากกรุงเบอร์ลินและเมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมนี มีการออกกฎหมายที่มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอยู่ในฉบับเดียว ทำให้เจ้าของสุนัขสามารถศึกษาหลักเกณฑ์และปฏิบัติตามกฎหมายได้ง่าย และการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขในแต่ละรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความแตกต่างกับมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัขของประเทศไทยที่ถูกกำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แม้จะให้ผลลัพธ์บังคับกับพื้นที่ทุกเขตทั่วประเทศก็ตาม แต่การบังคับใช้กฎหมายจะต้องนำเอาบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขที่ปรากฏในกฎหมายฉบับอื่นมาใช้ประกอบกัน ยกตัวอย่างเช่น การคุ้มครองการจัดสวัสดิภาพสัตว์ด้วยมาตรการตามความในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 หรือการควบคุมการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงด้วยมาตรการตามความในพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญด้วยมาตรการตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หรือการทำความสะอาดมูลสุนัขในที่สาธารณะตามความในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เป็นต้น โดยปราศจากกฎหมายที่กำหนดมาตรการเฉพาะไว้อย่างเหมาะสมและชัดเจน จึงส่งผลต่อความยุ่งยากและไม่รัดกุมในการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าของสุนัข และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องอาศัยอำนาจจากกฎหมายหลายฉบับเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข และเพื่อคุ้มครองประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัข ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรนำแนวทางการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมการเลี้ยงสุนัขของเยอรมนีที่มีการออกกฎหมายที่กำหนดมาตรการเฉพาะสำหรับการควบคุมการเลี้ยงสุนัข มาเสนอให้มีการปรับปรุงโดยรวบรวมมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขทั้งหมดรวมถึงบทลงโทษให้อยู่ในฉบับเดียวในกฎหมายของแต่ละท้องถิ่น เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข โดยเริ่มจากข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครฯ ก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงกฎหมายท้องถิ่นฉบับอื่นต่อไป

3. ควรจูงใจให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ในระยะยาวที่จะได้รับจากมาตรการทางภาษี

เนื่องจากการนำมาตรการภาษีมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย อาจมีความท้าทายบางประการจากทั้งภาคประชาชนและภาครัฐ ดังนี้

สำหรับความท้าทายจากภาคประชาชน หากรัฐได้ออกมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขเพื่อจัดระเบียบให้ผู้เลี้ยงสุนัขมีความรับผิดชอบต่อสังคม อาจก่อให้เกิดกระแสเกลียดและไม่ยอมรับจากกลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขได้ หากรัฐไม่ได้มีการชี้แจงว่าจำนวนเงินที่ได้จากการจัดเก็บภาษีจะนำไปใช้ทำอะไรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์เพื่อสังคม ทำให้ประชาชนไม่อาจเห็นถึงผลประโยชน์ในระยะยาวที่จะได้รับ หากจะต้องจ่ายชำระภาษีในส่วนนี้ว่าจะช่วยให้เจ้าของสุนัขตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขและแก้ไขปัญหาสังคมในแง่ของความปลอดภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างไร และหากไม่มีการระบุที่มาของจำนวนเงินภาษีที่จัดเก็บว่ามีการอ้างอิงจากฐานข้อมูลใด อาจก่อให้เกิดข้อถกเถียงว่าจำนวนเงินภาษีมีความเหมาะสมหรือไม่ ดังนั้น มาตรการทางภาษี อาจจะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร และไม่สามารถจูงใจให้ประชาชนผู้เลี้ยงสุนัขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับความท้าทายจากภาครัฐ การที่ภาครัฐนำมาตรการทางภาษีมาปรับใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้เลี้ยงสุนัขและเป็นการจำกัดการเลี้ยงสุนัข อาจมีผลทำให้จำนวนเงินภาษีที่ภาครัฐจะจัดเก็บได้ลดลง เนื่องจากก่อให้เกิดภาระแก่ภาคประชาชน และอาจก่อให้เกิดปัญหาการทอดทิ้งสุนัขเพราะแบกรับภาระค่าใช้จ่ายไม่ไหว จึงถือเป็นต้นทุนของรัฐที่จะต้องจัดการดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งและแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าจากการรวมกลุ่มของสุนัขจรจัดที่อาจเกิดขึ้น ทำให้รัฐต้องมีค่าใช้จ่ายอีกมากในการจัดหาอุปกรณ์เวชภัณฑ์ทางการแพทย์และการให้บริการวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแก่ผู้ติดเชื้อ จึงถือเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งของภาครัฐ ดังนั้น รัฐควรจูงใจให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ในระยะยาวที่จะได้รับจากมาตรการทางภาษี โดยอาจมีมาตรการอื่น เช่น การให้ลดหย่อนภาษีเงินได้สำหรับค่าใช้จ่ายประกันภัยความรับผิดชอบอันเกิดจากสุนัข หรือจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับสุนัขเพื่อนำสุนัขมาเดินหรือวิ่งออกกำลังกายได้ หรือการจัดให้มีถุงเก็บมูลสัตว์ตามที่สาธารณะ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนยอมรับการนำมาตรการทางภาษีการเลี้ยงสุนัขมาบังคับใช้ และกระตุ้นให้ผู้เลี้ยงสุนัขมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

4. ควรจูงใจด้วยเงินรางวัลเพื่อให้เจ้าของสุนัขนำสุนัขมาจดทะเบียน

เนื่องจากเจ้าของสุนัขอาจเลี้ยงภาษีโดยการไม่นำสุนัขมาจดทะเบียนเพื่อเสียภาษี จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาสุนัขนอกระบบ โดยเฉพาะสุนัขที่เพิ่งเกิดใหม่ ทำให้ยากแก่การระบุตัวตนหากเจ้าของไม่นำมาจดทะเบียน จึงถือเป็นอุปสรรคใหญ่ของภาครัฐ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่ามาตรการจัดเก็บภาษีสุนัขจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของภาคประชาชน นอกจากภาครัฐจะกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดแก่เจ้าของสุนัขที่ไม่นำสุนัขมาขึ้นทะเบียนเพื่อเสียภาษีแล้ว ควรมีการเพิ่มแรงจูงใจด้วยเงินรางวัลเพื่อให้ประชาชนสามารถแฉผู้ที่เลี้ยงสุนัขโดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

5. ควรนำสุนัขจรจัดเข้าระบบฐานข้อมูลจดทะเบียนสุนัขในประเทศไทย

เนื่องจากในปัจจุบัน ประเทศไทยมีสุนัขจรจัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถพบเจอได้ตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น วัด ตลาด สถานที่ชุมชน ตามท้องถนน เป็นต้น ดังนั้น ก่อนที่จะบังคับใช้มาตรการภาษีการเลี้ยงสุนัข รัฐควรสำรวจประชากรสุนัขจรจัดในแต่ละท้องถิ่นของประเทศไทย เพื่อดำเนินการฝังไมโครชิพและจดทะเบียนสุนัขไว้ในระบบฐานข้อมูล และให้สุนัขจรจัดเหล่านี้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสถานสงเคราะห์สัตว์ในแต่ละท้องถิ่น เมื่อสุนัขจรจัดทั้งหมดเข้าระบบแล้ว จึงค่อยนำมาตราการภาษีมาบังคับใช้ โดยให้สิทธิลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีแก่ผู้ที่สนใจรับเลี้ยงสุนัขจรจัดที่อยู่ในระบบแล้ว ซึ่งจะช่วยลดปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศ อีกทั้งลดภาระค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องใช้ในการจัดสวัสดิภาพสัตว์

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อเสนอแนะข้างต้นจะได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจจะนำไปศึกษาต่อเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

ธวัช จารุศิริกุล, ข้อพิพาทคดีสัตว์เลี้ยง (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บัณฑิตอักษร, 2565)
ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563)

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย

PPTV Online, เจ้าของ “ใจแอนท์” เสียชีวิตแล้ว หลังถูกกีดเจ็บสาหัส [ออนไลน์], 16 เมษายน 2564. แหล่งที่มา:
<https://www.pptvhd36.com/news/อาชญากรรม/145687>, [27 สิงหาคม 2565]

เดลินิวส์, หมาคูพิตเด็ก3ขวบดับ เจ้าของโบายพวกจรจัด [ออนไลน์], 18 ธันวาคม 2562. แหล่งที่มา:
<https://www.dailynews.co.th/regional/747621>, [27 สิงหาคม 2565]

ไทยรัฐออนไลน์, สุนัขวิ่งชนหญิงล้มขาหัก เจ้าของเสียงรับโทษ [ออนไลน์], 8 มกราคม 2563. แหล่งที่มา:
<https://www.thairath.co.th/clip/387715>, [27 สิงหาคม 2565]

MGR Online, อีกแล้ว! สุนัขพันธุ์พิตบูลคลุ้มคลั่งหลุดโซ่ กัดเจ้าของแผลเหวอะหวะ ต้องเรียก จนท. ยิงยาสลบก่อน
เอาเข้ากรง [ออนไลน์], 5 พฤษภาคม 2561, แหล่งที่มา:
<https://mgronline.com/south/detail/9610000044396>, [21 ตุลาคม 2565]

เทศบาลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี, เสียงหมาเห่าสร้างความรำคาญ [ออนไลน์], 17 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา:
<http://www.bangsrimuang.go.th/board/topic/1500>, [1 ธันวาคม 2565]

กองกฎหมาย กรมอนามัย, คำวินิจฉัยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่ 16/2564 ตาม พระราชบัญญัติการ
สาธารณสุข พ.ศ. 2535 [ออนไลน์], 9 กุมภาพันธ์ 2564, แหล่งที่มา:
<https://laws.anamai.moph.go.th/th/appeal-decision/>, [1 ธันวาคม 2565]

กองกฎหมาย กรมอนามัย, บันทึกการตอบข้อ -หารือกรมอนามัย เรื่อง แนวทางการพิจารณาเหตุรำคาญจากการ
เลี้ยงสุนัข [ออนไลน์], แหล่งที่มา:
<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER17/DRAWER002/GENERAL/DATA0004/00004543.PDF>, [1 ธันวาคม 2565]

PPTV HD36, เก็บภาษีสัตว์เลี้ยงเรื่องใหม่ของไทย เรื่องเก่าในต่างประเทศ [ออนไลน์], 11 ตุลาคม 2561, แหล่งที่มา:
<https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/90966>, [30 ตุลาคม 2565]

BBC News ไทย, ขึ้นทะเบียนหมา-แมว : ผู้เลี้ยงขอความชัดเจนจากรัฐบาลเรื่องแผนช่วยเหลือสัตว์ กรมปศุสัตว์ชี้
เป็นก้าวแรกแก้ปัญหาสัตว์จรจัด [ออนไลน์], 11 ตุลาคม 2561, แหล่งที่มา:
<https://www.bbc.com/thai/thailand-45823462>, [30 ตุลาคม 2565]

Thai PBS, เก็บภาษีเลี้ยงหมา-แมว ใครเห็นด้วย? [ออนไลน์], 19 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา:
<https://www.thaipbs.or.th/news/content/271102>, [30 ตุลาคม 2565]

ไทยรัฐออนไลน์, ร้องเลี้ยงหมาพิตบูล หลุดโซ่กัดพระขณะบิณฑบาต ล้มกลิ้งบาดเจ็บ [ออนไลน์], 4 มกราคม 2565,
แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/local/central/2279505>, [6 มกราคม 2565]

- ข่าว 8, หมาพิทบูลเกือบ 10 ตัว รุมขย้ำพระสงฆ์ขณะเดินบิณฑบาตร [ออนไลน์], 16 พฤษภาคม 2561. แหล่งที่มา: https://www.thaich8.com/news_detail/65740, [6 มกราคม 2565]
- Jojo House Dog Master, เข้าใจปัญหา และ วิธีรับมือ เมื่อสุนัขมีพฤติกรรมก้าวร้าว กัดเจ้าของ! [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.jojohouse.com/ปัญหาสุนัขกัดเจ้าของ/>, [23 พฤศจิกายน 2565]
- เรื่องเล่าเช้านี้, สุดทึ่ง! ‘หนูเหม่อม’ โรซันโรงพัก หมาเพื่อนบ้านเห่ายามวิกาลบั่นทอนสุขภาพ ต้องพึ่งยานอนหลับตลอด 6 ปี [ออนไลน์], 22 มกราคม 2564, แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=YOUhGWUv42g>, [22 กันยายน 2565]
- ชวลิต ตนกฤตยาพงศ์, โรคพิษสุนัขบ้า ติดเชื้ออาจถึงตายได้! [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.sikarin.com/health/โรคพิษสุนัขบ้า-ติดเชื้อ>, [18 กันยายน 2565]
- ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า, สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.thairabies.net/trn/prototype/SCRpt0101>, [18 กันยายน 2565]
- กรมควบคุมโรค, เลปโตสไปโรซิส (Leptospirosis) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://ddc.moph.go.th/disease_detail.php?d=16, [20 กันยายน 2565]
- นพพร อภิวัฒนากุล ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, โรคติดเชื้อที่พบบ่อย จากสัตว์เลี้ยง [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.rama.mahidol.ac.th/th/knowledge_awareness_health/03jan2020-1407, [20 กันยายน 2565]
- ร้านเพ็ทช็อป ครบวงจร, ปัญหาพฤติกรรมการขบถาย [ออนไลน์], 29 สิงหาคม 2560, แหล่งที่มา: <https://www.yespetshop.com/th/articles/97587-ปัญหาพฤติกรรมการขบถาย>, [24 กันยายน 2565]
- กองกฎหมาย กรมอนามัย, คำวินิจฉัยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่ 20/2564 ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 [ออนไลน์], 11 กุมภาพันธ์ 2564, แหล่งที่มา: <https://laws.anamai.moph.go.th/th/appeal-decision/>, [29 กันยายน 2565]
- Office Mate, อยากเลี้ยงสุนัขตัวแรก ต้องเตรียมค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง? [ออนไลน์], 16 กันยายน 2564, แหล่งที่มา: <https://www.ofm.co.th/blog/expenses-for-a-new-dog/>, [18 ธันวาคม 2565]
- ลงทุนแมน, ต้นทุนของการถูกหมากัด [ออนไลน์], 23 มีนาคม 2561, แหล่งที่มา: <https://www.longtunman.com/4951>, [29 กันยายน 2565]
- สำนักงานเขตสุขภาพที่ 8, ประมาณการค่าใช้จ่าย IMMUNOGLOBULIN AI (เฉพาะราคาต้นทุนไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่น), แหล่งที่มา: https://r8way.moph.go.th/r8wayadmin/page/uploads_file/20190320103135_ส่งสำเนาหนังสือประกันสังคม%20แก้ไขเบิกจ่ายเงินทดแทนโรคพิษสุนัขบ้าของกระทรวง.pdf, [29 กันยายน 2565]
- กรมควบคุมโรคและกรมปศุสัตว์, แผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทยภายใน พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://r36.ddc.moph.go.th/r36/uploads/document/55065373783f1.pdf>, [30 กันยายน 2565]

กระทรวงการต่างประเทศ, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี [ออนไลน์], 17 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา:

<https://www.mfa.go.th/th/content/5d5bcc2215e39c306000a245?cate=5d5bcb4e15e39c3060006870>, [17 ตุลาคม 2565]

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน แปลจาก The Basic Law of the Federal Republic of Germany (revised edition : 31 December 1961) by German Information Center 410 Park Avenue, New York 22, New York [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/give-take/content_cons57/NALT-con2557-basiclawofgermany.pdf, มาตรา 105 ข้อ 2 (1), [15 พฤศจิกายน 2565]

ศิริชนก วิริยเกื้อกุล, สิทธิสตรี [ออนไลน์], 19 มีนาคม 2549, แหล่งที่มา:

<https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2559-03/NALT-radioscript-rr2559-mar4.pdf>, [18 กันยายน 2565]

คมชัดลึก, นำสุนัขออกมาเดินที่สาธารณะสร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน [ออนไลน์], 20 สิงหาคม 2561,

แหล่งที่มา: <https://www.komchadluek.net/kom-lifestyle/339907>, [18 พฤศจิกายน 2565]

สยามรัฐ, ภาพชุด สุนัขพันธุ์บางแก้วไล่กัดฝรั่ง เมืองผู้ดี เจ้าของไม่รับผิดชอบแจ้ง ตร.ดำเนินคดี [ออนไลน์], 5

กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://siamrath.co.th/n/319939>, [18 พฤศจิกายน 2565]

กฎหมายไทย

พระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2547

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548

ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6088/2559

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 151/2505

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 764/2556

วิทยานิพนธ์

ณัฐสิริ แฉล้มวงศ์, “แรงจูงใจที่มีต่อการเลี้ยงสุนัขเพื่อนันทนาการของประชาชนในกรุงเทพมหานคร”, (ปริญญา
นิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2552)

ศรัณยู ภักดิ์วิงษ์, “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี”, (การค้นคว้า
อิสระ ปริญญาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับบัณฑิตบริหาร คณะ
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560)

สัจจะ คงรักษาสุวรรณ, “การกำหนดมาตรการลดหย่อนภาษีแก้ไขปัญหาสัตว์เลี้ยงที่ถูกทอดทิ้งในประเทศไทย”,
(เอกัตศึกษาหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร ภาควิชา
นิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553)

บทความ

มานพ ประवालลัญฉกร, กฎหมายว่าด้วยการขึ้นทะเบียนและเสียภาษีสุนัข (The Law on Registration and
Taxation of Dogs), มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปี 2561

ภารดี พิพัฒน์กาญจน์, ชัชวาล ใจซื่อกุล และขวัญรัฐ ส่วนพงษ์, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสุนัขและผู้เลี้ยง
, การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 23 มิถุนายน 2559
พงษ์ธวัฒน์ บุญพิทักษ์, สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2560

อนันต์ อริยะชัยพาณิชย์, “หลักนิติธรรม” เรื่อง มุมมองหลักนิติธรรมในสังคมไทย (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ 2 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ)

แหล่งข้อมูลจากหน่วยงานราชการ

สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์, ค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานกรมปศุสัตว์ต้องใช้ในการฉีดทะเบียน
หรือฝังไมโครชิป, จัดซื้อค้ายาค่าวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และค่าทำหมันให้แก่สุนัขในประเทศไทย
สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์, ข้อมูลทางสถิติการสำรวจประชากรสุนัขในประเทศไทย (ข้อมูล
ณ วันที่ 7 ตุลาคม 2565)

แหล่งข้อมูลต่างประเทศ

Hamburg.de, Hamburger Statistik gem. § 26 Hundegesetz (HundeG) über Beißvorfälle im Jahr 2021
(สถิติของฮัมบูร์กตาม § 26 Dogs Act (HundeG) เกี่ยวกับเหตุการณ์กัดในปี 2564) [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

- <https://www.hamburg.de/contentblob/15859338/4c987b422f12955c1b28e83996bbb700/data/hundegesetz-statistik-2021.pdf>, [19 ธันวาคม 2565]
- Lynn Festa, Person, Animal, Thing: The 1796 Dog Tax and the Right to Superfluous Things [ออนไลน์], Rutgers University, แหล่งที่มา: <https://english.rutgers.edu/images/documents/faculty/festa-ja-2009.pdf>, [1 ธันวาคม 2565]
- Amsterdam Hangout, Do I Have To Pay A Dog Tax In The Netherlands? [ออนไลน์], 29 สิงหาคม 2562, แหล่งที่มา: <https://amsterdamhangout.com/do-i-have-to-pay-a-dog-tax-in-the-netherlands/>, [1 ธันวาคม 2565]
- NL Times, Thirty Dutch municipalities scrap dog tax [ออนไลน์], 27 มีนาคม 2562, แหล่งที่มา: <https://nltimes.nl/2019/03/27/thirty-dutch-municipalities-scrap-dog-tax>, [1 ธันวาคม 2565]
- The Local.de, Why did Berlin dog owners pay over €11 million in ‘dog tax’ last year? [ออนไลน์], 2 พฤศจิกายน 2561, แหล่งที่มา: <https://www.thelocal.de/20171102/why-did-berlin-dog-owners-pay-over-11-million-in-dog-tax-last-year/>, [1 ธันวาคม 2565]
- Dogstyler, German dog tax – FAQ [ออนไลน์], 16 เมษายน 2564, แหล่งที่มา: <https://dogstyler-shop.de/en/magazine/knowledge/german-dog-tax-faq>, [19 ธันวาคม 2565]
- Luko, What’s the purpose of the dog tax? [ออนไลน์], 19 กรกฎาคม 2565, แหล่งที่มา: <https://de.luko.eu/en/advice/guide/dog-tax-registering/>, [30 ตุลาคม 2565]
- The Local, Hundesteuer: Germany collects record amount of dog tax [ออนไลน์], 6 กันยายน 2565, แหล่งที่มา: <https://www.thelocal.de/20220906/hundesteuer-germany-collects-record-amount-of-dog-tax/>, [2 พฤศจิกายน 2565]
- ServicePortal Berlin, Hundehaltung - Hund steuerlich anmelden (การจดทะเบียนสุนัขเพื่อวัตถุประสงค์การเก็บภาษี) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://service.berlin.de/dienstleistung/121494/>, [6 พฤศจิกายน 2565]
- All About Berlin, What is a Hundesteuermarke? [ออนไลน์], 30 เมษายน 2565, แหล่งที่มา: <https://allaboutberlin.com/glossary/%EF%BB%BFHundesteuermarke>, [9 พฤศจิกายน 2565]
- Hamburg.de, Dog tax, information and jurisdiction according to tax number [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.hamburg.com/publicservice/info/11940494/n0/>, [8 พฤศจิกายน 2565]
- Das Veterinärmedizinische Zentrum Berlin, Transponder bei Haustieren: Was ist das überhaupt? (ช่องรับส่งผ่านสัญญาณในสัตว์เลี้ยง: มันคืออะไรกันแน่?) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.vetzentrum-berlin.de/transponder-bei-haustieren-was-ist-das-ueberhaupt/>, [6 พฤศจิกายน 2565]
- Service Portal Berlin, Hundehaltung - Hund steuerlich anmelden (การควบคุมการเลี้ยงสุนัข – การจดทะเบียนสุนัขเพื่อวัตถุประสงค์การเก็บภาษี) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://service.berlin.de/dienstleistung/121494/>, [6 พฤศจิกายน 2565]

Berlin.de Newsletter, FAQ Dog Law [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://www.berlin.de/sen/verbraucherschutz/aufgaben/tierschutz/hundehaltung/artikel.998324.php>, [5 พฤศจิกายน 2565],

Hamburg Welcome Portal, Entry with pets [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://www.hamburg.com/welcome/entry-residence/general-regulations/12777234/pets/>, [5 พฤศจิกายน 2565]

Berlin.de Newsletter, Do I need to pick up my dog's poop? [ออนไลน์], 31 มีนาคม 2565, แหล่งที่มา:

<https://www.berlin.de/en/tourism/travel-information/2154324-2862820-dogs-in-berlin.en.html>, [6 พฤศจิกายน 2565]

Bußgeldkatalog 2022, Wenn Hundekot liegen gelassen wird (เมื่อมูลหมาถูกทิ้ง) [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://www.bussgeldkatalog.org/umwelt-hundekot/#:~:text=Hundehaufen%20werden%20dabei%20als%20Abfall,zu%20höheren%200Bußgeldern%20führen%20kann.,> [6 พฤศจิกายน 2565]

Service Portal Berlin, Gefährlicher Hund (สุนัขอันตราย) [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://service.berlin.de/dienstleistung/326263/>, [6 พฤศจิกายน 2565]

Berlin.de Newsletter, Dogs in Berlin [ออนไลน์], 31 มีนาคม 2565, แหล่งที่มา:

<https://www.berlin.de/en/tourism/travel-information/2154324-2862820-dogs-in-berlin.en.html>, [5 พฤศจิกายน 2565]

Bussgeldrechner.org, Hundebiss: Wann wird Schmerzensgeld gezahlt? (สุนัขกัด: เมื่อไหร่จะจ่ายค่าชดเชยความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมาน?) [ออนไลน์], 2 พฤศจิกายน 2565, แหล่งที่มา:

<https://www.bussgeldrechner.org/unfall/hundebiss-schmerzensgeld.html?highlight=%22hunde%22>, [8 พฤศจิกายน 2565]

กฎหมายต่างประเทศ

Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001.

Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg, 24 January 1995.

Gesetz über das Halten und Führen von Hunden in Berlin (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในกรุงเบอร์ลิน), 7 July 2016.

Hamburgisches Gesetz über das Halten und Führen von Hunden (กฎหมายว่าด้วยการดูแลและควบคุมสุนัขในเมืองฮัมบูร์ก), 26 January 2006.

รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน แปลจาก The Basic Law of the Federal Republic of Germany (revised edition : 31 December 1961) by German Information Center 410 Park Avenue, New York 22, New York

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

Hundesteuergesetz (กฎหมายภาษีสุนัข), Berlin, 10 October 2001.

juris-Abkürzung:	HuStG BE
Ausfertigungsdatum:	10.10.2001
Gültig ab:	01.01.2002
Dokumenttyp:	Gesetz
Quelle:	
Fundstelle:	GVBl. 2001, 539
Gliederungs-Nr:	612-3

Hundesteuergesetz
Vom 10. Oktober 2001

Zum 07.11.2022 aktuellste verfügbare Fassung der Gesamtausgabe

Stand: letzte berücksichtigte Änderung: zuletzt geändert durch Gesetz vom 30.09.2021 (GVBl. S. 1194)

Nichtamtliches Inhaltsverzeichnis

Titel	Gültig ab
Hundesteuergesetz vom 10. Oktober 2001	01.01.2002
Eingangsformel	01.01.2002
§ 1 - Steuererhebung und Steuergegenstand	01.01.2002
§ 2 - Steuerschuldner	01.01.2002
§ 3 - Erhebungszeitraum	01.01.2002
§ 4 - Steuersatz	01.01.2002
§ 5 - Steuerbefreiungen	01.01.2022
§ 6 - Steuerfestsetzung	01.01.2002
§ 7 - Fälligkeit der Steuer	01.01.2002
§ 8 - Melde- und Anzeigepflichten	01.01.2002
§ 9 - Steuermarke	01.01.2002
§ 10 - Auskunftserteilung	01.01.2002
§ 11 - Inkrafttreten	01.01.2002

Das Abgeordnetenhaus hat das folgende Gesetz beschlossen:

§ 1
Steuererhebung und Steuergegenstand

(1) Das Land Berlin erhebt eine Hundesteuer als örtliche Aufwandsteuer nach den Vorschriften dieses Gesetzes.

(2) Der Besteuerung unterliegt das Halten von Hunden zu Zwecken der privaten Lebensführung im Land Berlin.

§ 2 Steuerschuldner

(1) Steuerschuldner ist der Halter des Hundes.

(2) Halter eines Hundes ist, wer einen Hund in seinem Haushalt aufgenommen hat.

§ 3 Erhebungszeitraum

(1) Die Hundesteuer ist eine Jahressteuer. Erhebungszeitraum ist das Kalenderjahr.

(2) Hat die Steuerpflicht nicht während des gesamten Erhebungszeitraums bestanden, so ermäßigt sich die Steuer auf so viele Zwölftel, wie die Steuerpflicht volle oder angefangene Kalendermonate bestanden hat.

§ 4 Steuersatz

Die Steuer beträgt für den ersten Hund 120 € und für jeden weiteren Hund 180 €.

§ 5 Steuerbefreiungen

(1) Steuerbefreiung ist auf Antrag zu gewähren für das Halten von

1. Blindenführhunden,
2. Hunden, die ausschließlich und notwendig dem Schutz und der Hilfe blinder, tauber oder sonst hilfloser Personen dienen,
3. Hunden, die in der Ausbildung zu Sanitäts-, Rettungs- oder Blindenführhunden stehen,
4. Hunden, welche die Prüfung für Sanitäts- oder Rettungshunde bestanden haben und für den Schutz der Zivilbevölkerung zur Verfügung stehen,
5. Hunden, die aus Tierheimen, Tierasylen und ähnlichen Einrichtungen des Tierschutzes in den Haushalt aufgenommen werden, insoweit jedoch nur für fünf Jahre,
6. von einem Hund, solange und soweit der Halter im Zeitpunkt der Antragstellung Leistungen zur Sicherung des Lebensunterhalts nach dem Zweiten Buch Sozialgesetzbuch, Hilfen zum Lebensunterhalt nach dem Dritten Kapitel des Zwölften Buches Sozialgesetzbuch, Leistungen der Grundsicherung im Alter und bei Erwerbsminderung nach dem Vierten Kapitel des Zwölften Buches Sozialgesetzbuch, Renten nach dem Zweiten Abschnitt des Zweiten Kapitels des Sechsten Buches Sozialgesetzbuch oder Leistungen nach dem Asylbewerberleistungsgesetz bezieht.

(2) Die Steuerbefreiung wird ab Antragstellung gewährt. Der Antrag auf Gewährung der Steuerbefreiung ist schriftlich oder elektronisch zu stellen.

§ 6 Steuerfestsetzung

(1) Die Steuer wird für ein Kalenderjahr festgesetzt.

(2) Der vom Finanzamt erteilte Steuerbescheid ist vorbehaltlich des Absatzes 3 auch für künftige Erhebungszeiträume wirksam.

(3) Ein neuer Bescheid ist zu erteilen, wenn sich die Höhe der Steuer ändert, die Voraussetzungen für eine Steuerbefreiung weggefallen sind oder die Steuerpflicht endet.

§ 7 Fälligkeit der Steuer

(1) Die erstmals festgesetzte Steuer wird einen Monat nach Bekanntgabe des Bescheids fällig.

(2) Die Steuer für nachfolgende Erhebungszeiträume (§ 6 Abs. 2) wird vierteljährlich am 5. März, 5. Juni, 5. September und 5. Dezember mit einem Viertel des Jahresbetrags fällig. Die Steuer kann für das ganze Jahr im Voraus entrichtet werden.

§ 8 Melde- und Anzeigepflichten

(1) Wer einen Hund hält, hat dieses binnen eines Monats nach Aufnahme in den Haushalt dem Finanzamt anzuzeigen (Anmeldung). Wird ein Hund erworben, so sind der Name und die Anschrift des bisherigen Halters dem Finanzamt anzuzeigen.

(2) Wird der Hund abgegeben oder ist der Hund abhanden gekommen oder verstorben, so ist dies binnen eines Monats dem Finanzamt anzuzeigen (Abmeldung). Wird der Hund abgegeben, so sind der Name und die Anschrift des Empfängers dem Finanzamt mitzuteilen.

§ 9 Steuermarke

(1) Der Halter erhält nach der Anmeldung für jeden Hund eine Steuermarke. Nach Ablauf des auf der Steuermarke angegebenen Zeitraums wird vom Finanzamt eine neue Steuermarke ausgegeben.

(2) Wer einen Hund außerhalb geschlossener Räume oder umfriedeter Grundstücke führt, ist verpflichtet, die Steuermarke am Hund zu befestigen.

(3) Mit der Abmeldung des Hundes ist die gültige Steuermarke zurückzugeben.

§ 10 Auskunftserteilung

Das Finanzamt ist berechtigt, den Ordnungsbehörden und der Polizei Auskunft über den Namen und die Anschrift eines Hundehalters zu geben, soweit dies zur Erfüllung ordnungsbehördlicher oder polizeilicher Aufgaben erforderlich ist.

§ 11

Inkrafttreten

Dieses Gesetz tritt am 1. Januar 2002 in Kraft. Gleichzeitig treten

1. das Hundesteuergesetz vom 31. März 1939 (GVBl. Sb. III 612-3), zuletzt geändert durch Artikel VI des Gesetzes vom 12. März 1997 (GVBl. S. 69), und
2. die Verordnung über die Ermäßigung der Hundesteuer vom 29. Februar 1972 (GVBl. S. 704)

außer Kraft.

Das vorstehende Gesetz wird hiermit verkündet.

Der Regierende Bürgermeister

Klaus Wowereit

ภาคผนวก ข.

Hundesteuergesetz in der Fassung (กฎหมายภาษีสุนัขฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), Hamburg,

24 January 1995.

juris-Abkürzung: HuStG HA 1995
Ausfertigungsdatum: 24.01.1995
Textnachweis ab: 01.01.2004
Dokumenttyp: Gesetz
Quelle:

Fundstelle: HmbBL I 61-k 1995,
Gliederungs-Nr: 612-1

Hundesteuergesetz
in der Fassung vom 24. Januar 1995

Zum 07.11.2022 aktuellste verfügbare Fassung der Gesamtausgabe

Stand: letzte berücksichtigte Änderung: §§ 2, 11, 21 geändert, §§ 16 und 17 aufgehoben durch Artikel 1 des Gesetzes vom 18. Dezember 2020 (HmbGVBl. S. 704)

Nichtamtliches Inhaltsverzeichnis

Titel	Gültig ab
Hundesteuergesetz in der Fassung vom 24. Januar 1995	01.01.2004
ABSCHNITT I - Allgemeine Vorschriften	01.01.2004
§ 1 - Steuergegenstand	01.01.2004
§ 2 - Steuerpflicht; Haftung	01.01.2021
ABSCHNITT II - Beginn und Ende der Steuerpflicht	01.01.2004
§ 3 - Grundsatz	01.01.2004
§ 4 - Neu erworbene oder eingeführte Hunde	01.01.2004
§ 5 - Zugelaufene oder gefundene Hunde	01.01.2004
ABSCHNITT III - Steuer und Steuervergünstigungen	01.01.2004
§ 6 - Steuersatz	01.01.2009
§ 7 - Steuerbefreiungen	01.01.2009
§ 8 - Zwingersteuer	01.01.2004
§ 9 - Steuerermäßigung für Hundehändler	01.01.2004
§ 9 a - Steuerermäßigung für Hunde aus einem Tierheim	01.01.2009
§ 10 - Beginn und Ende der Steuervergünstigungen	01.01.2004
§ 11 - Steuererlass aus Billigkeitsgründen	01.01.2021
ABSCHNITT V - Entrichtung der Steuer	01.01.2004
§ 12 - Fälligkeit	01.01.2004
§ 13 - Anrechnung	01.01.2004

Titel	Gültig ab
§ 14 - Vorübergehend gehaltene Hunde	01.01.2004
ABSCHNITT VI - Sicherung und Überwachung der Steuer	01.01.2004
§ 15 - An- und Abmeldung	01.01.2004
§ 16 - (aufgehoben)	01.01.2021
§ 17 - (aufgehoben)	01.01.2021
ABSCHNITT VII - Sonstige Bestimmungen	01.01.2004
§ 18 - Hundebestandsaufnahmen	01.01.2004
§ 19 - Auskunfts- und Mitteilungspflicht	18.02.2006
§ 20 - Auskunftsrecht	01.01.2004
§ 21 - Ordnungswidrigkeiten	01.01.2021

ABSCHNITT I Allgemeine Vorschriften

§ 1 Steuergegenstand

Für das Halten von Hunden in der Freien und Hansestadt Hamburg wird eine Steuer nach den Vorschriften dieses Gesetzes erhoben.

§ 2 Steuerpflicht; Haftung

(1) ¹Steuerpflichtig ist der Halter des Hundes. ²Hundehalter ist, wer einen Hund in seinem Haushalt oder Wirtschaftsbetrieb aufgenommen hat. ³Neben dem Halter haften der Eigentümer des Hundes sowie der mittelbare und unmittelbare Besitzer als Gesamtschuldner für die Steuer.

(2) Als Halter des Hundes gilt nicht, wer einen Hund nicht länger als zwei Monate in Pflege oder Verwahrung genommen hat oder zum Anlernen hält, wenn er den Nachweis führt, dass der Halter des Hundes für diese Zeit in der Bundesrepublik Deutschland Hundesteuer oder einer der Hamburger Hundesteuer entsprechenden Steuer im Gebiet eines Mitgliedstaates der Europäischen Union oder in einem anderen Vertragsstaat des Abkommens über den Europäischen Wirtschaftsraum entrichtet hat oder von der Entrichtung der Steuer befreit ist.

(3) Halten mehrere Personen gemeinschaftlich einen oder mehrere Hunde, so gelten sie als Gesamtschuldner.

ABSCHNITT II Beginn und Ende der Steuerpflicht

§ 3 Grundsatz

¹Die Steuerpflicht beginnt nach Ablauf des Monats, in dem der Hund das Alter von drei Monaten erreicht hat. ²Sie erlischt mit Ablauf des Monats, in dem der Hund abgeschafft, abhanden gekommen oder gestorben ist.

§ 4

Neu erworbene oder eingeführte Hunde

Die Steuerpflicht für neu erworbene oder aus einem anderen Ort eingeführte, über drei Monate alte Hunde beginnt nach Ablauf des Monats des Erwerbs oder der Einführung.

§ 5

Zugelaufene oder gefundene Hunde

¹Für zugelaufene oder gefundene, über drei Monate alte Hunde beginnt die Steuerpflicht nach Ablauf des Monats, in dem der Hund zugelaufen ist oder der Finder den Hund an sich genommen hat. ²Wird der Hund innerhalb zweier Wochen nach Beginn der Steuerpflicht an den Empfangsberechtigten zurückgegeben oder an das Fundbüro abgeliefert, so wird die Steuer nicht erhoben.

ABSCHNITT III

Steuer und Steuervergünstigungen

§ 6

Steuersatz

¹Die Regelsteuer beträgt für jeden Hund 90 Euro im Kalenderjahr. ²Für das Halten von gefährlichen Hunden im Sinne des § 2 Absätze 1 bis 3 des Hundegesetzes vom 26. Januar 2006 (HmbGVBl. S. 37), geändert am 16. Dezember 2008 (HmbGVBl. S. 434), in der jeweils geltenden Fassung beträgt der Steuersatz 600 Euro. ³Satz 2 gilt nicht für gefährliche Hunde im Sinne des § 2 Absatz 1 des Hundegesetzes, die aus einem Tierheim im Sinne des § 9 a Satz 2 erworben werden, sofern es sich um auf dem Gebiet der Freien und Hansestadt Hamburg gefundene Hunde oder um Hunde handelt, die auf Veranlassung der Freien und Hansestadt Hamburg im Tierheim untergebracht worden sind.

§ 7

Steuerbefreiungen

(1) Steuerbefreiung wird auf Antrag gewährt, für

1. Hunde, die von Behörden für den öffentlichen Dienst benötigt werden (zum Beispiel Polizeihunde),
2. Hunde, die von Verwaltungsangehörigen im Interesse des Dienstes zu ihrem Schutz oder zu Wachzwecken benötigt werden,
3. Hunde, die von anerkannten wissenschaftlichen Instituten ausschließlich zu wissenschaftlichen Zwecken benötigt werden,
4. Führ-, Begleit- und Wachhunde für Schwerbeschädigte,
5. Führ-, Begleit- und Wachhunde für Blinde, Schwerhörige dritten Grades und hilflose Personen, soweit sie nicht bereits unter Nummer 4 fallen. Voraussetzung ist, dass die Steuerbehörde das

Halten des Hundes als notwendig anerkennt. In Zweifelsfällen kann sie ein amtsärztliches Gutachten anfordern,

6. Hunde von Ausländern, denen nach völkerrechtlichen Grundsätzen oder Staatsverträgen Steuerfreiheit zusteht,
7. Hunde, die an Bord von Schiffen gehalten werden und den dem öffentlichen Verkehr dienenden Grund nicht betreten,
8. Hunde, die von Artisten und Schaustellern nachweisbar für die Berufsarbeit benötigt werden,
9. Hunde, die sich in einem anerkannten Institut zur Ausbildung für die unter den Nummern 4 und 5 genannten Zwecke befinden,
10. Hunde, die eine Rettungshundeprüfung mit Erfolg abgelegt haben und mit ihren Führern, die in einer Einheit oder Einrichtung des Zivilschutzes oder Katastrophenschutzes mitwirken, jederzeit für Einsätze zur Verfügung stehen.

(2) Für gefährliche Hunde im Sinne von § 6 Satz 2 wird keine Steuerbefreiung gewährt.

§ 8

Zwingersteuer

¹Werden mehr als zwei Zuchthunde gehalten, die in das Zucht- oder Stammbuch eines von der Steuerbehörde anerkannten Verbandes oder Vereins eingetragen sind, so sind der dritte und die weiteren Zuchthunde auf Antrag steuerfrei, wenn mindestens eine Hündin zu Zuchtzwecken gehalten wird.

²Dies gilt nicht für das Züchten von gefährlichen Hunden im Sinne von § 6 Absatz 2.

§ 9

Steuerermäßigung für Hundehändler

¹Personen, die gewerbsmäßig mit Hunden handeln und dieses Gewerbe angemeldet haben, haben von den für gewerbliche Zwecke gehaltenen Hunden auf Antrag nur zwei Hunde nach dem Steuersatz des § 6 zu versteuern; weitere Hunde, die sie weniger als sechs Monate im Besitz haben, sind steuerfrei.

²Dies gilt nicht für den Handel mit gefährlichen Hunden im Sinne von § 6 Absatz 2.

§ 9 a

Steuerermäßigung für Hunde aus einem Tierheim

¹Die Steuer ist für einen Hund, der aus einem Hamburger Tierheim erworben wird, auf Antrag für die ersten zwölf Monate nach Beginn der Steuerpflicht auf 48 Euro zu ermäßigen, wenn mit der Anmeldung des Hundes eine Bescheinigung des Tierheimes vorgelegt wird, dass es sich bei dem abgegebenen Hund nach den im Abgabezeitpunkt dort vorhandenen Kenntnissen nicht um einen gefährlichen Hund im Sinne von § 6 Satz 2 handelt. ²Tierheime in diesem Sinne sind Einrichtungen, die auch oder ausschließlich die Aufgabe wahrnehmen, von Amts wegen unterzubringende Tiere aufzunehmen.

§ 10

Beginn und Ende der Steuervergünstigungen

(1) ¹Die Vergünstigungen werden vom Beginn des auf die Antragstellung folgenden Monats an gewährt. ²Sie erlöschen mit Ablauf des Monats, in dem die Voraussetzungen hierfür fortfallen. ³Der Fortfall der Voraussetzungen ist der Steuerbehörde binnen zwei Wochen anzuzeigen.

(2) Werden die im § 7 Nummer 7 für Schiffshunde vorgeschriebenen Beschränkungen nicht eingehalten, erlöschen die Vergünstigungen nicht, wenn durch Vorlage eines tierärztlichen Zeugnisses die Notwendigkeit ihrer vorübergehenden anderweitigen Unterbringung nachgewiesen oder glaubhaft gemacht wird, dass der Hundehalter oder die von ihm mit der Beaufsichtigung betrauten Personen die im Verkehr übliche Sorgfalt zur Innehaltung der Vorschriften angewandt haben.

§ 11

Steuererlass aus Billigkeitsgründen

(1) Die Steuerbehörde kann die Steuer im Einzelfall bei Vorliegen unbilliger Härten ganz oder teilweise erlassen, wenn in einem Haushalt oder Betrieb nicht mehr als ein Hund gehalten wird.

(2) Die Steuer ist auf Antrag für einen Hund ganz zu erlassen, wenn und solange dem Hundehalter Leistungen zur Sicherung des Lebensunterhalts nach dem Zweiten Buch Sozialgesetzbuch in der Fassung vom 13. Mai 2011 (BGBl. I S. 852, 2094), zuletzt geändert am 12. August 2020 (BGBl. I S. 1879, 1884), in der jeweils geltenden Fassung gewährt werden. Gleiches gilt, wenn Hilfe zum Lebensunterhalt oder Grundsicherung im Alter und bei Erwerbsminderung nach dem Zwölften Buch Sozialgesetzbuch vom 27. Dezember 2003 (BGBl. I S. 3022, 3023), zuletzt geändert am 12. August 2020 (BGBl. I S. 1879, 1884), in der jeweils geltenden Fassung gewährt wird. Den Nachweis hierüber hat der Hundehalter zu erbringen.

(3) ¹Die Steuer ist auf Antrag für einen Hund auf 24 Euro jährlich zu ermäßigen, wenn und solange das nach den Vorschriften des Zwölften Buches Sozialgesetzbuch ermittelte Einkommen des Hundehalters und der mit ihm in einem Haushalt lebenden Personen insgesamt die jeweils geltenden Regelsätze für die Hilfe zum Lebensunterhalt zuzüglich eines etwaigen Mehrbedarfs um nicht mehr als 25 vom Hundert übersteigt. ²Den Nachweis hierüber hat der Hundehalter zu erbringen.

(4) Die Steuer für gefährliche Hunde im Sinne von § 6 Absatz 2 ist vom Steuererlass nach Absatz 2 und von der Steuerermäßigung nach Absatz 3 ausgenommen.

ABSCHNITT V

Entrichtung der Steuer

§ 12

Fälligkeit

(1) ¹Die Steuer wird für das Kalenderjahr erhoben. ²Sie wird am 15. Februar und am 15. August mit je der Hälfte ihres Jahresbetrages fällig und ist ohne besondere Aufforderung zu entrichten.

(2) Beginnt die Steuerpflicht im Laufe eines Kalenderhalbjahres, so wird der erste Teilbetrag am 15. des Monats fällig, mit dem die Steuerpflicht begonnen hat.

(3) Ein schriftlicher Steuerbescheid ist nicht erforderlich.

§ 13

Anrechnung

Wer einen Hund erwirbt oder einführt, für den im Inland eine Steuer entrichtet ist, oder anstelle eines abgeschafften Hundes einen anderen erwirbt, kann gegen Vorlage der Steuerquittung die anteilige Anrechnung der bereits entrichteten Steuer verlangen.

§ 14

Vorübergehend gehaltene Hunde

(1) Die Steuer für von auswärts mitgebrachte Hunde ist auf Antrag gegen Rückgabe des Steuerzeichens zu erstatten, wenn der Halter seinen Wohnsitz nicht in Hamburg hat und der Hund nur vorübergehend bis zu 45 Tagen im Kalenderjahr in Hamburg gehalten wird.

(2) Das Gleiche gilt für einen zur Ausfuhr in das Ausland aus einem anderen Ort eingeführten Hund, wenn der Nachweis erbracht wird, dass dieser innerhalb 45 Tagen nach der Einfuhr in das Ausland ausgeführt worden ist.

(3) Hunde, für die im Inland bereits eine Steuer entrichtet worden ist und die sich vorübergehend - bis zu vier Monaten - nachweisbar zu Ausbildungszwecken in Hamburg befinden, sind auf Antrag steuerfrei.

ABSCHNITT VI

Sicherung und Überwachung der Steuer

§ 15

An- und Abmeldung

(1) ¹Jeder Hund ist innerhalb zweier Wochen, nachdem er erworben oder eingeführt ist, bei der Steuerbehörde anzumelden. ²Junghunde gelten mit Ablauf des dritten Lebensmonats als erworben. ³Zuge Laufene oder gefundene Hunde gelten als erworben, wenn sie nicht binnen einer Woche dem Eigentümer oder dem Fundbüro übergeben werden. ⁴Bei der Anmeldung sind Angaben über die Rassezugehörigkeit des Hundes und die Gefährlichkeit im Sinne von § 6 Absatz 2 zu machen.

(2) Abgeschaffte, abhanden gekommene oder gestorbene Hunde sind innerhalb zweier Wochen abzumelden.

(3) Bei der An- oder Abmeldung sollen Name und Anschrift des bisherigen Halters oder des Erwerbers angegeben werden.

§ 16

(aufgehoben)

§ 17

(aufgehoben)

ABSCHNITT VII

Sonstige Bestimmungen

§ 18

Hundebestandsaufnahmen

Die zuständige Behörde kann allgemeine Aufnahmen des Hundebestandes anordnen.

§ 19

Auskunfts- und Mitteilungspflicht

(1) ¹Jeder Grundeigentümer oder dessen Vertreter sowie jedes Haushaltsmitglied oder jeder Betriebsvorstand ist verpflichtet, der Steuerbehörde auf Befragen oder bei allgemeinen Hundebestandsaufnahmen wahrheitsgemäß mündliche oder schriftliche Auskunft über die auf dem betreffenden Grundstück, in dem Haushalt oder in dem Betrieb gehaltenen Hunde zu geben. ²Der Führer eines Hundes hat auf Befragen der Steuerbehörde Auskunft über den Hundehalter zu geben.

(2) ¹Die zuständige Behörde hat der Steuerbehörde die für Besteuerungszwecke erforderlichen Daten mitzuteilen. ²Die Steuerbehörde ist berechtigt, dieser Behörde Erkenntnisse über das Halten von Hunden mitzuteilen, sofern dies zur Erfüllung der Aufgaben dieser Behörde erforderlich ist.

§ 20

Auskunftsrecht

Die Steuerbehörde ist berechtigt, in Schadensfällen an Behörden und Beteiligte Auskunft über Namen und Anschrift des Hundehalters zu geben.

§ 21

Ordnungswidrigkeiten

(1) Ordnungswidrig handelt, wer vorsätzlich oder fahrlässig

1. als Hundehalter entgegen § 10 Absatz 1 den Fortfall der Voraussetzungen für Steuervergünstigungen nicht fristgemäß anzeigt,
2. als Hundehalter entgegen § 15 Absatz 1 einen Hund nicht fristgemäß anmeldet,
3. als Auskunftspflichtiger entgegen § 19 nicht oder nicht wahrheitsgemäß Auskunft erteilt.

(2) Die Ordnungswidrigkeit kann mit einer Geldbuße geahndet werden.

ภาคผนวก ค.

สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์, ค่าใช้จ่ายที่กรมปศุสัตว์ต้องใช้ในกรณี
จดทะเบียนหรือฝังไมโครชิป, จัดซื้อค้ายาค่าวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า, ค่าทำหมันให้แก่สุนัขใน
ประเทศไทย และข้อมูลสถิติการสำรวจประชากรสุนัขในประเทศไทย

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๖/๒๑๖๑๐

กรมปศุสัตว์
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีเพื่อจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย
เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
อ้างอิง หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ อว ๖๔.๙/๒๑๔๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕
สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อมูลสถิติปีล่าสุด จำนวน ๒ แผ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
ของปีล่าสุด สำหรับใช้ในการทำวิจัยเอกัตศึกษาทางกฎหมายเศรษฐกิจและธุรกิจ เรื่อง “การจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข”
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาแนวทางการจัดเก็บภาษีเพื่อจำกัดปริมาณการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยและ
การควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมปศุสัตว์พิจารณาแล้ว จึงขอส่งข้อมูลสถิติดังกล่าว โดยมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยวัฒน์ ไชยกุล)
รองอธิบดี รักษาการแทน
อธิบดีกรมปศุสัตว์

สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๔๑๘๑-๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ dcontrol6@dld.go.th

ข้อมูลสถิติปีล่าสุด

๑. จำนวนการสุนัขในประเทศไทย (มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕
(ข้อมูล ณ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๕)

	มีเจ้าของ	ไม่มีเจ้าของ (จรจัด)	รวม
สุนัข	๗,๓๐๕,๔๓๖ ตัว	๓๕๓,๓๐๙ ตัว	๗,๖๕๘,๗๔๕ ตัว
แมว	๓,๔๕๓,๘๕๑ ตัว	๔๐๐,๗๖๐ ตัว	๓,๘๕๔,๖๑๑ ตัว
รวม	๑๐,๗๕๙,๒๘๗ ตัว	๑,๑๕๔,๐๖๙ ตัว	๑๑,๙๑๓,๓๕๖ ตัว

๒. จำนวนสุนัขที่ผ่านการทำหมันในประเทศไทย

กรมปศุสัตว์ไม่มีข้อมูลสถานะการทำหมันของประชากรสุนัขและแมวทั้งหมด แต่มีเป็นผลการดำเนินงานในการทำหมันควบคุมประชากรสุนัขแมวในแต่ละปีงบประมาณ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีผลการดำเนินงานในการทำหมันควบคุมจำนวนประชากรสุนัขแมวโดยกรมปศุสัตว์ จำนวน ๑๒๐,๗๘๗ ตัว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๖,๕๒๓ ตัว รวมทั้งสิ้น ๑๒๗,๓๑๐ ตัว ทั้งนี้ ในแต่ละปีงบประมาณกรมปศุสัตว์มีเป้าหมายในการทำหมันควบคุมประชากรสุนัขแมวทั่วประเทศจำนวน ๘๗,๐๐๐ ตัว/ปี

๓. จำนวนสุนัขที่ติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย

ปี	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนบวก				รวม
		สุนัข	แมว	โค/กระบือ	อื่นๆ	
๒๕๖๔	๖,๒๓๙	๑๗๗	๖	๑๙	๑	๒๐๓
๒๕๖๕ (ณ วันที่ ๗ ต.ค. ๖๕)	๓,๘๗๙	๑๕๒	๒	๙	๑	๑๖๔

๔. ค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานกรมปศุสัตว์ต้องใช้ในกรณีจดทะเบียนหรือฝังไมโครชิพ, จัดซื้อค้ายาค่าวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และค่าทำหมันให้แก่สุนัขในประเทศไทย

รายการ	ประมาณการค่าใช้จ่าย	หมายเหตุ
ค่าฝังไมโครชิพ	ค่าสำรวจ ๖ บาท/ตัว/ปี* ค่าไมโครชิพ ๑๐๐ บาท/อัน**	*การขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวในประเทศไทย ปัจจุบันเป็นความรับผิดชอบโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่มีการสำรวจปีละ ๒ ครั้ง โดยมีค่าสำรวจให้ครั้งละ ๓ บาท/ตัว/ครั้ง **ปัจจุบันกรมปศุสัตว์ไม่มีนโยบายในการให้บริการฝังไมโครชิพให้กับสุนัขและแมวทุกตัวในประเทศไทย แต่จะมีการดำเนินการของทางสำนักอนามัยให้บริการฝังไมโครชิพให้สุนัขแมวในกรุงเทพมหานครโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอยู่
ค่าวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า	๓๐ บาท/ตัว	วัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าที่ใช้โดยกรมปศุสัตว์ เป็นวัคซีนที่ใช้เพื่อการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ส่วนการฉีดวัคซีนเพื่อการป้องกันโรคจะเป็นการดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งค่าวัคซีนอาจแตกต่างกันไปจากนี้ได้

รายการ	ประมาณการค่าใช้จ่าย	หมายเหตุ
ค่าทำหมัน	๕๐๐ บาท/ตัว	ประมาณการค่าใช้จ่ายต่อตัวรวมค่ายาในการวางยาเข็ม+สลับและอุปกรณ์ในการดำเนินการของทางกรมปศุสัตว์

ประวัติผู้เขียนเอกัตศึกษา

ชื่อ - นามสกุล นางสาวจุฬาลักษณ์ ตรีชาญวุฒม์
วัน เดือน ปีเกิด 25 มีนาคม 2536
วุฒิการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศึกษานารี (รุ่น 109)
 ปริญญาบัญชีบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย